

F. HÁJ

ŠKOLÁK KÁJA MAŘÍK

DÍL VI

TISKEM A NÁKLADEM OBČANSKÉ TISKÁRNY V BRNĚ

F. Háj:

Školák Kája Mařík

Ilustroval

Andrej Kováčik

Díl VI.

Osmé vydání

1943

Tiskem a nákladem Občanské tiskárny v Brně

VEŠKERÁ PRÁVA VYHRAZENA NAKLADATELI.
(COPYRIGHT 1943 by Občanská tiskárna, Brno.)

Digitalizace: Golem, 28. 3. 2006, nezávislou korekturu provedla tyna,
verze 4 – 24. 11. 2006

Pokud narazíte v textu na chyby, dejte, prosím, vědět do diskusního fóra:
http://lopuch.cz/klub.php?klub=kaja_marik, díky.

F. Háj:

Kája Mařík

Ilustroval

Andrej Kováčik

Díl VI.

Osmé vydání

1943

Tiskem a nákladem Občanské tiskárny v Brně

VEŠKERÁ PRÁVA VYHRAZENA NAKLADATELI.
(COPYRIGHT 1943 by Občanská tiskárna, Brno.)

OBSAH

I. PO SVATBĚ.....	5
II. PAN LESNÍ POPLAŠIL KOVÁŘKU.....	9
III. DIVIŠKA HLEDÁ NEVĚSTU PRO PANA LESNÍHO.....	11
IV. MLADÍ NA CESTÁCH.....	15
V. ZASE DOMA.....	19
VI. DVOULAMPOVKA A GRAMOFON.....	23
VII. DO NOVÉHO DOMOVA.....	26
VIII. PANÍ ŠTIBLÍKOVA.....	31
IX. V KANCELÁŘI VYZVÍDAJÍ.....	34
X. NOVÍ SOUSEDÉ.....	37
XI. DIVIŠKA NADBÍHÁ TANCIBUDKOVI.....	40
XII. PAN LESNÍ JEDE K MLADÝM.....	43
XIII. NÁVRAT.....	51
XIV. PAN LESNÍ ZKOUŠÍ MLČENLIVOST KOVÁŘKY.....	54
XV. SALON PRO KOVÁŘKU.....	57
XVI. DIVIŠKA BUBNUJE O POBYTU KOVÁŘKY V „SALONĚ“.....	59
XVII. DIVIŠKA S BUBNEM VEDE PRŮVOD K LESOVNĚ.....	63
XVIII. DIVIŠKA SE VDÁVÁ.....	65
XIX. PŘÍPRAVY MLADÝCH NA VÁNOCE.....	70
XX. JARKA WEBER.....	75
XXI. MLADÍ O VÁNOCÍCH NA SAMOTÁCH.....	76
XXII. VZPOMÍNKY CESTOU A „PŮLNOČNÍ“.....	84
XXIII. ZDEŇA, MAMINKY, „DUDLÍK“ S PŘISLUŠENSTVÍM.....	87
XXIV. ZDEŇA A HYACINTY.....	88
XXV. NA VEČÍRKU.....	90

I. PO SVATBĚ.

Dávno před východem slunce probudil se starý drozd nad lesovnou. „Čas,“ řekl si tiše, „abychom začali s ranní modlitbou.“ Zahleděl se do lesovny a dvora. Zahuboval hlasitě: „To je mi divný pořádek! V lesovně vždycky po ránu všechno na svém místě, a dnes všude takový nepořádek!“

Připomíná mladý kos: „Jakž jinak? Byla přece včera slavná svatba! Zpívali jsme včera po ránu Zdeničce a Kájovi svatební píseň. A dnes snad bychom zvesela spustili zase jinou na počest.“

Nad lesovnou rozjásá se ptačí píseň – nejkrásnější sbor, jaký si jen lze myslit.

Sova Kátla vlétla do hnízda a ušklíbala se: „Zpívají, a není, kdo by je poslouchal. Už dávno, zrovna jsem zhltna poslední sousto své noční hostiny, vyběhli z lesovny oba, Kája i Zdeňka. Ta v cestovních šatech, v malém kloboučku se závojem, Kája nesl zavazadlo. Tamhle v průseku se zastavili. Zdenička si utírala oči, potom Kája se jí zobáčkem dotýkal tváří, a zas pospíchali dál.“

Bylo tomu tak. Tohle měli dávno smluveno. Nikomu ani slova, protože maminka by řekla: „Užijte domova, a my vás.“ Ale oni cítí instinktivně, že to svoje krásné mladé štěstí na chvíli musí zanést daleko, aby nedotkla se toho vzácného květu všednost, aby nesetřela jeho jemného pelu. Nejspíše do Paříže zajedou. Ano, celý měsíc bude jejich. Jen jejich, a z toho nedají nikomu ani vteřinky.

Ptáci dávno dozpívali, slunce dávno smálo se shovívavě na lesovnu i hajnovnu, kde je dnes ticho a ticho, jak by ani vstávat nikdo nechtěl.

První se probudila Týna. S očima ještě napolo zavřenýma jako obvykle rozmáchla se vpravo po židli po budíčku, aby se podívala, kolik je hodin. A ruka jí dopadla na čísi hlavu. Byla to Marjánka šafářovic, která vypískla: „Týno, co mě tlučete hned po ránu?“

Týna si honem sedla. Pro pána krále, bodejť, vždyť spí u šafářů s Marjánkou na zemi na slamníku! Nic jiného už pro ně nezbylo. Rány do palice! Lesovna plná hostí, a ona tu, děvečka ubohá, ale darebná, spí. No, spí jako dub, jako kámen, jako dřevo. Ne spí, ale hnípá.“ Tááák! Teď si odlehčila, když to řekla, a hned nato vylítla. Než jí mohla Marjánka povědět, že si oblékla bluzu na rub, už byla venku.

„Zaplať Pán Bůh!“ oddechla si, když v lesovně bylo naprosté ticho. Jen se tak ošplíchla, a už dělala oheň. Na kávu postaví, na čaj, kdož ví, co dnes kdo bude chtít snídat. Sotva voda zabublala, vešla paní lesní: „Holka, to jsme zaspaly! Nejdřív připravíme snídani mladým.“ Trochu se jí zamžily oči. „Zdenička je zvyklá brzo vstávat,“ trochu se jí chvěl hlas, „to ona za chvíli přiběhne, snídani bude chtít, a jistě se hned do lesa rozběhnou.“ Paní lesní má najednou slzy v očích.

Týna, jak to vidí, hned sedí na stoličce u kamen a vzdychá: „Tak mi to přichystají, vzácná paní, třebaš mladá milostpaní nechce sem jít. Zaklepám, postavím na stůl a zas půjdu.“

„Víš, Týno, co ti řekla včera Zdenička: Neříkejte mi ‚milostpaní‘, Týno! Jste u nás tolik let a jako naše. Jako taková starší teta mi připadáte. Jen jako dřív říkejte!“

Týna pláče div ne nahlas: „Vzácná paní, tuhle radost mi neberou! Těším se na to už dávno. A kdepak bych si troufat mohla! Tuhle pan lesní inženýr...“

Z vedlejšího pokojíku ozvalo se nehorázně hlasité zívnutí, dokončené hlasitou otázkou pana lesního: „Maminko, nemohla bys mi přinést kyselou okurku?“

Paní lesní se poděsila: „Pro pána krále, tatínek se rozhouká jako na lesy, a spí tam přece Krátkých. a smíchovští s neteří.“ Otvírá potichu dveře a říká tiše: „Tatínku, že ti hanba není! Místo ranní modlitby okurku sháníš! Vstaň, dostaneš kávu!“

„Tak to já radši ještě nevstanu,“ směje se pan lesní, a pan profesor volá s pohovky: „Dobrého jitra! Já bych se také přidal na tu okurku.“

Pan doktor se obrací na otomanu: „Kdybyste spali!“

Pan lesní říká tišeji: „Zdeň s Kájou už jsou v kuchyni, ne? To Kája asi mele kávu a Zdeň sedí proti němu a zívá v jednom kuse. On už dávno semlel, ale pořád otáčí klíčkou. Musím se jít podívat.“

Za chvíli je v kuchyni. Rozhlíží se: „Tak mladí tu ještě nejsou? Tak žádný rámus, ať jich nevbudíme. A tu okurku, maminko! Mám v hrdle jak papriky nasypáno. Zatrápeně to pálí.“

„Víš, tatínku, já ti po ránu okurku dávat nebudu. Chceš-li mermomocí, vezmi si ze špíže, ale je to hrozný nešvar! To máš z těch stálých přípitků!“

Pan lesní se vynořil za chvíli ze špíže: „Byly tam jen tři, maminko! Teď se podívám po lese a vrátím se hnedle. Nechte to všechno ještě spát! Vždyť je brzo. A potom, maminko, držkovou polévku! Na spravení chuti!“

Paní lesní trochu prudce zakašlala: „Žabí stehýnka bys nechtěl, tatínku?“

Ale ten už byl pryč. Jak namířil k hajnovně, viděl otevřená okna, nad dveřmi flinta nevisela. Hajný už je v lese, a maminka hajných? Maminka od večera už i jejich Zdeni? Pan lesní se zastavuje. Chvíli se dívá. Vidí dobře. Hajná klečí pod starým křížem, ruce má sepnuté a zřejmě je vidět pohybování jejích rtů. Modlí se. Jistě za Káju a Zdeň. Tak na ni padla sluneční zář, tak rozsvětli její oči. Kdyby ji teď viděl Kája, jistě by řekl: „Naše maminka je nejhezčí na světě!“ Pan lesní zcela skryt už se nedívá do jizby. Mimoděk smeká klobouk, mimoděk i on ruce spíná: „Pane Bože na nebi, chraň ty velké děti všeho zlého!“

Odchází hlouběji do lesa, ale zase už šibalský úsměv trhá mu rty. Až půjde zpátky, zastaví se v hajnovně na kousek řeči. Jsou teď v blízkém přátelstvu. „Zatrápeně, jakpak si budeme říkat?“ A jak se vrací, rovnou do hajnovny.

„Pán Bůh rač dát dobré ráno, vzácný pane! A to jsou k nám hosti!“

„Dobrýtro, milostpaní! A jak se ráčili vyspinkat, co? Nechtěl milostpán po ránu taky okurku?“

Maminka hajná je v rozpacích: „A copak vzácný pán hned po ránu samá legrace?“

„Inu, milostpaní, to radostí, že to všechno tak hezky dopadlo. Ale matko! Bez legrace, to ‚vzácněpánování‘ teď přestane. Anebo to všechno rozsekám!“ rozčiluje se, když vidí, že hajná vrtí hlavou. „Já vám budu říkat ‚matko‘, vy mně, vy mně“ (pan lesní honem neví jak), „vy mně ‚otče‘. Tak!“

Hajná se neudržela. Tak se smála, až jí slzy v očích stály. „To by bylo moc hezké, vzácný pane, až bych přišla: ‚Prosím jich, otče, že vzkazuje hajný‘ – –“

Pan lesní se smál taky. „Dobrá! Nelíbí se vám to. Poradíme se s mladými. Trochu vína tu nemáte?“

„A to, prosím, máme. Poslala vzácná paní včera kolik lahví. Myslím, že je odnesu panu Štulcovi zpátky. Dá mi za ně cukru, krupice a čeho třeba. Jednu načal tatínek včera na noc. Skleničku vypil. Hned přinesu.“

„Heleďte, matko, panu Štulcovi nebudete nic nosit zpátky. Nebo sec-samec!“ zadíval se na ni přísně, až se hajná zase rozesmála.

„Vzácný pán se naučil od Káji vyvalovat oči.“

„Vida ji, matku,“ ušklíbne se pan lesní. „Včera by to ještě nebyla řekla,“ dolévá si sklenku. „A teď se podívám domů. Vzbudím to všechno. Možná, že sem pošleme mladé k obědu. Moc nám toho asi nezbylo.“ Už je mezi dveřmi, když mu šlehne hlavou nápad, který ho hned znova rozesměje: „Já vám budu říkat ‚matko‘, vy mně ‚pane tcháne‘, když to bez toho ‚pána‘ nejde. A naší matce bude říkat hajný ‚paní t'chýně‘. Ta bude mít ohromnou radost. Povídala jednou: ‚Běda tomu, kdo by mi chtěl říkat ‚paní t'chýně‘. Naše maminka říká ‚tchýně‘!“

Jeho hlučný smích rozhlaholil se lesem a on pospíchal k lesovně. Přišel zrovna k loučení. Dva kočáry byly plné nejen posledních hostů, ale také balíků různé velikosti. Pan lesní zavolal: „A kdepak je paní ‚t'chýně‘?“

Paní lesní s tím nejsladším úsměvem podávala do kočáru poslední balík. Ale teď úsměv zhořkl a na čele se vyrýhla hluboká vráska. Prve tak příjemný hlas zrovna zledovatěl, když řekla: „Nech si, tatínku, nemístné vtipy!“

Kočáry se rozjely. Paní lesní mlčky kývla na pána. Otevřela dveře velkého pokoje.

„Poslouchej, tatínku,“ začala, když zavřela dveře, „pamatuj si jednou provždy, že tohle slovo nesmí se u nás ozvat! Kdyby tě teď byl slyšel Kája, kdyby tak, až vstane, řekl: ‚Jak jste se vyspala, paní tchýně?‘ přesto, že ho mám ráda jako Zdeňu, dala bych mu co proto! To víš, tatínku,“ naladuje paní lesní do „moll“, „ty to tak nemyslíš, ale což kdyby se Kája toho chytl? Heleď, udělám ti třeba tu držkovou k večeři, zrovna poběhne Týna do Lážova.“

Pan lesní konejšivě ji hladí po vlasech: „Ale to víš, maminko, já jen tak. Ale snad, já neříkám dnes, po čase – když řeknu Kájovi: ‚Předcházej si paní tchýni‘ nebude zle?“

„No třeba za rok někdy v legraci,“ uvoluje se.

„Copak chystáš pro nás k obědu?“

„Fašírku ze zbytků na pekáčích, tatínku, okurkový salát, polévku s drobenkou, výbornou, na hovězí sardelovou omáčku. A abys šel zaklepat na Zdeňu.“

„Půjdu, maminko! A víš, co se mi nejlepší líbí? Že celých šest týdnů je tu budeme mít, a že se budou pořád durdit, až je začnu zlobit. Teď jsou, maminko, v hedvábném kuffíčku, v trochu jistějším než byla Zdeňa v klášteře.“

Pan lesní pospíchá k pokojíku vpravo. Zaklepe a volá: „Děti, snad jste se včera nenapily makového odvaru, že ne a ne dospat? Maminka ponese polévku. S drobenkou, a hovězí se sardelovou!“ Klepe silněji: „A fašírku s okurkovým salátem!“ Stiská kliku. Otevřeno. Přeběhne očima pokojík. Uklizený. Jen na stole leží bílý list. Čte:

„Tatínku i maminko z lesovny i hajnovny, nezlobte se na nás! Rozjeli jsme se trochu do světa. Byli jsme dávno o té cestě domluveni. Byli byste třeba nechtěli, a my se tak těšíme! Za měsíc se vrátíme. Potom 14 dní zůstaneme na samotách, a potom – potom do nového života!“

Líbají Vás Vaše upřímné a vděčné děti

Zdeňa a Kája.“

Pan lesní se přestal usmívat. Sekl listem o stůl a honem si zapaloval doutník.

„Kuliferda! A sojka jedna! ‚Upřímné děti!‘ Já vám dám ‚upřímné‘ děti! Dělalí si, co chtějí. Vida! Myslil jsem, že Kája bude bačkora a udělá, co bude chtít Zdeňa, a zatím tohle. To je z hlavy toho kuliferdy! A už je to vidět, že Zdeňa bude poslouchat. To on do ní mluvil, až chudinka řekla ‚tak pojedem!‘ Kdyby řekl: ‚Pojedeme na Kamčatku,‘ tak by taky kývla a řekla: ‚Tak pojedeme!‘ Tááák! To to pěkně dopadlo! A vždyť,“ leká se, „nemají, děti nešťastné, jistě dost peněz!“

Překládá list a teprve teď vidí připsáno drobným písmem Zdeniným: „Nemějte starosti, peněz máme dost! Kája má své úspory, a já si беру s sebou knížku, na kterou jsem si od malička ukládala. Je tam hezkých pár krejcarů. Ani snad nebude třeba z toho něco brát. To jen tak ‚pro všecko‘ maminka mi dala tu knížku, když jsem jela kupovat doplňky výbavy. Tehdy řekla: ‚Kdyby se ti líbil nějaký šperk, no, popřej si podle chuti!‘ Jiná už by to byla proparádila. Moc se těšíme na cestu. Buďte všichni zdraví!“ Pan lesní shrnul trochu rty. „Vida je, kuliferdy! Jeden jako druhý. Aby řekli: ‚Táto, mámo, dejte nám peníze, chceme si vyletět do světa,‘ toto! Úspory! Svoje úspory! Pojedou za své! Kampak ne! A já jsem se tak těšil na chvíli, která měla přijít dnes, a v níž jsem chtěl Kájovi odevzdati Zdenino věno se slovy: ‚Po penězích jsi se neptal, kuliferdo, ale dobré budou do začátku.‘ A když ne, tím líp. Nebudete pořád dva. O Staníka je postaráno. Vídeňský bratr za jiné nedá, než že po prázdninách si ho vezme do Vídně. Komu prý by odevzдал svůj veliký závod, když Staník je jako žhavý do strojařiny, pořád něco ‚montuje‘ a pořád něco kreslí.“

Pan lesní zahrnul myšlenkami na Staníka. Opravdu, Zdeni bývala plná lesovna. Staník, sice statný a zdravý hoch, pořád něco kutí se šroubečky a hřebíčky a prkýnky. Je v Praze na reálce. Dopoledne odjížděl s ostatními. Ale nic mu brdské lesy k srdci nepřirostly. Snad kopretinu od sedmikrásky nerozezná a modřín od buku ne. Když slyší výstřel, uši si zacpává. Ale mamince v kuchyni kdejaký strojek spraví, zlepší. A nesmírně se těší k strýci do Vídně .
„Tatínku!“ volá paní lesní.

Pan lesní se přestal usmívat...

Ten sebere psaní a jde do kuchyně. „Tady máš psaní od upřímných a vděčných dětí,“ položil list na stůl. „Frnkly! Teď už ujíždějí někam – snad do Afriky. Já nevím. Tak se mi ten hedvábný kufříček povedl zrovna jako tobě, maminko! Upřímné, vděčné děti! Moc upřímné! Ale až přijdou! Jaktěživy nedostaly tolik, co dostanou! Člověk se tuhle těšil jako malé dítě,

jak tu teď bude veselo, jak se ta holka bude durdit, když něco řeknu, a Kája bude přešlapovat, a tu máš! Po všem! To budou mít v hajnovně taky radost! Abych jim to šel zrovna povědět.“

Paní lesní se zarazila jen na chvíli. Potom řekla důrazně: „Však by byli, tatínku, od tebe zkusili! Dobře udělali. Ty se zatím trochu usadíš.“

„No-no-no-no, maminko,“ zlobí se trochu pan lesní. „Já už nepotřebuju, aby mne někdo usazoval. Však mne usadili oni sami. Ale to jsem si přece nemyslel, že je ti docela jedno, když ti Kája odveze dceru Bůh ví kam. Takhle jsme to přece neměli ujednáno!“

Paní lesní se dívá oknem do lesů: „A přece jen to bude moc hezky vypadat, když budeme říkat: ‚Mladí jeli na svatební cestu.‘ Víš, tatínku, mně to bylo dost divné, že nic neříkali. Přeceť se to tak trochu jako patří.“

„Patří, patří,“ opakuje pan lesní trochu posměšně. „To se patří utéct, když jsem se na ně tolik těšil?“

„Kam že jedou?“ ptá se paní lesní a sahá znovu po listu. Vraští čelo. „Nenapsali. To je moc škoda! Přeceť každý se bude ptát, kam jeli. Co řekneme?“

Přemýšlí. Vrásky na čele se vyrovnávají. „Tatínku, věř mi, jinam oni nejeli než do Paříže. Tam to Kája zná, to on už tam Zdeňu provede. Můj vnitřní hlas mi říká – – –“

„Rány do hlavy, maminko, tys ještě ten svůj vnitřní hlas nezaškrtla? No, pomoz Pán Bůh! Ten ti toho teď nakuká!“ hubuje pan lesní. „Tvůj vnitřní hlas ti teď říká, že jeli do Paříže, a zatím, Bůh ví, kde se potloukají. Jen to někomu řekni, a najednou dostaneme lístek z Plzně nebo z Točníka, že jim došly peníze, že pozejtří přijedou. Jak do toho mluví tvůj vnitřní hlas, tak to sedí teď u Brejšky v Praze, jedí ‚bílou mozečkovou‘, a Zdeňka fňuká, že chce domů. Kolikpak má Zdeňka na tu svou knížku uloženo, co?“

„Hodně, tatínku! Aspoň dvě stovky!“ říká chlubně paní lesní. „Zdeňka neutratila marně krejcaru, a co tak o svátku a jindy od nás nebo od příbuzných dostala, všecko uložila.“

Pan lesní se zlobně rozesmál: „No, to je opravdu moc peněz! Kája má nejspíš také tolik, to se do ‚Parízu‘ nedostanou! Já tuhle, táta pošetilý, krásné, jako nové tisíčky připravil.“

„Však na ně dojde,“ směje se paní lesní. „A pojď k obědu, tatínku!“

Ale pan lesní už byl venku.

Maminka hajná věru nevěděla, čím by „mladé“ uctila. Všelíjakých dobrot bylo včera. A darmo bude v rozpacích. Řekla Zdenička včera: „Teď mi budete zas hezky tykat jako dřív, nebo vám nebudu říkat ‚maminko‘.“

A vzácný pán, jen tak, jako by nic, řekne: „Třebas přijdou mladí k obědu.“ To se to na ni valí! Už ví, co udělá. Houbovou polévku a jahelník. Po těch dobrotách snad jim přijde vhod. Už jahelník upekla, hustě cukrem a skořicí posypala, když pan lesní otvírá dveře.

„No, jahelníku máte na dva dny. Mladé panstvo odjelo. Ju, matko, naše upřímné a vděčné děti nám frnkly! Po anglicku, víte, beze slova. Jak říká teta pekařovic: ‚Mírnis-tírnis‘.“

Hajná se leká: „A to snad ne, vzácný pane?“

„Už jo, matko! Doběhnete si k nám přečíst psaní!“

II. PAN LESNÍ POPLAŠIL KOVÁŘKU.

Myslila Zdeňka, myslil i Kája, že nikdo jich neviděl. A přece!

Zrovna zahýbali na širokou cestu, když teta kovářka pospíchala s nůží trávy z paseky. Dnes si musila přivstat, aby byla včas na výzvědách u lesovny. Copak, náramné to včera bylo, o to nic! Ale to právě „bejvá omylný“. To je tak na zalepení očí lidem. Ji, starou, zkušenou osobu, nebude chtít nikdo ponaučovat! Ona vidí do všeho! Vždyť tomu chlapci hajnejch, jak mu teď říkají, lesní „kulometr“ (geometr), oči zrovna svítily, jak začal na to „piámo“.

Kulometr – to přece není žádná jistá živnost. To je něco jiného, když tuhle táta má kovadlinu a všecky „werky“ k tomu. To mu nemůže žádný vzít. A ten kulometr, á – bude on

asi panu lesnímu na pasece pomáhat kuláče do metru rovnat – odtud kulometr. Na to nemusil taková léta študýrovat. Do muziky je jako žhavý. To bylo včera vidět.

A nevěsta, jako Zdeňka? Usmívala se, ale bledá byla. No, však tu bylo kolik ženichů. Možná, že se jim zdála malá „pretence“, pobavili se a odjeli. Celá ta veselka byla „na kvalt“, to se hnedle uvidí.

Nejlepší to prozkoumá, když tam zaběhne hned po ránu. To se nejlepší pozná „jak, co, kerak“. To bejvá člověk ospalý a mrzutý. Ona půjde rovnou. Co tam, to tam. Pan fořt si z ní udělal legraci, ale dostala včera všeho dost. A že mu vyžne tu nejlepší trávu v lese, i kdyby na ní seděl, je jistá věc. Půjde rovnou do kuchyně, nabídne se, že pomůže ty lavice a stoly ze dvora uklízet. Však jim bude každá pomoc dobrá. A hned uvidí.

Kdopak to tamhle pospíchá? Dva jdou. Ona v „šrajéru“. Kampak ne! Kdo to asi jde? Dívá se upřeně a dbá, aby ji viděti nebylo. Div nezavýskne! Přece ten kulometr se Zdeňou! „A to se v noci něco strhlo, to je jisté. A pan fořt je vyhodil! Bodejt', to by tak nepelášili! A dočista jen takový jako kufírek mají. Kdepak je vejsluha a vejbava, co? Á, tady není něco v pořádku! To musí přezkoumat! To budou v Lážově koukat! Ani s nimi žádný nejde. No, to je vidět!“

Postaví nůši na pařez a dívá se za nimi: „To se něco semlelo! To by „přecejc“ nešli sami! Když ona se vdávala, nebožtík táta jí ‚vejbavu‘ vyvezl až do kovárny. Máma s ní šla i sestry, i ‚švaří‘, jak se to patří. A oni tuhle – nic jináč – než – no – vyhodili je! To se nepohodli o ‚pretenci‘. Dobře jim tak! Taková věc se má vyjednat před veselkou. Potom už je pozdě! Peníze na dřevo vysázet, jako jí nebožtík táta sto zlatek, to jsou potom vdavky! Tohlenc to všecko jen tak na povrch.

A to bude Diviška koukat! Taky byla včera jako vyjevená!“ Kovářka se nemůže vzpamatovat. Teď musí pospíšit. Přijde k nejlepšímu.

Přišla! Kovář na ni už čekal. Jak zašla na mlátek, prudce za ni přirazil dvířka a zamkl.

„Tak tu byla lišnická Madla, sestra, rozumíš? Šla rovnou od četníků sem. Jejich Kačence jsi nectně vynadala. Včera to mělo být. Zostudila jsi ji, že holka nechce z chalupy hlavu vystrčit. Madla to šla udat. Přijde pan ‚wachmajstr‘ vyšetřovat, tak se těš! Vyhrožovala jsi jí, že jí rozmlátíš hlavu. To všecko než proto, že řekla Kačenka: ‚Kdyby nebylo Lážovské tety kovářky, dávno bych byla vdaná!‘ Jen už aby tě zavřeli! To bych užil klidu!“

Kovářka se zarazila jen na chvíli. „Nevídáno! Lišnická Madla! Kam se neděje i s tou jejich Káčou! Řekla jsem jí, co je pravda! A pro pravdu nikoho nezavírají. Leda pan wachmajstr přijde! To si táta přidal! Holečku, ona není z ‚lekavých‘. Horší je, že se teď z mlátku nedostane! A přece musí do lesovny nebo aspoň do Lážova. Jinak ji zadusí to, co teď nemůže povídat! S tátou si to vyřídí, to je malá starost! Teď jen kudy ven?“

Zkouší to na všech stranách. Marně. To jí nezbude nic jiného než, jak táta odejde – dnes musí přece na Černolice – aby sekerou vyrazila dvířka, protože ven musí.

Táta buší do kovadliny a zpívá si při tom zplna hrdla. Však mu to zarazí. Ten bude koukat, až večer přijde a bude muset spravovat dvířka! Podojí kozu, vypije si jen tak trochu mléka. Však se dnes nají. Za takové zprávy dobře se bude mít. Copak táta! Napek' si včera vdolků, jako „na truc“ i bramboračku si uvařil. Bodejt' by ona byla měla kdy vařit! Ale dostane to s ourokem. K polednímu je netrpělivá. Což se táta nehne?

Dočkala se. Už jde a volá na ni: „Dobrou zábavu, paní kovářová! Já vás teď budu krotit hladem. To bych se na to podíval, abyste aspoň na stará kolena nedala pokoj! Poroučím se! Panu wachmajstrovi řekněte, jen aby si vás beze všeho odvedl!“

Kovářka ani muk. Bude si marně panty lámat! Vypadá bojovně jako novodobá amazonka. V ruce sekeru, jen se rozmáchnout, šátek spadlý do týla hlavy, v očích plno žhavé touhy jen se dostat na svobodu. Čeká. No, teď už může začít. Ve chvíli jsou dvířka uvolněna. Poposkočí, srovná šátek na hlavě a nese koze trávu: Váhá: „Mám ji podojit nebo ne? Škoda každé chvíle. A co, bude večer víc!“

Chytne jinou zástěru a už uhání k samotám. Už je u jeteliště, když vidí z dálky pana lesního, jak míří vlevo. Musí jít zvolna, aby ji radši neviděl, nebo zas něco začne.

Pan lesní zatím uznal, že ti „kuliferdové“ nemohli nic lepšího udělat než odjet, aby uhnuli okukování a rozpakům. Už se s tím smířil. „Ale dostanou,“ říkal.

Jak zahlédl vyrudlý šátek kovářčin, jen luskl prsty a pomyslně si: „Ta už jde okukovat. No, porozprávíme si. Jen jestli bude bába věřit, když jsem ji před svatbou tak prohnal. Musím na ni zchytra.“

„Kampak, mlad'oučká?“ volá z dálky. „Á, čtyrlístky! No ovšem! Čtyrlístý – hoch jistý. Pěti, teta, to nic – pěti, děti. Ale šesti – štěstí! Budu hledat s vámi, chcete?“

Kovářka dělá překvapenou. „Dobrého poledne, vzácný pane! To já jen tak v zamyšlení koukám. Vzpomněla jsem si hned po ránu, že jsem někde u lesovny včera ‚šnuptychl‘ zapomněla – plátěnej, s modrým ‚rantlem‘. Moc bych litovala. Byl docela čistej a jen tak jsem jej do kapsy ‚pro všecko‘ dala.“

„Šnuptychl?“ diví se pan lesní. „A vždyť povídala naše Týna, že jste si do něj vlašského salátu nandala.“

„Ale?“ usmívá se jedovatě kovářka. „Tak to Týnyňka má tedy hubu jako jed! A prolhanou k tomu! A jakpak se vzácný pán vyspal?“

„A nestojí to všecko za nic. Víte, kovářko, já bych vám něco svěřil. Ani byste nevěřila!“

„Však mne přelhal vzácný pán před veselkou!“ říká bába smutně.

Pan lesní je šibal. Mávne rukou do prázdna a tváří se bolestně. „To jako myslíte tenkrát?“ I toto! To teprva všecko přijde! Jen vynecháme toho sádeckého sládka, ostatní zůstane. Ale nechme toho! Darmo člověka srdce bolí. Kam vlastně jdete?“

„A jako po tom ‚šnuptychlu‘,“ odpovídá bába a hoří zrovna zvědavostí. „Jestli pak už jsou všichni vzhůru?“

„I jsou, jenže jich tam moc není. Mladí se nám do rána ztratili!“

„Ale ‚dou‘, vzácný pane!“ hledá kovářka pařez, aby si sedla.

„No, když to řeknu! Ani na samoty nechod'ťe! Tam je pláče! To jsem vám chtěl povědět. Ale ani muk nikomu! Depeši už jsem poštou poslal. Budou je hledat. Možná, že odjeli do Afriky.“

Tohle bylo na kovářku trochu moc. Shrnula si šátek, potřepala zástěru a poskokem beze slova uháněla k Lážovu.

„Poslal tedy depeši!“ řekla si kovářka. „A to snad je teda přivedou četníci!“

Pan lesní se zadíval na pelášejší kovářku a rozesmál se: „Ta už k nám dnes nepřijde!“

III. DIVIŠKA HLEDÁ NEVĚSTU PRO PANA LESNÍHO.

Sotva bylo po obědě a pokoje trochu uklidily, řekla paní lesní: „Už na nohou stát nemohu. Musím si chvíli lehnout. Týno, pro nikoho nejsem doma, rozumíš? Řekni co chceš, třeba že jsem šla na Rochota nebo kamkoli, ale odpočinout si musím.“

Od čtyř hodin začaly se trosit návštěvy. Týna se rozháněla kartáčem a hadrem v kuchyni. Také už si myslila, aby byl večer, už aby spala. Na dotazy odpovídala sice zdvořile, ale krátce, podle toho, jak jí bylo uloženo. „Mladá milostpaní s panem inženýrem jeli na svatební cestu. Vzácná paní šla do lesa.“

Ale už ji to zlobilo. Co už tu bylo lidí! Dopálila se. Domyla kuchyň a napsala zvenčí na dveře: „Nikdo doma“. Sedla si na stoličku v kuchyni a spala.

Toho večera bylo v Lážově mnoho rozveselených srdcí lidských. Nejvíce tam, kde byly dcery na vdávání. Vida, mohl si vzít Jetynku nebo Leontýnku, Julinku nebo Aninku, Fanyňku nebo Ňafyňku. Mohl dostat pěkné peníze a nemusili po ránu utíkat z domova. A to on ji beztoho nechá v Praze, a bude po všem. Proto oni měli napsáno na dveřích. „Nikdo doma“.

Bodejt'! Nikdo doma! Všichni byli doma! Jenže se styděli hlavu vystrčit! Nejdřív říkala Týna: „Na svatební cestu jeli!“ Leda! A potom už se tam žádný nedostal.

Týna nebyla v Lážově už tři dny. Měli doma zboží v zásobě. Pan lesní na otázky, kde jsou mladí, odpovídal: „Utekli nám.“ A paní lesní byla ráda, že je ticho a klid.

Čtvrtého dne už roznášel listonoš po Lážově mnoho pozdravných lístků od Káji a Zdeni z cesty do Francie, a s omluvou, že nepřišli se rozloučit. Na samoty nesl poselák mimo lístky dvě psaní. –

Stará Diviška jen čekala, aby někde mohla, jak říkala, toho křiklavého fořta d'obnout. „To má z toho, že pořád báby z lesa honí! Mezitím mu utekla dcera i ten hajnejch ‚barometr‘, nebo jak to říká kovářka.“ – A také se dočkala. Dala zdvořilé dobrýtro a hned začala: „Tak má vzácný pán smutek?“

Pan lesní pochopil. Zatvářil se hodně smutně a houkl bábě do ucha: „Smutek náramný! A ještě větší přijde! Paní mi zle stůně!“

„Ale ale! A to kovářka ještě neví. A co to, prosím, tak ‚kách‘?“ vyvaluje bába oči.

„Inu, ‚oulek‘, bábo! Velký oulek se jí vrazil do hlavy. Už žádného nezná!“ houká pan lesní do druhého ucha. „Bábo, co já si tu počnu sám, jako kůl v plotě?“

Diviška ví dobře, že si pan fořt rád udělá legraci, ale teď mluví pravdu. Vždyť div nepláče.

Pan lesní hlučně si čistí nos a přetře i suché oči.

„Není divu, bábo,“ houká dál, „najednou se nám ztratí děti!“ Diviška nevychází z úžasu. „Tak to, libějí dovolit, Staníček se taky ztratil, když rážejí říkat ‚děti‘?“

„Staník taky, bábo! Všecko se to ztratilo. Jen chudák paní lesní leží s těma růžema,“ houká zas.

„Ráčili říct prve s ‚oulekem‘,“ opravuje Diviška.

„Ovšem, ovšem, a z ouleku v hlavě přece se udělá růže jako nic! Naší mamince se udělaly hned dvě!“

„Tak to já zas poběžím, prosím. A to je novina! Tak co libějí myslit, vydrží panička do rána?“ ptá se zvědavě.

Pan lesní zahouká tak silně, až lesní holub polekaně vyletí vysoko nad hnízdo a říká si: „Ten náš pán umí ale houkat, jen co je pravda!“

Týna zrovna vyběhla do paseky na pár hříbků a také si povídala: „Kohopak to tam má vzácný pán asi v parádě?“

„Nevydrží, bábo, to je marná věc! Nevydrží,“ a uháněl hloub do lesa.

Diviška měla hlavu „jako nabitou střelným prachem“, řekla. „Pan fořt huláká jako by byla hluchá, a ona zatím jen na jedno ucho trochu nedoslejechá. A to je novin! Kterápak asi bude paničkou v lesovně? A to on si pan fořt ňáskou mladou koroptvičku přivede. Té bude hej! Do všeho přijde. Dcera vyvdaná, syn se ztratil. Inu, kdož ví, jestli on některou lážovskou si nevybere! Jsou tam přece holky jako lusk. Mohla by třebaš při tom něco trhnout, kdyby takhle dohodila Lojzičku Plamínkovic ze statku. To by starej na pár krejcarů nekoukal. A což toho živobytí! Ona Lojzička je náramná holka! Prachová. Jen aby pan fořt moc na krásu nedbal! On je sice fešák ještě, ale léta tu jsou. Mladík už taky není! Lojzička až na tu vysedlou lopatku je holka pohledná, což o to! Jsou to tak pády na světě! Inu, jsme lidé smrtedlní!“

Tak vida! Oulek a růže! Totě ‚trápeního‘ najednou! A možná, že pan fořt ani na mladici koukat nebude. Možná, že spíš ňáskou usedlejší, třebaš i vdovu! Safralente, to by byla trefa pro Bundálkovou! Na vdavky se jen třese. Ženská jako kyrys, tak v nejlepších letech, vařit umí, ale ňák nemůže trefit na ženicha, protože nectné huby o ní roznesly, že nebožtíka kupce Bundálka do hrobu přivedla. Ale to by taky nepadalo na váhu. Vždyť pan fořt má doma kolik flint. Až by začala vyvádět, namíří, vykřiknout umí, a ta by se usadila.

Jí, Divišce, slíbila kdyby jí něco dohodila, že jí žinýlkový šátek dá. Na ten už ona stůně léta letoucí. K tomu jí dá pár zlatek na dlaň a živobytí z krámu.“

Diviška poskakuje přes pařezy jako mladice. Už se viděla v žinýlkovém šátku. Panečku, vždyť ona by se vlastně taky ještě mohla vdát. Copak je to, ani ne šedesát, a nevypadá na ně. Jen ta prázdná huba na léta ukazuje, ale za ty peníze od kupcové dala by si vysadit zuby a hned by o dvacet let omládlá.

Nejdříve doběhne ke kupcové. Železo se musí kout dokud je žhavé.

Kupcová zrovna si zkoušela nový klobouk s péry a květinami. Kroutila se před zrcadlem. Její kulatý, jako čerstvě cihlovou barvou a sádlem svítící obličej zešíroka se usmíval. Klobouk, místo aby byl stažený hluboko do čela, seděl v týle. Pod ním leskly se pomádou namazané tvrdé vlasy.

„Sluší mi, co?“ ptá se vcházející Divišky.

„Moc krásně! Moc nóbl! Paní kupcová jako slečinka z vejstavy! Ale jdu s novinou. To budou koukat! Lážovský pan fořt do rána bude vdovcem! Oulek – růže, nevydrží. Tam by se sedlo do všeho. Paní kupcová, nenechají si to ujít! A nezapomenou, že to byla Diviška, co o tom první pověděla!“

Kupcová strhla klobouk s hlavy. Donesla honem sklenku kmínky a na talíři rozkrájenou, do běla cukrem posypanou buchtu.

„To je novina! A myslíte, jako tento, že bych se mu líbila? No, toť dá rozum. Bez ženské zůstat nemůže. Totě drůbeže a starostí! Kdepak cizí! Ta by hospodařila pro sebe. Jak jen to zařídít, Diviško, aby věděl, kdyby se stal ten pád, a panička do rána umřela, že se může po čase ohlásit u mne?“

Diviška se ládovala buchtou a dopíjela druhou sklenku kmínky, „To by bylo nejlepší dneska k večeru tam zajít, něco vzít s sebou ‚ctí a darem‘, poptat se na zdraví paní fořtky, politovat.“

„A to bych mohla,“ říká kupcová. „Mohla bych si třeba vzít ten nový klobouk. A ‚ctí a darem‘? To já z krámu perníčky, suchárky, flaštičku likérku – to máte nápad!“ libuje si kupcová. Balí zbylou buchtu a dává Divišce něco do dlaně. „To zatím jen tak,“ říká.

Diviška uhání povídat dál, a kupcová se chystá navštívit paní lesní. Půjde hnedle. Do nové tašky složí tu dobrotu i flaštičku, přikryje bílým ubrouskem. Na sebe si vezme ty červenavé šaty a ten klobouk si musí dobře připíchnout aspoň čtyřmi jehlicemi, aby se jí nechyť někde za větvičku v lese. Má takové krásné jehlice ozdobné, jednu s velkou skleněnou třešní, druhou se skleněnou švestkou, třetí s vinným hroznem do fialova, čtvrtou s hruštičkou. Ty se budou v klobouku moc krásně dělat. Ve slušnosti se zeptá a zas půjde. Možná, že pan fořt ji kousek vyprovodí. Je pravda, vlídně si jí nikdy nevšiml, ale to byla vinna kovářka. Ta něco semlela a pak to svedla na ni. Pan fořt se od těch dob mračil jako bubák.

U průseku zrovna vyšel do cesty. Paní kupcová hned zůstala stát a s nejsladším úsměvem se ptala, jak se daří vzácné paní. Podávala mu tašku, to že panu fořtovi nese. Tak vtíravě se natřásala, že on hned pochopil: „Diviška vykládala, kupcová, staré vdávadlo, jak by už šla na námluvy. Je to drzost!“ říkal si v duchu.

Div ruka se mu nezdvihla k ráně. Ale když pomyslí, co bude doma smíchu, až všecko poví, poodstoupil a usmál se vlídně: „Mně se zdá, že má paní kupcová něco za lubem. Že on to bude ženich!“ začíná.

(Kupcová si pomyslí: „Pane, ten to bere zčerstva! Inu, možná, že se už rozhodl. A to se jistě dneska dohodnou! Diviška dostane žinýlkovou šálu!“)

„No, vzácný pane, abych zůstala až do smrti sama, nechce se mi. Je tu majetek, vařit umím –“

„Vždyť jsem si to myslel,“ rozhlaholil se pan lesní. „A já mám ztratit pár slovíček, co? Vychválit, ne? Ani nevím, jak k té cti přijdu,“ ušklíbl se stranou.

(„Jak to umí hezky povědět!“ rozplývá se v duchu kupcová. „Ovšem, nemůže přímo, když ještě paní živa.“)

„Tak, tak,“ šveholí sladce, „a snad bysme se mohli posadit tuhle do mechu.“

„Zatrápená ochechule,“ myslí si pan lesní a nahlas říká: „To můžeme,“ a škubne mu trochu rty. „Ale tady na cestě ne. To vím o lepším místě. Tuhle vpravo je takový krásný kopeček zrovna jako sedátko.“

Kupcová seděla malebně rozložena...

Kupcová jen září. „Vida, už hoří! Už s ní chce stranou, aby náhodou nikdo nešel a neviděl.“

„Tak,“ ukazuje jí vpravo, „já postojím. Tak který pak to je? Znáš ho?“

„Moc dobře,“ usmívá se nyně kupcová. „Jako sebe!“

„Ale, ale,“ diví se pan lesní. „No, snad uhodnu. Než začnu hádat, povím vám něco pro zasmání.“

Kupcová seděla malebně rozložená, vedle ní stála taška.

„Neznáte náhodou ve Lhotě vdovu Hejkrlovou? Dva muže pochovala, padesátku má za sebou, a najednou ji posedlo vdávanadlo.“

Kupcová oběma rukama se rozběhla dozadu. To ji tam něco štíplo. A níž také a výš také. Poškrabuje se každou chvíli.

Pan lesní se podiví: „Snad nemá paní kupcová blechy nebo čmelíky?“

„I toto, vzácný pane! Na čistotu já držím. Něký brouček nejspíš,“ vrtí se kupcová.

„A tak ta Hejkrlová najednou začala vzkazovat tamějšímu fořtovi.“

Kupcové už pot stékal s čela po tvářích a rukama šermovala sem tam. Vrtět už se vůbec nepřestávala.

„Tak ji jednou potkal v lese, ona mu nesla bábovku a nějaký ‚monajs‘ a taky tak začala zdaleka.“

Kupcová se vrtí, jak by pod ní podpálil.

„A on ji taky zavedl sednout si zrovna na m r a v e n i š t ě – jako já vás. Tak! Abyste dala pokoj!“ Rozřehonil se naplno, až sojky poděšeně vylítly z hnízda.

Dlouhými kroky namířil ve stálém smíchu k průseku. „Na ty pučeje si dejte bílou vodu!“ zahlaholil ještě.

Kupcová divoce vylítla, ani pro palčivost vykřiknout, zavolat nemohla. Jen se škrabala, prskala. V duchu Divišce i jemu zlořečila. Jak poposkočila, větev chytla, jak by na ní chtěla zchladit palčivost dlaní. Ale větev se jí vysmekla, s sebou klobouk nabrala, a teď se vznáší celá ta krása ve výšce, a ona tam už rozhodně nevyskočí. Jen čtyři jehlice z něho vypadly, a ona neví zlostí a palčivostí co dělat. Konečně začne protřepávat sukně a najednou se rozběhne k domovu. Zrovna zuří. No, ta už na samoty nepůjde, a Divišku nesmí potkat.

Diviška se zatím měla dobře. Už na kávu nos ohrnovala, jen kde dostala kmínku nebo višňovku, se rozpovídala. Lážov byl dokonale pobouřen. Když se vracela z obchůzky, uvažovala: „Teď se mi to všechno dobře vede. A co bych zůstávala ženská opuštěná, pořád samotná? On ten Tancibudka, ať si říká kdo chce co chce, není k zahození. Jen kdyby se ho ujala pořádná ženská. Baráček by vyspravil, ona sem tam ještě něco někde pomůže, on by musel po vejdělku, dobře by jim bylo! Už by neřikali lidé: ‚Stará Diviška, ale paní Tancibudková‘! Možná,“ usmívá se samolibě, „že by třeba někdo i ‚mladá paní‘ řekl.“

V představě té možnosti, že by mohla být ještě jednou „mladou paní“, jde humny nahoru. Kdo to proti ní uhání? A jejejeje, paní kupcová! Roztahuje rty k sladkému úsměvu. Ale než se naděje, připleskne se jí na každou tvář taková krásná rána, že kdyby už měla ty vysazené zuby, jistě by je teď po zemi sbírala. Paní kupcová jako vítr zase dál. Už za ní práskla vrátka dvorku. Štěstí, že měla doma dost vody.

Diviška s těžkými vzdechy sahá si přes tu chvíli na horké tváře. A to už asi nedostane žinýlkový šátek. A to už nebude ze všeho nic!

Pan lesní doma vykládá a hlučný smích z lesovny nese se daleko do lesů, protože pomáhají také hajných a šafářovic.

IV. MLADÍ NA CESTÁCH.

Podle pravdy řečeno, Zdeňka toužila po Paříži jen proto, aby jí Kája ukázal, kde veřejně vystupoval. Kája při tom měl záludný úmysl, o kterém se Zdeně nepochlubil, aby jí nepoplašil.

Byl přece tenkrát tak vlídně přijat u prefektů a opětně zván, kdykoli by do Paříže zajel, aby neopominul přijít jako domů.

Byli v Paříži už deset dní. Oba už byli znaveni. Nechtěli si říci, že se jim zastesklo po průsekách a brdských lesích, ale cítili to oba. Velkoměsto vyžadovalo napjatých nervů, aby odnesli odtamtud poznatky, pokud možno, největší.

„Zítřka, Zdeničko, povedu tě tam, kde jsem prvně hrál, kde také visí mezi jinými umělecký obraz, který mi připomínal naše průseky a tebe.“

Druhého dne ohlásil se v domě pana prefekta. Zdeň se polekala: „Už vím, to jsme u prefektů. Kájo, mluvím špatně francouzsky, co si tam počnu? Vraťme se!“

Paní prefektová se toho dopoledne moc pěkně vyspala. Zrovna komorná dokončila její toaletu, kadeřník už dávno odešel, sáhla po novinách, když jí byla ohlášena návštěva. Zadávala se na navštívenku. „Lesní inženýr Kája Mařík s chotí prosí o chvíli rozmluvy.“ Přečetla ovšem jen to „Kája Mařík“ a ihned se rozpomněla na ten jejich večírek, na umělce Marzika, a radostně se usmála. Rozluštila či spíš uhádla to s „chotí“, co asi znamená. Hned také si pomyslela: „Oženil se umělec, a jestli žena jeho je podprůměrnou bytostí, zabije v něm genia. Škoda ho bude! Pro něho byla by ženou temperamentní Francouzka, která by ho posilovala, povzbuzovala, hnala výš a výš. Možno, že tam – daleko ve své vlasti – vybral si děvče bezvýrazných očí, nepatrné inteligence. Ať tak či onak – „Že prosím,“ řekla lokaji. A za chvíli s hlubokou poklonou vešel Kája se Zdeňou.

Zdeně se prve rozhodně nechtělo. V předsíni chytila Káju za rukáv: „Zčerstva udělej mi křížek!“ A hned potom se jí zdálo, že je klidnější. Učila se přece franštině dost, jenže ovšem s číšníkem v restauraci, a s prefektovic mluvit, to je ohromný rozdíl.

Paní prefektová šla jim vstříc. Srdečně potřásla rukou Kájovou a zpytavě zahleděla se na Zdeňu. Skoro nepozorovaně přeběhla jí očima od hlavy k patě a spokojeně se usmála. Zdenin naprosto bezvadný oblek, bezelstný ruměnc na svěžích tvářích – „po líčidle ani stopy,“ musila si trochu s povzdechem říci paní prefektová, „ani to snad možno není, aby ten zrovna broskvový pel na jejích rozkošných tvářičkách byl přirozený.“

S úsměvem podává ruku Zdeně, druhou dotýká se pohlazením její tváře a říká při tom Kájovi zběžnou franštinou: „Moc dobře jste si vybral.“ Ale přece jen kradmo podívá se na špičky svých bezvadně formovaných prstů. Ne, neulpělo na nich nic.

Kájovi ten pohled neušel. V duchu se usmál a trochu nadnesl. Za chvíli při sklence vína, kdy Kája upozornil jemně paní prefektovou, že Zdenička velmi dobře rozumí, jen když se mluví pomaleji než zvykem, a že odpoví správně, leda že přízvukem zakulhá, je paní prefektová ve velmi dobré náladě. Naléhavě volá telefonem pana prefekta, který po příchodu dvorně dotýká se lehce rty ruky Zdeniny, jsou opravdu všichni jako doma.

Jen Zdeňu mučí myšlenka: „Aby také Kája při rozchodu chtěl líbat ruku paní prefektové?“ A jak se po hodině přátelského rozhovoru loučí, a pan prefekt znova naklání hlavu, aby jí ruku políbil, zavrtí Zdeň hlavou a pomalu, ale správnou franštinou vysvětluje: „Ne tak, prosím, pane prefekte, u nás platí pouze srdečný stisk ruky. Ruky políbení jen z lásky možno dát!“

Pan prefekt se usmívá a srdečně jí ruku tiskne. Kája se k ruce paní prefektové ovšem neskloní.

Jdou plni radosti z prefektury.

„Mně se zdá, Zdeničko, žes měla strach, abych paní prefektové ruku nepolíbil.“

„Bodejť ne,“ říká Zdeň bezelstně. „Však bys byl dostal. Kolik těch pohledů nám podepsali?“

„Dost, Zdeňo! Byli velice laskavi, a zřetelně pod podpisem pana prefekta lze čísti jeho společenské postavení. Chápu tě. Dost jsi zkusila od lidí, chceš jim teď ukázat, do jakých kruhů znáš přístup.“

„Pošleme, Kájo, jeden ten pohled s podpisy prefektovic tetě kovářovic.“

„Jak myslíš, Zdeničko!“

Ta cupitá před ním do druhého poschodí hotelu. Na posledním schodě se zastavuje: „A už bychom mohli zase zpátky, Kájo! Blíž k domovu. Třeba do Krkonoš nebo na Šumavu. Kájo, já už tu nebudu.“

„Máš pravdu, Zdeničko! A víš, co? Pojedeme na Šumavu. Do některé vesničky blízko pralesa zapadneme jako do hnízda. Budeme se toulat po lesích celé dny, nikdo si nás nevšimne. Po těchhle rušných dnech bude to pro nás radostným odpočinkem.“

Napsali toho dne ještě mnoho lístků a druhého dne už ujížděli do Čech. Bylo to zrovna tak, jak Kája pověděl. V malé vesničce, v domku na samém kraji vysokých lesů najali světničku čistoučkou, maličkou, uzoučkou. Div Kája hlavou do trámů nevrážel. Ale odcházeli brzo zrána každý s taškou. V ní živný domácí chléb, v lahvích mléko nebo smetanu, kus másla, ve sklence med, ovoce, a vraceli se s večerem. Hotová idyla! Bylo jim tam tak krásně, že teprve po pěti dnech si vzpomněla. – to bylo v sobotu ráno – Zdeňa: „Kájo, pro pána krále, musíme psát domů!“

„To musíme, Zdeničko! A hned! Odneseš pak psaní do městečka, je to půl druhé hodiny cesty. A skoro, je přece zítra neděle, mohli bychom tam koupit kousek masa. Už se mi zdá, že jsem nemluvně, když jsme živi výhradně mlékem. Jéje, Zdeničko, ty jsi ukrutně opálená! Od téhle bílé bluzky se náramně odrážíš! Ale sluší ti to!“

„A ty ne, Kájo? Ty nejsi opálený? Kdepak! Jen jako cikán. To bude mít maminka radost! A zítra přece musíme do kostela. To bychom doma dostali, kdyby se dozvěděli, že jsme neděli prožili jako pohani bez kostela.“

„No, právě proto myslím. Koupíme dnes kousek masa, třebaš na řízky. Paní Chejnová je přece jistě umí. Poprosíme ji a přijdeme k hotovému. Mohla bys dnes udělat jablkový kompot, Zdeničko, brambory by ona uvařila, co myslíš?“

„Že to bude tak nejlepší. Tak už piš! Já připiší dole pár řádek a zatím se obleknu.“

Protože inkoust a pero marně v domku hledali, psal Kája tužkou. Že z Paříže odjeli na Šumavu, že se jim daří tuze dobře. Jsou oba opáleni až hrůza. Zítra půjdou do městečka „na velkou“. Paní Chejnovou poprosí, aby jim připravila k obědu řízky, protože, co tu jsou, většinou mlékem jsou živi. Jenže nevědí, jestli paní Chejnová řízky umí. Zdenička že bude dělat kompot. A takovými hloupostmi popsal skoro čtyři stránky.

„Tak, Zdeničko, pojď psát!“

„To je dobře, že je tu tak málo místa,“ nevděčně řekla Zdeňa a psala, že obě maminky, oba tatínky a všechny na samotách pozdravuje, a že je tu tak krásně, že by tu hned chtěla zůstat.

„Tak, už je konec,“ řekla, „A teď půjdeme.“ Má červenavé roztomilé šatečky; červenavý klobouček, lehoučký, sedí na hlavě jako vlčí mák. Zapadá až k tmavému obočí, při každém pohybu rozvlní se některý tylový záhyb.

Kája trochu povzdechl: „Moc hezky ti to sluší, Zdeničko! Skoro mám strach, aby se tam po tobě moc nedívali.“ On měl prací světlé šaty. No, díval se po nich kdekdo, jen co je pravda! Ale Zdeňa jen před sebe pořád nebo na Káju se obracela otázkami. U řezníka koupila maso na řízky a kousek hovězího na polévku.

Ale paní Chejnová neměla valné chuti k vaření. „A to já v létě nevařím. Kdepak! Taková horka, a řízky říkají? Ty už snad ani neumím dělat. To je let, co jsem je nedělala!“

Kája se Zdeňou si řekli, to ona jen tak že povídá, jistě že si pochutnají. „A té polévky jen tak menší hrnek na tři talíře a pár brambůrků!“ nakazovali Chejnové.

V neděli radostně pospíchají do kostela. Je mnohem menší než v Lážově, ale vkusný a čistý, plný lidí. Prostá písnička, provázená slabým varhanovým rejstříkem, jásavé nesla se vzhůru. Zůstali docela vzadu. Tak trochu Zdeně oči zvlhly. To vzpomínkou na domov. Modlitbou všech vzpomínala a Bohu děkovala, že jí dal dočkat se Káji. I Kája se zamýšlel, jak z kostela vycházeli. ještě pár dní, ještě potom pár chviliek doma, a už začne život, starosti, ale starosti radostné – o Zdeňu.

Jak v půl deváté odešli, Chejnová si povídala nahlas: „To je vidět! Mladá panička vaření nerozumí. To se udělá pořádný hrnec polévky, aby mně zůstalo na pár dní. A copak do ní zavařím? Jako by se nemohli napít mléka! E, nakrájejí se do ní kůrčičky. Řízky! A to by bylo omastku a práce! To se dá na pekáček, upeče, hodně podlejvat, aby bylo dost ‚sосу‘. Dobrý bude, ale na brambory škoda. Nebožka máma ke každému lepšímu sосу uvařila hrách. A než budou zpátky, to se hrách uvaří. Na mlsoty asi ta panička bude. V pokojíčku na okně má jablíčka udělaná zrovna jako s rosolem. Musí jít potom ‚koštovat‘.“

Čtvrt kila hovězího roztančilo se ve dvouucháku, hrách bublal, čtyři řízky telecího masa se vysoušely v troubě, a Chejnová šla „okoštovat“, jak řekla. Vzala si větší lžiči, nabrala – „hm“, ulízlá se a nabrala znova. Zarovнала prsty okraj, ale neodolala. V minutě dojedla jablkový kompot docela.

„Třebas na to zapomenou,“ utěšovala se, „a když ne, no, proč nechávají takovou dobrotu na otevřeném okně! Talíř uklidím, tááák, a uvařím jim trochu zelí. Mám ještě na dně soudku. Už za moc nestojí, ale ‚luftáci‘ snědí všechno.“

Hrách se připaloval, telecí okorávalo, když rukou zalovila na dně soudku.

Kája se Zdeňou přišli po poledni a usmívali se radostně. „Tak, paní Chejnová, budete jísti s námi!“

„To budu, to budu,“ hned svolovala a nesla na stůl dva talíře s polévkou. Jeden pro sebe hned přitáhla a pak šla pro třetí. Nalámala na talíře tvrdé kůrky. Zdeň jen přičichla:

„Paní, jestli ráda takovou,“ říká se smíchem, „tak si ji snězte, my počkáme na řízky. Doběhnu pro jablíčka.“

„Ztratila se i s talířkem,“ pospíchá Chejnová s polévkou z druhého talíře a třetí slévá do dvouucháku. Přináší na stůl celý pekáček.

Kája se podíval a začal se smát, Zdeň mu přizvukovala. „To jsou řízky?“ ptá se.

„No, a co by to bylo? Je to přece od sebe!“ A také hned přinesla hrnec s páchnoucím zelím, a druhý s tvrdým a přece připáleným hrachem.

Zdeň řekla: „Dobré chutnání! To my si dojdeme pro mléko.“

Každý chytil bandasku a spěchali pár minut cesty do statku, kde denně mléko kupovali. Poprosili hned o dva hrnečky, že si dnes trochu vypijí tady, protože mají hrozný hlad. Paní Chejnová že vůbec neumí vařit.

Selka se smála: „I kdyby uměla, pro lakotu neuvaří a sní ať je co chce. Pozvala bych pány na knedlík s koprovou omáčkou, ale masa dnes nemáme. Nebylo koho poslat do městečka.“

Pochutnali si znamenitě a upřímně poděkovali. Jak vyšli, hned se Kája podivil: „Ty ses ale ládovala, Zdeničko!“

„A ty ne?“ oplácí mu Zdeň. „To jsem jakživa nemyslila, že umíš tolik otvírat hubičku!“

Toho půldne daleko nešli. Za dva dny odjížděli do jiného kouta Šumavy, kde se stravovali ve slušném hostinci. Tam v klidu a naprosté spokojenosti zůstali čtrnáct dní. Chodili daleko na výlety a posílali mnoho pohlednic. Když konečně odjížděli, řekla Zdeň: „Bylo to všude hezké, ale na samotách je to přece jen nejhezčí. Není nad domov!“

Kája jí vzal jemně za ruku: „Jenže, má milá Zdeničko, tam budeme už jen čtrnáct dní. A potom pojedeme tam, kde bude náš nový domov! A tvůj domov už vždycky bude než tam, kde můj, Zdeničko!“

Snad to bylo třeba trochu připomenout, protože hned dnes po ránu vykládala Kájovi, že se moc těší, jak zas poběhnou „kdo dřív“. A proč by nemohli, když budou jistě vědět, že nikdo nekouká, „válet sudy“ se stráně? Ale až půjdou do Lážova, to vždycky vážně jak se patří.

Ted' Zdeň zamyšleně přeložila ruce v klíně. Všecko je to pravda, co Kája říká, ale přece je to škoda, že nezůstanou na samotách pořád.

V Praze se rozmýšlejí. Mají ohlásit svůj příchod?

„Přijdeme, až nás nejmíň budou čekat. Pozdě večer,“ rozhodnou. „Zavazadla dojdou zítra ráno, neponeseme nic.“

Radostí div hlasitě nezavýskají, když zajdou na první známou cestu. Volí cesty oklikami, jen aby pozdě došli a překvapili.

V. ZASE DOMA.

Čtrnáct dní pan lesní jakž takž se držel. Nehuboval, že nejedou, jen poselákovi naproti chodil. Ale najednou kolik dní žádná zpráva. Už s ním nebylo k vydržení.

„Došly jim peníze. Někde se jim něco stalo. Dám je hledat.“

Marně paní lesní říkala: „Nejsou přece děti! Však budou psát. Já jsem docela klidna, když vím, že je s Kájou.“

„Prosím tě, maminko, nezlob! Právě proto, že je s Kájou, se bojím. On je fanfár zrovna jako ona! Kdyby byl sám, to je jiná! Ale se Zdeňou! Jeden do druhého pořád mluví, pořád se hihňají, pořád se mají čemu smát. Kdo ví, do kterých horoucích pekel nezašli! To ona Zdeňa si zamanca, zafňukala: ‚Kájo, polezme třeba tamhle k té zřícenině‘, a Kája honem kývá a říká: ‚To víš, Zdeničko! Polezeme! Třebas na měsíc, když budeš chtít!‘ No, mohli spadnout, a je po nich. Nebo se hihňali, když někde šli přes koleje, nedali pozor, zachytil je vlak, a jdi si je hledat! Že jen já se tenkrát za nimi nerozjel! Přece v Praze jistě na půl dne se stavěli. A nic plakat nebudu! Co si udělali, mají!“

Když došlo psaní ze Šumavy, zase chvíli se uklidnil. A jak psala Zdeňa, jaký měli „výborný“ oběd, rozzlobil se: „Dobře jim tak! Tuhle naše maminka chystá takových dobrot, a oni ne a ne domů!“

Potom přicházely lístky z jiných koutů Šumavy a paní lesní řekla: „Už to není s tím naším tatínkem k vydržení!“

„Teď už přijdou, říkal: „Už chystejte něco dobrého!“

Každou chvíli přinesl z holubníku zvlášť pěkný párek holoubat „Zčerstva škubej, Týno, dnes tu budou jako na koni!“

Ale paní lesní, sotva se za ním zavřely dveře, poslala Týnu s holoubaty na půdu. Tu přinesl řeznický učedník kolikakilovou vepřovou kýtu, že vzácný pán to vybral a zaplatil. K večeru se s ní táhla Týna zpátky, mezitím co pan lesní připomínal: „Jen hodně vyšpikovat, maminko! Však se vyznáš! Bude jako zvěřinka!“

Přinesl hovězí jazyky – hned dva. „Budou vyhladlí až hrůza! Hned je, maminko, připrav a dáš k ledu!“

Týna skoro obden chodila s takovými věcmi zpátky k řezníkovi, že nikdo nepřijede, peníze zpátky nechce, že si to vyberou v jiném mase. Až řekla paní lesní: „Holka, jestli brzo nepřijedou, budeme to vyjídát u řezníka rok. Přece pošlou lístek, kdy přijedou.“

Zrovna den před jejich příchodem přinesl pan lesní z Lážova dvě pěkné už oškubané kachny. Jen na pekáč je dát.

„Od koho pak, tatínku?“ ptá se honem paní. „Vždyť máme kachen a hus tolik!“

„Já vím, ale to bude pozdě, až budou mladí na dvoře, je chtít na dvoře chytat, zabíjet, pařit a škubat. A od koho, nepovím.“

Paní lesní jen vzdychla.

Druhého dne se zas pan lesní zlobil: „Třetí den už žádná zpráva o nich! Oni dobře věděli, že bych jich nebyl do světa pustil! Proto frnkli bez ptaní!“

Šli toho večera všichni dřív spát než jindy. Pan lesní noc před tím s hajným skoro do rána byli na číhané na pytláka, ale marně. Dnes půjdou asi v půl třetí zrána. Je nutno se prospat.

Byl překrásný zářijový večer. Cestičky byly zrovna bílé měsíčním světlem. Po jedné z nich dvě postavy jdou, ale opatrně, tiše našlapují. Psi v lesovně se divoce rozštěkávají, ale hned

začnou radostně. Slyší tichounký, táhlý hvizd, známý, tak známý! Psi radostně kňučí, ale slyší kratičké, ostřejší zahvízdnutí. Rozumějí dobře a jsou zcela zticha. Je deset hodin. Vrátka nepatrně vrznou. Kája i Zdeňka skloní se s pohlažením ke psům a tiše poroučí: „Lež, ani se nehni!“ Oba zároveň klepají na hlavní dveře. Paní lesní slyší hned. Leká se: „Co se děje? Cizí přece ne, to by psi vyváděli. Tatínku, někdo klepá!“ volá.

Pan lesní zčerstva jakž takž na sebe něco natáhne, rozsvítí svíčku. „Čechmanta, aby tak Mařík přece jen byl šel číhat hned zvečera, něco vyslídil a jde pro něho?“ Pospíchá chodbou a slyší tutlavé hihňání, známé, tak známé! Rozesměje se naplno: „Bodejť by vás něco nevzalo, kuliferdové, konipáskové, chásko dovolená!“

Už se rozletí dveře, pan lesní rozpřáhne náruč, ale z ruky mu vypadne svícen se svíčkou. Rázem je v chodbě tma. Tam nezapadne ani jediný měsíční paprsek.

„Někoho držím!“ volá. „To je Kája! Počkej, vejpadníku, s tebou si to vyřídím! A kdepak je ta holka, co?“

Paní lesní tak se ruce roztráslly, že nevěděla, co dřív počít. Na jednu nohu natáhla tatínkovu vysokou botu, na druhou bačkoru. Na hlavu si nasadila pana lesního klobouk s kamzičí bradkou. Ale co teď? Za nic šaty nemůže najít. Strhne ubrus se stolu a balí se do něho.

„Týno, vstávej, holka nešťastná! To dostaneme, že není nic k jídlu nachystáno. Zčerstva se obleč!“

Jéje, s Týnou bylo zle, když byla, jak říkala, „kách“ probuzená. To jí všechno padalo z ruky. Jako teď. Ne a ne najít něco na sebe. Do „dečky“ z šicího stroje zabalila hlavu a co s věšáku strhla, na sebe natáhla. Byl to starý burnus pana lesního.

Ten volal z chodby: „Maminko, světlo! Tady je tma. Někoho držím v náručí, ale nevím, kdo to. Možná, že stará kovárka nebo Bundálková. Maminko, pojď mi na pomoc!“

Konečně paní lesní rozsvítila druhou svíčku, Týna lampu v kuchyni a chodba se osvětlila. Paní lesní, jak viděla Zdeňku v tatínkově náručí, zase se jí tak ruce roztráslly a svícen zase vypadl. Pan lesní se rozesmál naplno, jak jen tak zahlédl maminku ve svém klobouku, zahalenou ubrusem, pustil Zdeňku a vběhl do kuchyně. Ale jen se podíval na Týnu, znovu se začal smát. Vypadala dojemně. „Od hlavy jako polednice,“ řekl v smíchu. „A dáš ten burnus na místo! Myslíš, že tu visí pro tebe? A běž si najít svoje hábky! Zčerstva oheň a chystat jídlo!“

Paní lesní chytila Zdeňku. Kája se sklonil k její ruce. Nevěděla, koho dřív pohladit. Až pan lesní je všechny strčil do kuchyně, povytáhl knot lampy a znovu se rozesmál: „No, maminko, ty jsi se vymustrovala! Mně se zdá, že máš jednu mou vysokou botu a jednu bačkoru. Heleď, najdi si něco na sebe! Šťěstí, že jsem přinesl včera ty kachýnky. Doufám, že jsou upečené. Týno, oheň! Doběhnu pro ně do sklepa.“

„Tatínku, my je upečeme hned,“ zmizela paní lesní v malém pokojíku.

„Tak jste je neupekly?“ řekl pan lesní důrazně. „Kájo, Zdeňko, teď budete čekat, protože nemáme doma ničehož nic k jídlu. Já kejtky nosil, jazyky, holuby, kde se co dalo. Já nevím, kam se to podělo. Konec konců půjdete spat o hladu.“

Ale to už mluvil jen ke Kájovi, který zase už stál mezi dveřmi. „Tatínku, dovolíte, jsem tu hned, jen pro naše doběhnu.“

„Zatrápení sakulenti!“ huboval pan lesní. „Zdeňka u mámy, zeť běží pro tchánovic, no, zatím si zapálím a načneme tu jednu ještě od svatby – mělničinu.“

Za chvíli nejen paní lesní a Týna, ale i hajná a Zdeňka točí se kolem plotny. V pokoji vykládá Kája o cestě, ale oči má pořád na dveřích, až pan lesní ho vezme za rameno, postrčí ho ke dveřím, otevře a řekne: „Heleď, Kájo, mohla by se ti ztratit žena. Běž ji hlídat!“

Kája asi na nic jiného nečekal. Zasmál se a už překážel v kuchyni.

Přesně za hodinu byly kachýnky na míse. Brambůrky i salát byly k nim, a všem chutnalo jak náleží. Poseděli skoro do jedné s půlnoci.

„Tak, aby ses, Kájo, ubíral domů,“ řekl pan lesní.

Zdeňa se okamžitě zdvihá: „To ne, tatínku! Teď je Kája náš a zůstane tady. Zítra přijdeme do hajnovny k obědu, vidíte, maminko!“ přilichotila se k hajné.

„Budeme rádi, Zdeničko, jenže nevím –“

Pan lesní jí přetrhl řeč: „Jenže nevím, jestli bude dost navařino. No, děti, jestli se tam budete tak ládovat jako dnes tady, to aby matka začala vařit hned teď. A koukejme se, jak se Zdeňa ohradila, aby nešel Kája do hajnovny! Kampak ne! Však bychom tě neukousli, abys chvíli nebyla bez něho! Ovšem, mohl by se zakoukat do některé sojky – u hajnovny jich hnízdí – a říct ti zítra: ‚Pa, pa, já už mám jinou!‘“

„Mně se zdá,“ zamlouvá to Zdeňa, „a podle kostí na talíři je vidět, že se dnes ládoval nejvíc náš tatínek, a tuhle člověku ožívá i to stehýnko!“

„Já ti dám ‚ožívá‘,“ směje se pan lesní. „Ty počítáš tátovi kostičky na talíři? No, to se člověk dočká na stará kolena! Ale opravdu, tak jsem v náladě, ani se mi spát nechce. My tuhle,“ usmívá se šibalsky, „s panem tchánem obrazíme teď revír. Ale pomoz Pán Bůh! Dnes jsem se přesvědčil, že ty dva jazyky naše maminka neudělala s polskou omáčkou pro mladé, toto! To s Týnou je samy spožehovaly, jako by jim bylo třeba jazykové posily. Teď už se to v nich rozleželo. To jim zítra pusy pojedou! Takových jazyků! S Bohem!“

„Když jste se trochu vyjedli,“ začal pan lesní třetího dne při obědě, „byl by čas, abyste šli do Lážova dělat povinné návštěvy, které zároveň budou návštěvami na rozloučenou. Co na mě valíš oči, Zdeňo? Čas letí jako voda, za deset dní bude konec radosti.“

„Třebas, tatínku –“

„Milá holka, žádné ‚třebas‘! Heleď, maminka už také nabírá. Inu, teď se to musí rozhodnout. Buď něco malého domů pro potěšení, nebo –“

„Ale, tatínku, ty mluvíš! Do pusy si nevidíš!“ zlobí se paní lesní.

A Zdeňa dodává: „No jistě, tatínku!“

„A copak já myslím u nás? Máš ty darebné nápady,“ směje se pan lesní. „Přece teď je řada na vás!“

Bouchly hned za sebou dvakrát dveře. Nejdřív vyběhla Zdeňa, za ní Kája, a pan lesní si brouká: „Nevídáno! To on teď Kája vysvětluje Zdeně, že nic, kdepak, že teta Dvořáková už je špatná na nohy, kdepak by co nosila. A kdyby snad, no, on to Kája všecko za Zdeňu obstará. Zítra ať se, maminko, vypraví, je to nutné. Copak by všichni známí řekli?“

Tož druhého dne se vypravili. Ale Zdeňa ufňukávala, že ji to mrzí, že ani neví, co bude povídat, že ji budou beztoho okukovat. A pan lesní dodal: „Kampak ne! Jen ať okukují! Však nebudete pořád mladí. Vypadají vám zuby i vlasy, děti vás budou zlobit, a to už nebude nikdo okukovat.“

„Že, tatínku, pokoje nedáš! Jsou měsíc po svatbě, a ty pořád dorážíš!“ napomínala paní lesní, a Zdeňa měla skoro slzy v očích.

Až se pan lesní rozesmál: „No, no, z tebe se stal mazel! To Kája, vid’? Buď ráda, dokud žertuji. Až začnu hučet, bude hůř. To potom maminka půjde k vám a já si sem vezmu Bund’álkovou. Bude mi nosit ‚monajs‘ a perníčky –“

Nedopověděl. Paní lesní ho vystrčila ze dveří a zamkla. Ale ještě z kuchyně zavolal: „Ne tak zprudka, paní ‚tchýně‘, aby se tomu zeťáček od vás nenaučil a nevystrčil jednou Zdeňu. Pa, pa!“

Zdeňa byla ve zcela tmavých šatech i tmavém kloboučku. Slušelo jí to rozkošně. Po cestě hubovala: „No, teď jsem ‚paničkovsky‘ ustrojena. Připadám si jak stoletá vrba.“

„Nehubuj, Zdeničko! Musí tak být. Jdu také nerad, ale co počít?“

Zdeňa byla ve zcela tmavých šatech...

Byli všude přijati velice vlídně, ale přes to cítili, že ta vlídnost někde je předstíraná. Mluvili o své cestě, když byli tázáni, všude jim nalili sklenku nějakého domácího likérku a podali zákusek také domácí, namnoze už data velmi starého. Byli tuze rádi, když už jim zbyla jen škola, fara, Štulcovi a teta pekařovic. Tam se těšili, tam jdou rádi a také docela jinak si tam povídali než jinde.

Když odcházeli domů, z mnohého okna vyhlédla za nimi ženská hlava se zlobným stažením rtů: „Panstvo! Nese se to jako pávi a kdož ví, jestli on jaké místo dostane!“

Pan lesní, protože obědvali jeden den v lesovně a druhý v hájovně, řekl, teď že vyjídají samoty. Že zrovna tak stačí, co tam po dvoře běhá, aby snědli, a potom už aby se staral Kája.

A že by moc rád byl při některém z prvních obědů, až bude Zdeňa vařit sama. To aby se Kája těšil! Maso jako houžev, polévka voda a dost!

„To zas, tatínku,“ ozvala se paní lesní, „nepovídej! Zdeňa umí vařit. Od toho jsem matka, abych ji tomu naučila. Toho se pranic nebojím. Můj vnitřní hlas mi říká –“

Pan lesní se dívá po klobouku: „Kájo, jestli podědila Zdeňa po mamince vnitřní hlas, hochu, to je horší než břichomluvec. To se připrav, že přijdeš z lesa nebo z kanceláře, a Zdeňa ti řekne: ‚Můj vnitřní hlas mi říká, žes nebyl v lese, ani v kanceláři, ale někde jinde.‘ A máš malér hned. Hochu, takový vnitřní hlas je horší než ‚tchyně‘ v domě.“ To už byl pan lesní v chodbě a uháněl do lesa.

VI. DVOULAMPOVKA A GRAMOFÓN.

Že se postěhují daleko, už Zdeňa věděla. Pan lesní sice láteřil až hrůza, jako by nebylo místo někde blíž, ale to že beztoho ti kuliferdové si vzpomněli, aby je nemohl dopalovat. Ale Kája ho ujistil, že opravdu je to místo výhodné. Nějakou chvíli že si posedí v kanceláři, ale pak že bude vyměřovat po lesích, a snad že Pán Bůh dá, že se jednou zas do Čech dostanou.

Do Prahy nábytek kupovat jela s nimi paní lesní. Dva dny se tam zdrželi. Ale to už vybrali a koupili všecko. I koberce, záclony i kuchyňské nádobí, a čeho bylo třeba. Paní lesní odevzdávala tašku na peníze téměř prázdnou. Pan lesní v komickém údivu sepjal ruce: „A vy jste mi opravdu ‚drahé‘ děti! Moc ‚drahé‘! Nedali jste si při tom taky vysazovat zlaté zuby? No, však vás s maminkou navštívíme, a to matka hajných také bude chtít s sebou, no, pomoz Pán Bůh, s dvěma ‚tchyněma‘ na tak dalekou cestu!“

Dobře, že už nebyla paní lesní v pokoji.

„A copak jste přivezli tátovi, co? A co do hajnovny?“

Paní lesní vcházela do pokoje: „Tobě, tatínku, jsme koupili společně s Kájou dvoulampovku. Ta je vlastně pro celou rodinu. Bývám celé dny sama doma. Do hajnovny koupili jsme gramofón. Ovšem obojí s výhradou, že vrátíme, když by se nehodilo.“

Pan lesní si honem přitáhl židli: „Dvoulampovka pro celou rodinu. Hm, to já už vím. Povídal tuhle pan lékárník, že to moc pěkně hraje. Vida, to je pozornost! Už dávno mi to maminka slíbuj! Maminka bývá celé dny sama doma, tak m n ě koupila dvoulampovku. Abych řekl upřímně, na to radio moc nedám. Muziku mám sice náramně rád – no, uvidíme! Ten gramofón no, nevím, jak pochodíte. Abyste s tím radši doběhli!“

No, nepochodili. Jak Kája vložil desku, natočil kličkou, jak gramofón spustil, zavolala maminka: „Honem to zavři, Kájo! Vždyť to ‚bříská‘ až hrůza. A kdo to jakživ viděl, aby se ta puklička jen tak beze všeho otáčela? Dejte mi s tím, děti zlaté, pokoj! To je než marnost, nic víc. Ví, chtěli jste nám udělat radost, tu jste udělali. Ale, prosím vás, ani to tu přes noc nechci mít.“

„Tož jste s gramofómem vypadli, co?“ směje se pan lesní zdaleka. „Mně se zdá, že jednou chtěla Zdeňa chodit světem s gramofómem a Kájou. Mohli byste začít hned. Zdeňo, tenkrát ti to jistě našeptal tvůj vnitřní hlas, vid’?“

Zdeňa ani muk. Ale už cestou si řekli, že tedy mamince hajné objednej z Prahy hodně hezké zástěry a na pěkné šaty.

Kája řekl, teď že se pustí do radia. Pan lesní zvědavě okukoval všelijaké ty „legrace“, jak řekl, a říkal pořád: „Chm, chm, to jsem blázen, co z toho uděláš. Starou bačkoru! Tohle má hrát? Kdepak jsou struny nebo klapky? Hochu, já jsem starý kozák, ale to ti říkám, jestli je to laciné, vyhod’ to oknem, jestli drahé, pošli zpátky s gramofómem! Jestli chceš mermomocí muziku nám opatřit, a piano si Zdeňa odveze, kup flašinet, přidám na něj!“

Kája ani muk. Jen se rozhlížel, a Zdeňa pořád za ním. „Zdeničko, vrtáček, prosím tě!“

„Snad jsi chtěl říct ‚vrtáčku‘, ne?“ pokouší pan lesní. Ale než se naděje, do všech dveří navrtá Kája nahoře otvory.

„Maminko, to bude průvan!“ hlásí pan lesní.

„To, tatínku, abyste mohli amplion s dráty přenášet z místnosti do místnosti nebo třeba na zahradu. Pozor tatínku, tam s tím nic nedělejte, to už mám připraveno, vedle jsou banánky.“

Pan lesní se rozesmál. „A dej pokoj! Banánky přece známe. Ty se jen vypijou. Ty budu posílat vašim dětem, jsou prý tuze zdravé.“

„Tatínku, povídal šafář, že ti pytláci bouchají v lese jako o manévrech,“ volá paní lesní z chodby. „Kníže pán vypíše prý konkurs, že se uprázdnilo místo v lážovské lesovně, protože lážovský foť, místo aby byl v lese, dopaluje lidi. Běž honem! K obědu nemusíš pospíchat! Máme nudle s tvarohem!“

Pan lesní bere klobouk a flintu. „Vidíte?“ obrací se k dětem, „už to začíná. Naše maminka už šetří. Dělá bezmasé dny i mimo pátek. Už je nejvyšší čas, abyste odešli, nebo budou za chvíli pařené housky. Tak se mi tu nezapleťte do těch drátů!“ směje se mezi dveřmi a ještě se obrací: „Snad o ty nudle neprosil Kája? To spíš paní t’chyně chce Kájou zaučit na ty ‚dudle‘.“

Tohle bylo i pro Kájou trochu moc. Třebaže stál na židli, rozesmál se upřímně. Chtěl zavolat: „Zdeničko,“ ale ta už byla v kuchyni. „Nedá tatínek pokoj a nedá. Až budeme pryč, řekněte mu, maminko, že jsem ráda –“

„Ale mlč, děvenko! Nic vyřizovat nebudu. Buď ráda, pokud nás máš. Tatínek by za nás za všechny dýchal, a nějaké to slovo, to musíš brát jako od tatínka.“

Tak Zdeňa šla zas podávat vrtáčky, dlátka a šroubečky, a potom se rozběhla s Kájou hledat vysokánskou tyč.

„To by teda, pane inženýre,“ uvažuje hlasitě šafář, „mohlo být od ‚fángle‘.“

„To nic není,“ říká Kája. „Aspoň jednou tak dlouhá.“

„Tak na to musí padnout peň vysokého stromu,“ říká šafář.

„To by mě oba tatínkové hnali! Prosím vás, strejčku,“ obrací naň svoje sazové oči, „mohl byste vy? A toho ‚pana inženýra‘ byste si mohl nechat! Už jsem to řekl kolikrát.“

„Komu čest, tomu čest, pane inženýre, však se za nás nestydíte. A tak teda půjdu do lesa. Jako dvě ‚fángle‘?“

„Ju, strejčku,“ usmívá se Kája. „Zrovínka tak!“

A zase už se rozbíhají po zahradě. „Tuhle postavím tyč,“ ohání se Kája motykou a kope jámu. A než pan lesní, který opravdu zdržel se v lese hodně dlouho, se vrátil, stála bílá tyč na místě. Už i dráty byly od ní nataženy. Zdeňa už byla celá ukoptěná, ale nepovolili.

K večeru bylo všechno seřizeno. Jak pan lesní si chtěl zapálit cigárko, jen tak stiskl Kája náhkou páčku a líbezná, krásná hudba zaplnila pokoj. Zrovna filharmonie hrála. Panu lesnímu poklesla ruka se zápalkou. Odložil doutník a zaposlouchal se. Seděli zcela tiše i ostatní. Jak dozněly poslední akordy, teprve zdvihl pan lesní hlavu. Rozhlédl se kolem a řekl tiše: „Mám velkou radost, děti!“

Toho večera – (přišli ještě hajných i kdo v lesovně byl) – pan lesní, řekla paní, „byl tak hodný“, že dostal za odměnu dvě stupečky jeřabinky. Liboval si náramně. Dal si od Káji vyložit, jak, co, kterak, aby to hrálo. Ale když Kája plný ochoty chtěl povídat a ukazovat, jak se chytají cizí stanice, třepal pan lesní rukou: „I toto! Nic nebudu chytat. Potom bych už Prahu jakživ nenašel.“

Ale po poledni druhého dne měl jiný rozum. „Děti“ už byly v lese, zůstal v pokoji sám. Sedl k amplionu a začal točit pomalu s variometrem, jak viděl u Káji. Tu to kvíklo, tu zrovna zavylo, tu písklo, nahoru, dolů, najednou cvrnk – škrunc – pan lesní chyt’ flintu, klobouk a už byl v lese. Zapískal signál na mladé. A jak přiběhl nejdřív Kája, řekl mu smutně: „Chlapče, nejspíš jsem tu muziku pokazil. Píská to tam až hrůza. Běž to spravit!“

K večeru si dal všechno důkladně vyložit a po večerním programu z Prahy pan lesní „chytal“. Všecko se mu líbilo. Poslouchal s počátku i přednášky, i jazykové kursy. Jen jak začal sólový zpěv, beze slova stiskl páčku a bylo ticho.

„Dýchá, chudinka,“ říkával, „až je jí člověku líto. Natahuje se, jak by dosáhnout nemohla.“ Nejvíce měl spadeno na koloraturky. „Copak je to? Směje se podle not, a to není žádný zpěv. Samá kudrlinka. To by si mohly nechat. Musím jim tam napsat.“

Zato, když slyšel „Sdružení pražských učitelů“ zpívat „Polní cestou“ a „Milenku travičku“, div Týnu ze dveří nevystřčil, protože trošičku zakašlala.

Maminka hajná už dostala pěkné zástěry i látku na šaty a chystala pro Káju peřiny. Třebas v lesovně nechtěli, nedala si vymluvit, na dvě postele že pro Káju dávno má nachystáno. To neřekla, že krásné paličkované vložky do nich koupila a do damaškových povlaků všít je dala. To bylo překvapení maminky hajných a koruna všeho – šest prostěradel se širokou paličkovanou krajkou po jedné se dvou dlouhých stran přišitou.

Toho dne, kdy vystlala jimi postel, čekala nedočkavě, až „děti“ přijdou. A jen přišly, řekla: „Zdeničko, peřiny Kájovi už jsem připravila.“

Zdeňka hnala se zvědavě k pokojíku. Nechtěla nic říkat, ale měla strach, jen aby maminka nekoupila barevné cíchy. Ale jak otevřela dveře, zarazila se. Přeběhla očima tu bělost, krásu vložek a široké krajky u prostěradla, které viselo přes postranice postele. Jen vykřikla a už utíkala do lesovny.

„Maminko, to byste koukala, jaké peřiny nachystala maminka hajných Kájovi! Honem se pojdte podívat! Paličkované vložky a u prostěradla široká krajka. Vidíte, maminko,“ nabírá, „já jsem si nesměla ani volán k prostěradlům šít.“

Paní lesní chytila zástěrku a zavelela: „Týno, pro šafářku a Marjánku a zčerstva!“

A už se hnaly poklusem do hajnovny. Pana lesního, kterého potkaly, a který nechápavě se na ně díval, otočily a vzaly s sebou. A protože teď zas běžel jim naproti Kája z hajnovny, toho zas otočil pan lesní s povelom: „Mlč a uháněj! Naše ženské dělají závody.“

„Já bych jen –“ točil se Kája po Zdeňce.

„Já vím, chtěl utíkat se Zdeňou. Však ona se neztratí. Vezmi to trapem!“

Do dvířek dvora chtěli mermomocí všichni najednou. Pan lesní mávl rukou za sebe: „Zpátky na dvacet kroků! Rozběhneme se znova. Zdoláme plot, ať padne, bídák!“

Teprve teď se ženské vzpamatovaly, a paní lesní se zlobila: „Půjdeme ti dvacet kroků zpátky, když jsme rády, že jsme doběhly. Budeme porážet plot? Copak nemůžeme jít jeden za druhým?“ Ale zase se tlačila se Zdeňou a Týnou.

První z chumlu vylítla Zdeňka. Jen hekla. Pan lesní zavolal: „Děti, ženy a stařeny napřed, muži poslední. Tak, teta!“ pobídl šafářku.

„Copak, prosím, vzácný pane, jsem já nějaká stařena?“

„I toto! Kdepak! Poupátko v rozpuku! Stará vrba! Eh, chtěl jsem říci – stolistá růžička, badián, puškvorec! Heleďte, co sem tak uháníte?“

Zdeňka slyšela poslední slova. „Tatínku, Kája má peřiny, to byste koukal! A prostěradla s krajkou!“

„No, to jsem jakživ neviděl! Kájo, k vůli tvým peřinám a kraječkám u ‚štrůzoku‘ nás štvaly jako jeleny!“

Kájovi šelmovstvím v očích zahrálo: „Tatínku, ty krajky jsou u prostěradel, a peřiny, tatínku, peřiny na dvě postele jsou prachové. Na ty se maminka nastřádala! Samý čistý prach! To ještě Zdenička neví.“

„A pro pána krále, tak to ještě neví! Tak to nás budou hnát zpátky ještě víc. Kájo, pojd' k nám! Něco k jídlu tam bude.“

„Já bych, tatínku, moc rád šel, ale aby se po mně Zdenička nesháněla!“

„Tak, heled', chlapče! Já nemusím u všeho být. Tuhle si sednu a zapálím si cigárko. Jenže, jak říkáš, na dvě postele prachové, hochu, to bude ‚ouraz‘ pro naši matku! Peřin a krásných dost, ale ‚prachovku‘, pokud vím, má Zdeňa než jednu. Z toho může vzejít tak zvaná ‚rodinná tragédie‘ čili ‚malér‘. Prosím tě, stojíš, jako na jehlách, běž taky k těm peřinám! A to si nemysli, že ti Zdeňa dovolí do těch ‚prachovek‘ si lehnout! Ani nápad! Možná, že je Zdeňa zamkne do kufru.“

No, bylo to co říct! To uznávaly všechny ženské v pokojíku.. Polštáře v ruce jako nic, jako kapesník na dlani. Velké peřiny lehoučké jak obláček. Maminka hajná jen zářila, když paní lesní pohladila ji po tváři a řekla s očima plnýma slz: „Maminko, kdybyste to nebyla zrovna vy, až by mi líto bylo, že jsem pro Zdeňu jen jednu ‚prachovku‘ připravila. Ale takhle říkám: Jen ať se Zdeňa každému pochlubí: ‚Tohle je Káji, to mu jeho maminka pořídila‘.“

A protože maminka hajná byla náramně pohnuta, začala uplakávat a paní lesní také. Šafářka vzdychla: „Nesmím viděti nikoho plakat,“ a přidala se k nim.

Marjánka, jak viděla ostatní, spustila také. A do toho začala Zdeňa: „Tak už je vidět, že musíme z domova.“

Pan lesní se polekal: „Prach světe, copak se to tam děje?“ Rozběhl se dovnitř. Rázem pochopil. Ale když on pan lesní byl také kuliferda.

„Tak už to víte?“ začal. „Sám se dívím. Vzal to zkrátka.“ Kolikero párů očí se na něho zvědavě zadívalo.

„Kdopak, kdopak? Snad ne starý Pišvejc,“ vyhrkla šafářka.

„Ba ne! Ten, kterého tu oplakáváte. Matko, jářku, plná chalupa hostů, a na stole ničehož nic. Mně se zdá, že máte napečené rozpíčky. Sem s nimi! A ty ‚prachovky‘ dá Zdeňa do hostinského pokoje, až přijdou tatíci nebo ťchýně, aby spali jako hrabata!“

„Ty ‚ťchýně‘ si nech od vyřízení, tatínku, a buď jist, že Kája mi tak nikdy neřekne,“ zlobí se paní lesní.

„Já vím, teď, pokud jí z naší mísy. Myslí si: ‚Čí chleba jíš, toho píseň zpívej!‘ ‚Švígrmutr‘! Kdybych jí řekl ‚paní ťchýně‘, udělá k obědu pařené housky. Jen počkej, maminko! Až se v tobě ozve tvůj vnitřní hlas, a začneš!“

Paní lesní se podmračila: „Švígrmutr“, pro rány do palice! Co teď tatínek vyvádí, to je hrůza! Láduje se tady rozpíčky a na ni takhle. Dobrá! Ona také.

„Pojďte, holky, domů! ‚Švígrfotr‘ se naláduje rozpíčků, už načíná pátý, teď už bude mít do večera dost. A my si sníme doma tu svíčkovou.“

„Tááák!“ lekl se pan lesní. „A to jste mi nemohly říct dřív?‘ Ve svíčkové bych se ujed'. Maminko, snad k ní není kynutý knedlík?“

„I je, to se ví, že je,“ odpovídá paní lesní už ze dvora. „A míchaný kompot.“

Pan lesní chytá flintu a klobouk. „Matko,“ říká hajné, „kdybychom nebyli teď v tom přátelstvu, tak bych vás hned zastřelil. Nemohla jste ty rozpíčky péct včera nebo zejtra?“ A dlouhými kroky uhání za „karavanou“, jak si v duchu říká. Nadběhne si, bude doma dřív než oni.

A byl. Než paní lesní dveře otevřela, už si pochutnával na svíčkové i kynutých a přibíral kompotu. Zrovna odsunul talíř s povzdechem: „Dnes jen dva kusy knedlíku, kompotu ždibíček!“

Ale paní lesní ani muk. Trochu se zlobí.

VII. DO NOVÉHO DOMOVA.

Tak ty dny přebíhaly tuze zčerstva. Toho večera, kdy pan lesní po radiovém programu z Prahy jaksi důležitě zastrčil páčku, řekl: „Dnes nebudu chytat nic. Pozítří odjedete. Bude nám tu smutno. A vám, děti, také se zasteskne. To už nepůjde rozběhnout se z lesovny do

hajnovny a zase zpátky. Teď vám začnou povinnosti. Kája bude mít slušnou službu, ale když pro první poslední bude Zdeňa musít na krámek nebo do trhu, nedostane se časem. Tak jsme si řekli s naší maminkou: Pro začátek každých čtrnáct dní pošleme vám, co se dá, v koši. Pošleme vám i na penězích, abyste nemuseli sahat do hotového. Jste mladí, zdraví, budete mít děti. Těm už byste stěží našetřili to, co my pro vás. Chtěli jsme jeti s vámi, ale bude lepší, když ne. Jedno vám poradím. Toho když se držet budete, nebudete nikdy zoufat, ať Bůh dopustí cokoli. Modlete se! A Bůh vás bude chránit všeho zlého. A když dopustí, nejlepší ví, co je k vašemu dobru. Ty, Zdeňo, nezapomeň, že Rédlová jsi dnes až na druhém místě. Jsi Zdeňa Maříková, na které bude záležet, aby Kája našel doma to, co celý svět mu nedá klid a mír. A ty, Kájo, měj s ní shovívání!“

Trochu se panu lesnímu nalomil hlas, ale v zápětí se usmál: „Anebo na ni vyval oči jako dřív jsi dělával, a ona bude zas tou povolnou, poslušnou Zdeňou, jako byla vždycky.“

Paní lesní už dávno uplakávala do kapesníku, Zdeňa vzlykala, měla plné oči slz, i Kája. Týna už měla slz plnou zástěru a teď si honem vytáhla kapesník.

„Týno, nač vytrubuješ fanfáry? A spat, děti! Dobrou noc!“

„Dobrou noc,“ říká Kája tiše. „Já si, tatínku, Zdeničky moc považuji a vím, že budeme spolu šťastni. Za všecku vaši dobrotu Pán Bůh vám zaplatí! Buďte ujištěn, že je u mne v dobrých rukou!“

Pan lesní přece jen pohnut odchází do druhého pokoje. Mezi dveřmi se obrací: „Jen, Kájo, pozor! Jakmile zjistíš, že i Zdeňa má ‚vnitřní hlas‘, pošli nám ji sem expres! Já to pak vezmu na jednu ránu – naší maminky vnitřní hlas i dcery.“

Teď už nejeli mladí tak bezstarostně jako po svatbě. Měli mnoho zavazadel, košíků, kufrů. V Praze zařídili okamžité expedování nábytku i beden, a jeli a jeli. Tak se jim zdálo, že ne na dlouho, ne do daleka, ne s vyhlídkou na dlouhé odloučení od brdských lesů. A přece docela jiný kraj se před nimi otvíral. Docela jiní lidé než tam u nich doma přistupovali a vystupovali. Na konečné stanici trvalo dobu, než byla zavazadla vyložena. Přesto, že Kája telegraficky objednal povoz, stáli tu teď bezradně, a noc byla na krku. Poptávali se přednosta kanceláře. S úsměvem pokrčil rameny: „Naši lidé mají vždycky dost času. Možná, že za hodinu povoz přijede.“

Přijel dřív. Silně se setmělo. Na cestu pěšky, jak myslili, nebylo ani pomyšlení. Mezi koše, kufry a ohromné balíky s peřinami usadil Kája Zdeňu. Sám jen tak tak se vozu přidržoval. Čím větší tma, tím pevněji tiskl ruku Zdeninu a nakláněl se k ní s konejšivými slovy. Tak se jim zdálo, že do konce života nedojedou.

A přece dojeli. Tma tmoucí. Jen dvě lucerny na voze blikají. Vůz zastavuje před vilkou a kočí loudavě volá: „Už je vezu!“

Z vily vyběhá kdosi zahradní pěšinou a otvírá vrátka: „Však čekáme se ženou už jak dlouho. Ivo, Ivo!“ rozkřikuje se za sebe.

Přibíhá jakýsi výrostek.

„Nejdřív všecky ty věci s vozu dolů! Všecko se vynes do bytu. Páni slezou poslední, ať si počítají zavazadla! Nemůžeš vytáhnout knot v lampách?“ obrací se na kočího a sám tak dělá.

„Zuzo, Zuzo,“ rozkřikuje se do zahrady, „pospěš!“

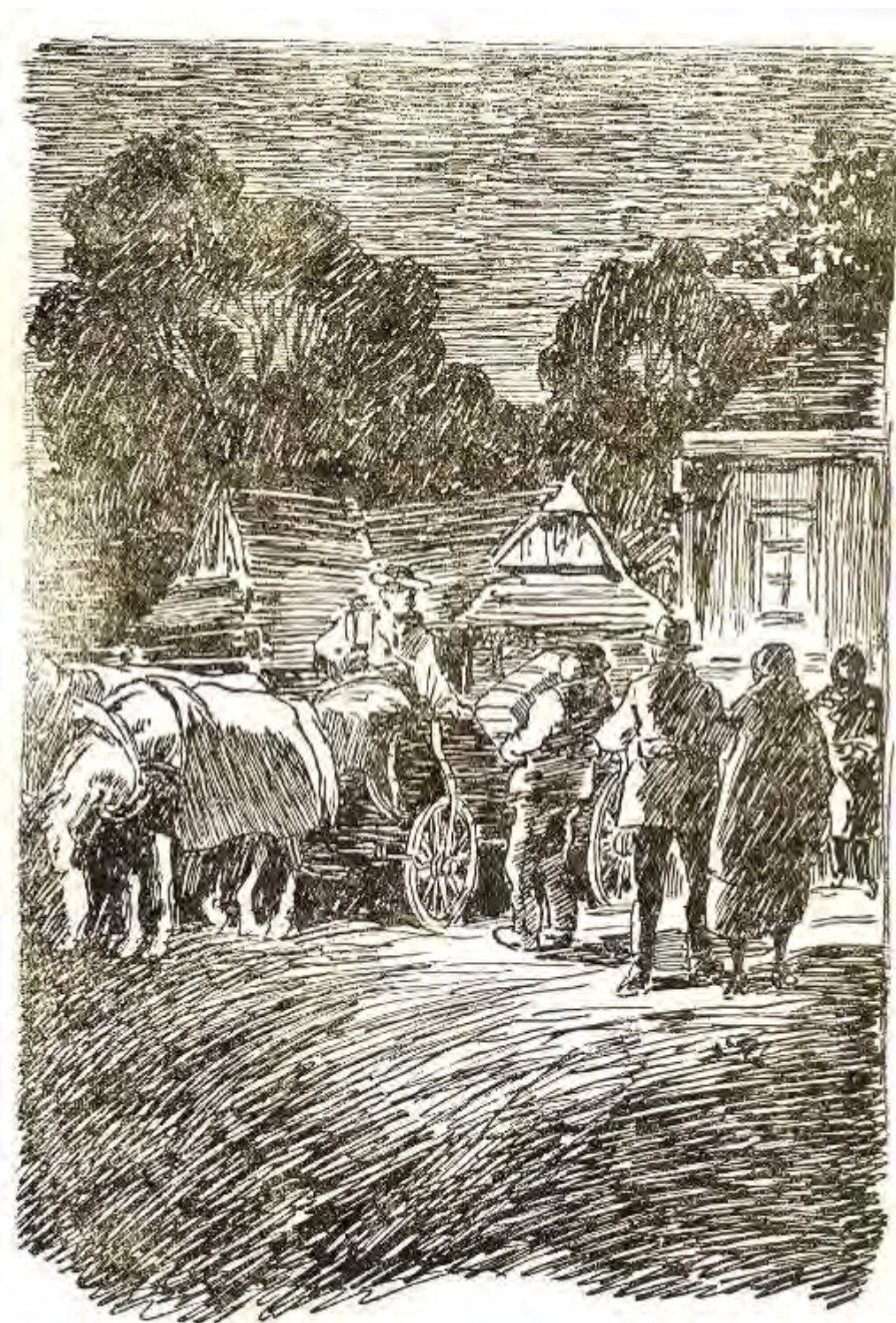
Čiperná stařenka pospíchá před vilku. „Pěkně vítám k nám a do nového domova!“

Je sirý večer. Studený vítr táhl od hor. „Roztopila jsem v jídelně, na čaj připravila. Dej Pán Bůh, aby se tu pánům líbilo!“

V bizarní, třepetavé záři rozhořelých luceren kmítaly se stíny těch, kteří odnášeli košík, kufry a všechno ostatní.

Nakonec Kája seskočil, Zdeňu chytil a s vozu na zem postavil.. Dobře kočímu zaplatil, protože týž zavýskl, bičem do prázdna: švihl a zanotoval si zvesela: „Všeci ľudia povedajú...“

Zdeně je úzko. I ta jí neznámá písnička, i ten jiný přízvuk řeči těch, s nimiž budou pod jednou střechou, všecko ji zrovna bolelo. Zachytl se úzkostlivě Kájovy ruky. Pochopil její zmatek a pohladil ji po tváři: „Bud’ statečná, Zdeňo! Jsem s tebou a nic se ti nestane!“

Zachytl se úzkostlivě Kájovy ruky...

Vešel s ní do osvětlené chodby. Čiperná babka už před nimi dveře do jídelny otevřela. Lahodné vlašno je obklopilo, a ona vykládala: „Zítra jistě dojde nábytek. Všecko urovnáme.“

Teď to tu hezké není. To jsme sem včera zčerstva nanесли s půdy, aby nebyl byt zcela prázdný.“

Místnost byla veliká, s třemi okny. Uprostřed stál velký stůl, dvě židle, mezi okny skříň. To bylo všecko. Otevřela dveře druhého pokoje. Tam byla postel a dřevěná široká pohovka, věšák, umyvadlo na židli a dost. Na posteli hubený polštář a houně, na pohovce jen houně.

„Dneska už tu páni vydrží. Zítra tuhle rachotu vyházíme a. rozestavíme nové.“

Večer byl opravdu chladný, a oba s povděkem přijali horký čaj, zakápnutý vínem.

„Jsme tu jako za domovníkovic,“ vykládala babka. „Posluhu a prádlo obstarám. Jen aby si páni zvykli! Milostpaní tu bude s počátku smutno, ale zvykne si.“ (Náhlíková byla z Čech od Písku.) Popřála dobré noci, a ráno jen aby páni přišli k nim na snídani.

Zdeň se probudila hodně brzo. Zachvěla se chladem, přitáhla peřinu až pod bradu a zamýšlela se. Byt bude hezký. Dva pokoje vpravo, jeden vlevo, kuchyně prostorná. Ale než se to všecko zařídí!

Za čtyři dny bylo všecko v pořádku. Náhlíková se mohla udivit nábytkem, kobercům, peřinám, inu, všemu. Náhlík v pocitu vědomí, že „takhle jako jejich milostpanička nemají pokoje vrychtovaný nikdež“, vypil doma poslední krapet kmínky a šel říct mámě do prádelny, že „milostpanička je jako květ a zařízení něco nóbl. Inu, byla to asi ‚prachová nevěsta‘,“ dodal.

„Milostpaní jako květ a ty nos jako fialu,“ zlobí se Náhlíková. „Však budu žalovat.“

„A to ne, mámo, to ne! Do fialy na nose mám ještě moc daleko. Ale že bys mohla koupit kapku slívovičky nebo jeřabinky! Nemáme doma ničehož nic. Kdyby se stal pád, a přišlo někomu slábo –“

„Tak ti uvařím zeměžluč nebo heřmáněk, a bude to, vejklado jeden! Ostatně, je tam ještě kmínka. Moc tu neokounej! Běž nanosit Štiblíkovům a novým pánům uhlí!“

„Kmínka už tam není, mámo! Myslil jsem si, aby nezucukernatěla!“

„Tak už běž jen a na truňk už si dnes ani nevzpomeň! On, táta,“ uvažuje v duchu, „je vlastně dobrák. Má tu jedinou slabou stránku, že si rád přihne. Aby se opil, toto! Ale ulíznout něčeho dobrého, jen se třese.“

Náhlík přemýšlí u hlavních dveří: „U Štiblíků jakživ nic nezmešká. Panička sice poroučí dost, ale aby časem řekla: ‚Tu máte, starej, kapku líznout!‘toto! A dostali už kolikrát celý soudek vína. On pomáhal stáčet, a nedali mu ani kapičku, ani kapku! Ta se bude divně dívat na novou milostpaničku! Je samá barvička, už hezky v letech, pán aspoň o deset let mladší. Ta se za ním naběhá, jen aby s ním nikdo nechodil. Ostatně leccos se povídá, ale hezkého o nich nic. Půjde k Maříkovům. Je deset hodin, třeba bude milostpanička něco potřebovat.“

Zaklepá, vchází. Zdeň prosívá mouku. Dnes vlastně teprve prvně vaří. A třeba ví, že umí, přece jen chvílemi div se jí srdíčko nezastaví, jen aby to bylo dobře. Koupila kousek hovězího masa – žebírko. Udělá knedlík s koprovou omáčkou. Maso se vaří. Říká maminka: „Nic toho nedbej, když ti řekne řezník, že za hodinku bude jako fík. Fíky jsou někdy taky jako kámen. Hovězí se musí začít vařit o půl desáté. Je-li dřív, nezkaží se, když čeká na ostatní.“ Knedlík udělá, aby jim k večeři zbyl s vajíčkem, a k tomu okurkový salát. „To je,“ říká Kája, „náramná dobrota.“

Hrklo v ní. Na ocet zapomněla. Do omáčky přece musí kápnout. Tuze vhod jí přišel Náhlík. „Jako na zavalanou, pane domovníku! Pěkně vítám! Prosím vás, přinesete mi ocet?“

„Proto jsem přišel, prosím, milostpaní. To jen poroučejí, poběžím.“

„Jestlipak byste jedl kousek domácího chleba s máslem? S naším máslem, našeho chleba! Včera nám poslali z domova koš. Víte, já jsem z lesovny, máme máslo výborné.“ Krájí chléb a maže máslem.

Náhlík se uklání: „A to, prosím, je mi moc vzácná věc!“ A jak nakousl a ucítil chuť výborného másla i sladkého chleba na jazyku, řekl důrazně: „Inu, ono se taky řekne – lesovna

– a jsou náramné rozdíly. Tohle asi bude lesovna zrovna tak pěkná jako milostpanička, a majetku dost.“

„Čehopak bych vám dala napít?“ je Zdeňa v rozpacích. „Jestli byste se neurazil, pane domovníku, maminka nám dala s sebou několik lahví domácí ořechovky. To víte, my toho nepijeme. To jen tak pro všecko.“

Náhlík se usmívá zeširoka: „Milostpaničko, jsou všelijaký dobrý truňky, mezi nimi jalovcová, kmínka, jeřabinka, ale nejlepší ze všeho je ořechovka. Kdepak bych se, prosím, urazil!“

Zdeňa mu prve podala chléb na talířku a nuž k tomu. Teď mu nesla sklenku na táčičku. No, jako by byl pánem. To bude Štiblíková koukat, až začne povídat. „Na jejich zdraví!“ sáhl po sklence. Podíval se proti světlu. „To je barva!“ řekl uznale. Ustrkl, přimhouřil oči a vypil naráz. „Milostpaničko, všecka čest! Mají recht, že jí nepijou. Na ně by byla moc silná! To je posila pro starého člověka. Zaplat’ jim to Pán Bůh! A teď poběžím pro ten ocet. Mnoho-li, prosím? Čtvrťlitr?“ (Náhlík říkal důsledně „litr, půllitr“.)

„Vezměte litr vinného, pane domovníku!“ dávala mu peníze a láhev.

Upaloval zahradou. „Vida, já to uhod’! Náramně prachová! Octa hned litr, celej litr! Štiblíkovic za čtyřicet haléřů. A moc hodná milostpanička! Uznalá k starým lidem.“

Byl zpátky za chvíli. Ptal se, co by měl udělat, ale Zdeňa nepotřebovala ničeho. Vlídne se usmála: „Večer ať přijde paní domovnicková! Děkuji. S Bohem!“

Pořád se jí zdá, že nemůže „vychutnat“ omáčku. Maso bylo měkké, do polévky dala rýži, omáčka byla krásně žlutá. Zdeňa přece trochu rozčileně přecházela kuchyní. První oběd! Tyhle dny nosila jim domovnice z hostince, než všechno se urovnalo. Bude hnedle poledne. Kája chodí přesně ve čtvrt na jednu. Jen jestli si pochutná! Těch pár kousků našpiněného nádobí už umyla, stůl v kuchyni, ten menší u okna, prostřela a stojí teď u druhého otevřeného okna. Slyší zvonit poledne. A ten zvon jí připadá takový cizí, takový daleký – skoro jako když slychávali do Lážova zvonit poledne ze Skalky. To nebylo porovnání s lážovskými zvony. Modlí se „Anděl Páně“. Potom vzpomíná: „Copak asi na samotách? V tu chvíli jistě také všichni se modlí. Tatínek třeba někde v lese se zastaví, klobouk posmekne: Maminka doma po hodinách se podívá, podiví: „Pro pána krále, už je poledne,“ a také honem začíná „Anděl Páně“ zrovna jako v hajnovně a u šafářů. A snad také všichni, jak se domodlí, aspoň v duchu si řeknou „Copak asi Zdeňa a Kája?““

V té chvíli polední, zrovna jako ve chvíli večerní modlitby, jak by všichni byli pohromadě, protože vědí jeden o druhém, co v tu chvíli jejich rty šeptají.

Trošičku se jí zamžily oči. Na omáčce se utvořil slabounký škraloup. Zčerstva chytla kverlačku a zase se dívala. Srdíčko v ní poskočilo radostí. Tamhle pospíchá Kája. Zvon ještě zní, Kája nese v ruce zelený klobouček a dělá dlouhé kroky. Tak dlouhé, až se Zdeňa potichu směje a říká si radostně: „Ten uhání!“

Vybíhá ze dveří chodbou do zahrady. Kája se k ní sklání s políbením. Oči má rozzářené. Bílé zuby zrovna svítí v úsměvu: „Mám ukrutný hlad, Zdeničko! Jestlipak se ti nic nepřipálilo? Jestlipak se ti nic zlého nepřihodilo? Navzpomínal jsem se na tebe!“ Jdou chodbou. Zdeňa pospíchá napřed. Otevřenými dveřmi zahlédl prostřený stůl u okna a Zdeňu, která už nesla talíř s polévkou. Zavřel dveře, zamkl a pustil se do polévky. Zdeňa nese druhý talíř. Kája ochutná: „Moc dobrá, Zdeničko! Je moc dobré i maso a koprová.“ Vzal si dvakrát. Zdeňa měla radost. „Povídal dnes inženýr Wahnut, že tři týdny je ženat a devatenáct dní má žaludeční katar. V plování a tenisu je prý jeho paní nepřekonatelná, ale uvařit, toto! První den přišla v půl dvanácté z návštěv. Přinesla trochu salámu. Žel Bohu, koupila jej už ráno, zapařil se v taštičce v horkém půdnu. Dala k tomu kousek hořčice, a bylo to. Sama byla syta. Wahnut snědl jen kousek a bylo zle. Přečtu si noviny, Zdeničko, ty se připrav! Projdeme se do dvou hodin.“

„Říkala, Kájo, paní Štiblíková, že sem odpoledne přijde.“

Kája sebou trhl. Slyšel o té rodině v kanceláři. „Ona tu byla?“ divil se.

„Dvakrát. Jednou pro tři vajíčka, po druhé pro kousek másla. Copak se tak divíš, Kájo? Zdá se hodná.“

Kája se zamyslel. Zdeně bude těžko říci: „Zamykej se, nepusť ji sem, vyhni se jí. Je to nedobrá osoba, je to špatná žena! Má se svou sestrou, která má hotel v městě, na svědomí několik rozházených manželství.“ Zamrazilo ho u srdce. Zná Zdeninu důvěřivost, ví, že ona nechce věřit v lidskou špatnost. Těžko ji bude přesvědčovat.

„Zdeničko, myslím, paní Štiblíková nebude kamarádkou pro tebe! Je hodně starší než ty, a potom, jak bych ti to řekl, víš, nehezky se o ní mluví. Má rozhodně špatnou pověst. Zamykej se, nepusť sem nikoho. Slyšel jsem, že Štiblík bude přesazen!“

Zdeňka ani muk. Paní Štiblíková toho dopoledne napovídala! Samé takové tlachy, ale Zdeňka se musela smát.

VIII. PANÍ ŠTIBLÍKOVÁ.

Jak z procházky přišla, uklidila a už slyšela klepání. Zaváhala jen chvíli. Přece Kája tu paní nezná. Až mu večer poví, bude rád, že jí tu odpoledne nebylo smutno. Otevřela.

Paní Štiblíková pichlavýma očima přeběhla oba stoly. „Tak už po obědě? Brzo jste uklidila. Nebo jen tak nádobí do kredence se dalo? Také to někdy v rychlosti dělávám.“ Dívá se do otevřeného příborníku. „A tak si sednu. Moc ráda si s mladou paničkou porozprávím. Je tu bez maminky, někdy je rady třeba, kdopak lepší poradí než dobrá sousedka? V každém případě, mladá paní, v každém případě!“ sedala z široka na pohovku v pokoji.

Zdeňka si myslila, teď že začíná docela jinak než ráno. Možná, že opravdu ji bude časem potřebovat. To se Kája podiví, jak se mýlil. Postavila na kávu, a protože paní Štiblíková měla už v rukou načatou pletenou šálu, vzala svou nedohotovenou práci – čapku – a sedla si ke stolu.

„Všecko je to hezké, mladá paní, jenže řekla bych vám něco, ale bojím se. Váš pán...“

Zdeniny ruce klesly do klína, oči se otevřely dokořán: „Copak, raní Štiblíková, prosím vás?“ visí zrovna zlekaným pohledem na jejích rtech.

„Váš pán je moc hezký, a to je chyba. To je moc velká chyba, mladá paní! Na to obyčejně musí paničky připlácet. A víte čím? Slzami. Já to znám, milá paní! Když tak jsme v té řeči, slyším, jak paní inženýrová Čiperová nebo slečna Adamcova znamenitě se baví se všemi pány. Přece je tam parčík! Páni z kanceláře mohou si kdykoli vyjít. Ó jé, mladá paní, ten parčík, by moh’ povídat!“

Byla asi dokonale spokojena s úspěchem své řeči, protože Zdeňka seděla bez hnutí. Jen oči jí zrovna zhasínaly, jen tváře pobledly a znehybněly.

„No, no, jaké pak veliké ‚leky‘, mladá paní! Nevídáno! Jak on vám, tak vy jemu!“

Zdeňka se vzpamatovala. Červeně jí znova proběhla rty i tvářemi. „Co by vás napadlo, paní Štiblíková! Můj Kája se mi nezpronevěří ani jediným pohledem, jsem si jista!“ řekla skoro tvrdě.

„To říká každá,“ rozesmála se řezavě Štiblíková. „To říká každá, a konec konců přijde každá nebo poprosí, abych přišla k ní. Vyplácě se, postaví si hlavičku a řekne: ‚Já budu sedět doma a on se mi bude bavit a kdož ví co tropit s jinými? Já se také budu bavit.‘ A vidíte. Je dobře. Panička se pobaví, něco užije. Já jen sestře se zmíním jak a co, a nikdo nic neví než já a ona. A my mlčíme jako hrob. Pán odejde ve dvě, přijde v šest, panička si jde jako na procházku a v půl šesté se vrátí. Já bych mezitím tady svačinku uvařila a dohlídla.“

„Mně se zdá, že voda se vaří,“ prohodí Zdeňka a vstává s pohovky.

„Jen sed'te, mladá paní, zastanu vás. Ono je to co říct, taková hezká, mladá a hned ji muž podvádí.“ Nasypá kávu do mlýnku. „To si dnes pochutnám,“ těší se, „pečivo jistě bude domácí.“

„Ven!“ rozkřikla se Zdeňa...

Přikládá a vykládá do pokoje: „Zrovna bych věděla o velkém boháči. Je sice trochu v letech, ale jináč velký pašák. Stačí kývnout.“

Zdeňa vyskočila se židle, proběhla kuchyní, otevřela dveře i u předsíně, vrátila se a vykřikla: „Ven! Ale hned!“

„No-no-no, panička ňák zhurta. Jenže já se hned neleknu. Po začátku dělá každá drahoty. Známe to! Jen nic pánovi neříkat, ani muk! A...“

„Ven!“ rozkřikla se Zdeňa znovu. „Anebo zavolám domovníka!“

A protože se Štiblíková nehýbala, sbalila její práci, vyhodila ji na chodbu a stiskla rameno: „Hned se kliděte, nebo opravdu začnu křičet!“

Štiblíková pochopila, že to Zdeňa myslí vážně. Vyšla sice, ale opakovala za dveřmi bez ustání: „Ještě ráda panička přijde, ale potom to bude stát víc!“

Zdeňa stála uprostřed kuchyně. Za hlavu se držela a tak jí bylo, jak by v tu chvíli s prahu ráje do jícnu pekla byla spadla.

Ne, to není možno, aby Kája – ne, toho by ona nepřežila, srdíčko by jí puklo. Ale musí jí povědít, musí ještě dnes. A když se přizná, nic mu nebude vytykat. Ani si nic s sebou brát nebude zítra ráno, až on odejde, a ona půl hodiny za ním půjde tam tou cestou do vrchu, odkud je vidět město i vilku, kde byli spolu pátý den. Nevztáhla by na sebe ruky ani za nic na světě, ale to ví tak docela jistě, že jak dojde tam k těm „Božím mukám“ na vrchu, že se obrátí, zadívá, Káju před sebou uvidí. Až tam dojít jí síla stačí, ale tam jí jistojistě pukne srdce.

Což tatínek a maminka? Toť aby se zrovna zbláznili! Měla by je na to připravit, aby se tak nepolekali. Ano, napíše jim, že je s Kájou moc a moc šťastna, jenže časem mívá silné tlučení srdce, že někdy má strach, aby nebyl konec, a že chodí nejraději procházkou k „Božím mukám“ a dívá se dolů na město, na dům, v němž Kája celé dny pracuje, i na ten, v němž je jejich byt. Že Kája je ještě hodnější než býval. Ano, tak to napíše. A zatím? Jak kratičké bylo její štěstí! Proto on pospíchá do kanceláře! Nebude mu v cestě, toto! O něho se s nikým nebude dělit. Docela klidně se ho večer zeptá. A to ostatní, co povídala ta ženská, to nebude opakovat za nic na světě.

Bylo jí hnusno až k závratí. Hlava ji rozbolela, spánky si tiskla, ztratila pojem o času, skoro tupě dívala se v kout pohovky, až se vzpamatovala, když pendlovky diskretně odbíjely jí nad hlavou pátou.

„Vyskočila, omyla se studenou vodou, a „pro pána krále“, si řekla tiše, „káva není uvařena! Kája ji pívá, jak se vrací z kanceláře, a v sedm hodin dává večeři na stůl. Ano, dnes ty knedlíky s vajíčkem. Ale okurku chtěla koupit a nekoupila.“

Vidí, že má tmavé kruhy pod očima. Každý na ní pozná, že trpěla, ale přece pro okurku doběhne. Vezme si ten šedý závoj, je dost hustý. Přes dvě ulice pospíší. Teď jen aby voda se vařila.

Ve čtvrt hodině je zpět. Občas přiloží polínko, aby oheň nevyhasl, a čeká. Tak se dnes brzo stmívá. Ovšem, začnou hnedle dlouhé večery, o kterých tolik si toho napovídali s Kájou, když byli na Šumavě. Jak to bude doma krásné, jak ona bude čekat na Káju, jak on jí bude povídat, jak budou vzpomínat. A zatím, než ty večery přijdou, už dávno jí odzvoní, odzpívají.

Mraky vystupují tak rychle. Ano, je docela šero. To je dobře! Aspoň Kája neuvidí, jak je uplakaná. On nesmí nic poznat. Až potom po večeři. Už slyší jeho rychlé kroky. Srdíčko v ní zrovna hlasitě, zaúpí. Už on otvírá svým klíčem. Je poslušna okamžitého nápadu. Rychle se skrčí pod stolek u okna, s něhož splývá dlouhý ubrus.

„Aspoň poznám, bude-li mne hledat,“ pomyslila si.

Kája volá už v předsíni: „Zdeničko, Zdeničko!“ Otvírá dveře pokoje, volá stále naléhavěji: „Zdeňo, má milá Zdeničko!“ Kája nerozeznává dobře nábytku, setmělo se zcela tmavými mraky. Kája nevzpomíná, že má na dosah ruky vypínač elektrického vedení. Marně hledá zápalky. Jeho hlas už není tak jistý jako prve. Zpokorněl, ztišil se trochu. Je slyšet v něm úzkost: „Má milá Zdeňo, Zdeničko! Pane Bože na nebi, kam mi odešla? Aby tak byla hned

napoprvé podlehla svodům té kuplířky? Můj Bože, ona je tak důvěřivá! Zdeňo, kde tě mám hledat?“ hlasitě už skoro hořekuje.

„Pod stolem u okna,“ říká tiše Zdeňa.

Kája zhluboka oddechl: „Zaplať Pán Bůh!“ A teď vzpomněl na vypinač.

Zdeňa už stála u stolku. Čekala, až on se bude smát. Ale Kájovi se trochu chvěly ruce a jeho oči byly smutné, když se k ní sklonil a políbil ji do vlasů.

„Zdeničko, tímhle mne nestraš, prosím tě! Bojím se o tebe nesmírně. Prožil jsem velkou úzkost. Bez tebe není pro mě života. Vždyť jsi moje všechno na světě!“ Vzal její hlavu do svých dlaní a podíval se jí do očí. Skoro vykřikl: „Tys plakala, Zdeňo, a proč?“

Zdeňa nečekala až po večeři. Pověděla, jak ji Štiblíková poděsila. Potom pověděl jí Kája všechno o Štiblíkových. Věřila, že nezná ani jednu paničku, ani jednu slečinku. A zítra hned ráno může jít s ním, aby viděla, že u jejich kanceláří není ani kousíček zahrádečky, neřku-li parčík.

„Paní Čiperová je přes sedmdesát let, má syna inženýra v kanceláři. Čekáme na něho někdy. A slečinku Adamcovou si ta ženská dočista vymyslíla. A kdybych, Zdeničko,“ dodal Kája, „kdybych potkal denně sto nebo tisíc žen, já nebudu nikdy vědět, jestli byly staré nebo mladé, ošklivé nebo hezké, protože, Zdeňo, pro mne je jen jediná žena na světě, rozumíš? Tou je právě moje žena, moje Zdeňa, která musí mít ke mně důvěru a být přesvědčena, že ona je jedinou, která se mi líbí, jedinou, kterou mám rád, jedinou, se kterou mohu být šťasten. Tak, Zdeničko, a teď mi dej nejdřív hezoučkou psu a potom kávu!“

Zdeňa se po pravdě trochu styděla. Ale přece jen byla ráda, že jí to Kája tak krásně pověděl. Jen aby to nezapomněla! Přinesla kávu.

„Kájo, až budeš mít chvíli, to, cos mi prve řekl, mi napíšeš, vid’? Víš, až bych zas měla o tebe strach, že bych si to přečetla.“

„Napíšeš, Zdeničko, a třeba hned.“

Po večeři důtklivě Kája Zdeňu prosil, aby za žádnou cenu Štiblíkovou do bytu nepouštěla. Konec konců tenhle den přesvědčil je oba, že jeden druhému jsou největším štěstím na světě, a to bylo přece jen moc hezké.

Druhého dne marně klepala Štiblíková na dveře. Potom do nich kopl, vykřikla nějakou nadávku, a zapráskly dveře její předsíně.

IX. V KANCELÁŘI VYZVÍDAJÍ.

„Do týdne se Štiblíkovi vystěhují,“ hlásil Kája při obědě, ke kterému byly výborné buchtičky s tvarohem. „Abych nezapomněl, Zdeničko, dej mi jich několik s sebou do kanceláře! Nechce věřit Wahnut a ostatní, když si denně libuji tvé vaření.“

Podle tvého přání neuvedli jsme se do zdejší společnosti. Důsledky se dostavily. Říká Wahnut: ‚Bud’to má moc hezkou a mladou ženu, bojí se o ni, a má pravdu. Nebo je jako noc a nechce s ní vyrukovat.‘ Kolikrát jsi byla se mnou venku, a to ještě za městem? Zrovna dvakrát. Nechceš. Dobrá! Vyslouváš se, že je tu velká zahrada. Co mám říct, až začnou dorážet?“

„Kájo, řekni, řekni – a třeba řekni, že nemohu na nohy, nebo že jsem chromá, nebo řekni, co chceš. Já nikam nepůjdu.“

„Zdeničko, nepokoušej Pána Boha! Bud’ ráda, že jsi zdravá,“ napomenul ji Kája.

„Tím Pána Boha nepokouším. Naopak! Jak začneme chodit do společnosti, bude po klidu u nás. Jak bys jen hezky promluvil s jinou, hned bych se rozplakala anebo bych ji chytla za mikádo –“

„A já,“ pokračoval Kája v smíchu, „kdyby ses na jiného usmála, já bych ho, já bych se, Zdeňo, neudržel, já bych ho poznamenal ‚nadosmrti‘.“

„Tak vidíš, Kájo, to všechno je trestné, to Bůh zapovídá. Ale jestli řekneš, že jsem chromá, jen proto, abych do společnosti nemusila jít, to není pokoušení Boha!“

„Něco říci musím,“ směje se Kája. „Ty se ani neptáš, kdo bude v bytě po Štiblíkovic? Pensionovaný pan učitel Weber s paní. Moc milí lidé. Dnes byli v kanceláři. Pan vrchní inženýr se s nimi dobře zná. Oba tak v šedesáti letech, ona jako jablíčko červená, usměvavá, on – no, podstatné jméno z něho kouká – se šedivou bradkou, muzikant. Těší se oba nesmírně na tebe. Přistěhují se během týdne. To budu rád, že budeš mít takové sousedstvo.“

Odpoledne Kája v kanceláři nabídl buchtičky. Wahnut snědl jednu na dvakrát a hned sahal po druhé a třetí si přistrkoval. „Kdybych jich snědl šest, je po kataru,“ tvrdil, a svědčili mu ostatní. „To jsi, hochu, udělal trefu na dnešní doby! A teď nám pověz, proč jsi nám ten svůj poklad ještě neukázal?“

Kája horlivě přehazuje něco v zásuvce. Vzdychá: „Milý hochu, každá věc má rub a líc. Já bych rád, ale Zdenička nechce. Není to vlastně ani možné.“

„Pročpak ne?“ zdvínají všichni hlavu.

Kája se tvářil žalostně: „Inu, hodnou ženu mám, hezkou ženu. mám, ale je chromá“ A honem vytáhl kapesník. Slyšel několikrát „chudák“, a vzpomněl si, jak zčerstva Zdeňka se umí prohánět, a hlučně použil kapesníku.

„Jakáž pomoc,“ vzdychl Wahnut. „Ono nemůže býti všechno pohromadě. A to už dlouho?“

Kája chtěl vyhrknout: „Dlouho ne, od dnešního poledne,“ ale řekl do šátku: „Od narození!“ A byl tak rád, že ostatní ztichli. Při rozchodu byli k němu všichni velice něžní a Wahnut podotkl: „Přece bych s tebou měnil, příteli!“

Kája doběhl domů skoro bez dechu. „Tak jsem řekl, žes chromá, Zdeničko.“ A smáli se celý večer.

Jenže kdo se směje naposled, ten se směje nejvíc. Po několika dnech v kanceláři k večeru podotkl Wahnut šetrně: „Snad, hochu, by bylo možno tu vadu tvójí paní choti chirurgickým zákrokem odstranit. Nemyslíš?“

A Kája, protože měl v ty dny velmi mnoho vysilující práce, v tu chvíli pozapomněl, co řekl o Zdeně, a vyhrkl: „Prosím tě, když je někdo od narození hluchý jako pařez, není pomoci!“

„Hluchý?“ polekal se Wahnut. „Můj Bože, tvá paní choť je nejen chromá, ale také hluchá? Vždyť jsi říkal, že je chromá!“

Ostatní se podívali po Kájovi trochu nedůvěřivě, když řekl žalostně: „Ovšem, ovšem, chromá i hluchá. Nazdar, hoši!“

Ale „hoši“ po jeho odchodu dali hlavy dohromady. Inženýr Karbus, svobodný a řečný, uhodil prudce do stolu: „Legraci si dělá! On by si potřeboval vzít chromou a hluchou!“

Měli krátkou poradou. Výsledek její byl, že byl Karbus pověřen pro něho velmi vděčným úkolem.

„Zítřka dopoledne vyzvíš, jak a co. Doběhneš zkrátka k Maříkovům. Dáš si zavolat milostpaní, řekneš jí, že pan inženýr Mařík prosí o poslání knihy, kterou zapomněl na svém psacím stole, a je to. Budeme vědět, na čem jsme.“

Karbus se usmíval. Něco takového je rozhodně lepší než sedět v kanceláři. „Chromá, hluchá,“ uvažoval, „kdož ví, jak to dopadne?“ Druhého dopoledne oblékl lepší kabát, a jak bylo deset, vytratil se z kanceláře.

Zdeňka věšela prádlo na zahradě. Byla s domovnicí velice spokojena, že čistě včera vyprala. Byla velmi spokojena i s Kájou, že při prádle ani nepípl, když byla bramborová a buchty, a ona ani chvilku nemohla se v pokoji zdržet. Její spokojenost odrážela se v jasném úsměvu a v hlubokých očích. Měla ty červenavé, už oprané a krátké šátky, dva copy hustých vlasů dosahovaly pod pás. Sluníčko se v rusé jejich barvě odráželo do zlatova. Pozdní říjnový den rozteploval se radostně a Zdeniny drobné rudé rtíky rozevřely se k písničce:

„Treba su já rychtárova cera...“

Karbus se zastavil před vchodem do vily. Zachytil ho jasný zpěv i písnička. Šel po hlase. Div o schůdek nezakopl, jak se podivil, když se rozhlédl a viděl zpěvačku. Kdyby nevěděl tak jistě, že v této vile teď mimo Maříkovy a domovníkovíc nezůstává nikdo jiný, byl by si pomyslíl: „Švarná dívčina! Kam ji zařadit? Možno, že u Maříků slouží, ale není vlastně možno, protože by Mařík nikdy při své čestnosti neměl v bytě vedle chromé a hluché paní takovýhle svěží, čerstvý květ. Nebo snad příbuzná Náhlíkovíc?“

Teď se obrátila Zdeňa „naplno“, ale jeho ještě nepostřehla. „Ne, to není možno. Tohle není služební tvor, toto! Aby tak, aby tak tohle byla sama milostpaní! Ale to také není možno, ta by zas nevěšela prádlo.“ Odhodlal se a zavolal: „Dobrého jitra, mladoučká! Nemohla by mi povědět, jestli je milostpaní Maříková doma? Jdu od pana inženýra Maříka pro knihu.“

Zdeňa zahořela v tváři. Pochopila ihned, že Kája sem tohodle chlapíka neposlal. Sevřela rty a pokročila blíž: „A to je náhoda, mladý pane! Naše milostpaní dnes ráno odjela. Vráti se večer.“

Karbus si řekl sice v duchu: „Jestli tohle není milostpaní, tak jsem mezulán, ale přece jen, kdyby to byla, se prohlásí. Treba ani neví, co o ní Mařík povídal.“ Až mu bylo horko.

„Jakpak by mohla milostpaní sama se vydat na cestu – chromá a hluchá?“ podivil se Karbus.

Zdeně šklublo koutkem rtů: „Snad jen chromá, mladý pane, to postačí, ne? Chudák!“

„Ba ne! Chromá a hluchá od narození,“ řekl pan inženýr.

Zdeňa by se byla tak smála! „Vida,“ myslí si, „tomu kuliferdovi Kájovi už nestačila chromá. I hluchou si přidal.“ A nahlas dodává smutně: „Pravda, tak náhle milostpaní hluchota přepadla!“

„A to moc náhle ne,“ říká Karbus. „Povídal pan inženýr, že od narození je hluchá jako pařez.“

Zdeni se zsvítilo v očích. „Počkej, v poledne,“ myslí si, „ten pařez ti jen tak neprojde.“ Ale nahlas zase jen říká: „Nejsem tu dlouho, nevím. Má úcta!“ a odběhne.

Karbus je v koncích. Co vyřídil? Nic. Co řekne? Inu, řekne podle pravdy, protože teď půjde do domu a rovnou k domovníkovům. A chytře!

Domovnice se rozháněla smetákem po chodbě a zpívala si táhle:

„Umrem, umrem, ale nevím, kedy...“

„Prosím vás, milostpaní Maříková věší na zahradě prádlo, nechci ji sám obtěžovat, mohla byste, paní domovníková, vyřídít, že jdu pro knihu, kterou pan inženýr na psacím stolku zapomněl?“

Smeták v tu chvíli stojí v koutě. Náhlíková se usmívá zeširoka: „Á, to je jistě pán z ouřadu. Ovšem, milostpaní za jiné nedala, věšet šla sama, a to já doběhnu!“ Uhání chodbou k zahradě, a Karbus druhým východem do ulice.

Chytil to, panečku! Teď může povídat. A to budou hoši koukat!

Náhlíková se rozhlaholila u vchodu do zahrady: „Milostpaní, nějaký pán z ouřadu je tady!“

A Zdeňa z dálky odpovídá: „Dobře, dobře, řekněte, že není pán doma!“

Náhlíková chvíli přemýšlí, ale pak se obrací a jde vyřídít. Nemá komu. Karbus už je v druhé ulici.

Zdeňa sedí na březové lavičce. Konec října, a takové krásné dny! Vzpomíná na samoty. Kdy pojedou domů? Kdož ví, zdali na vánoce. Cesta je daleká a prázdných dní Kája mnoho mít nebude. Drobné slzičky plní oči.

Mezitím Karbus zavolal na chodbu Wahnutu, potom ostatní. A už se dohodli. „Kujón!“ odlehčili si.

A když k večeru skončili odpolední práci, řekl Wahnut: „Tož dnes půjdeme s tebou, Kájo! Není to nic platné, musíme milostpaní poznat. Když nechce ona k nám, musíme my k ní.“

Kája se lekl: „A co by vás, hoši, napadlo! Zdeňa by se hrozně polekala. Není rozhodně pro společnost s těmi svými neduhy, Byla by v hrozných rozpacích.“

Ale už ho vystrčili před sebe. Zdeňa vyhlížela. Když viděla, že nejde Kája sám, ale hned jich kolik, zčerstva oblekla lepší domácí šatky, a už hlučeli v chodbě. Pozdravovali uctivě a Zdeňa srdečně, ale v rozpacích je vítala.

„Tak vida,“ rozesmál se Wahnut, „to pořád hluchá a chromá, a milostpaní jako kytička, jako růžička. Počkej, kujóne, takhle obelhávat svoje kamarády! Konečně, nic se nedivíme. Kdo má doma takový poklad, lepší udělá, když jej zapře.“

Za chvíli seděli všichni u velkého stolu v jídelně, a Zdeňa by nebyla dcerou svojí matky, aby jich nepohostila, jak mohla nejlépe. Vždyť jejich špiž stále byla zásobena dobrotami ze samoty. A zrovna dnes mohla posloužit výborným domácím chlebem i máslem, domácí šunkou i mísou sladkých dobrot. Byla rozkošná v počátečním zmatku, který za chvíli zaměnila přátelským hovorem. Tak poseděli společně skoro dvě hodiny.

Když je vyprovodili před dům, hned řekla Zdeňa: „Copak, že se neusmíváš, Kájo? A k posledku jsi i málo mluvil.“

„Myslím Zdeničko,“ vzdychl Kája zhluboka, „že dost jsi se usmívala ty, a mám bolest. Pověz, líbil se ti některý z nich?“

To už byli v kuchyni. Zdeňa prudce sehnula jeho hlavu ke svým rtům: „Blázínku, což by to bylo vůbec možno? A říkám ti hned: Prosim tě pěkně, už je sem nevod! Škoda těch dvou hodin! Ať už tedy vědí, že nejsem ani chromá, ani hluchá, ale více nic!“

Kája se upokojil, ale přece ještě pozdě večer prohodil, aby Zdeňu vyzkoušel: „Nevím, Zdeňo, ale myslím, že bude nutno jednou týdně je pozvat. Říkali o tom, že se jim tu velice líbí. Sami nadhodili, že čtvrtky by byly nejvhodnější.“ A díval se tázavě po Zdeně.

Ta si rozčesávala své bohaté copy. Podmračila se: „Jak myslíš, Kájo, ale to si dobře pamatuj, já doma nebudu. Jestli tobě nepostačí má společnost, mně tvoje vždycky a v každém případě. Nepotřebuju vůbec nikoho mimo tebe, leda,“ usmála se, „až tu budou Webrovi. Těším se na ně. Přes den mi tu přece bývá smutno.“

Kája usínal s pocitem naprostého klidu. Zdenina poslední myšlenka po večerní modlitbě byla: „Bodejt! Ono se řekne naší mamince: ‚Buď vždycky k hostům přející a vlídná!‘ Ale my přece musíme počítat. Nemáme hospodářství jako na samotách, a kolik pánů tady hostit každý týden, to bych se nedopočítala. Nepotřebuju opravdu nikoho jiného ke štěstí, než svého velikého chlapce se sazovými očima. Však jsem se nemohla dočkat, kdy už odejdou.“

X. NOVÍ SOUSEDÉ.

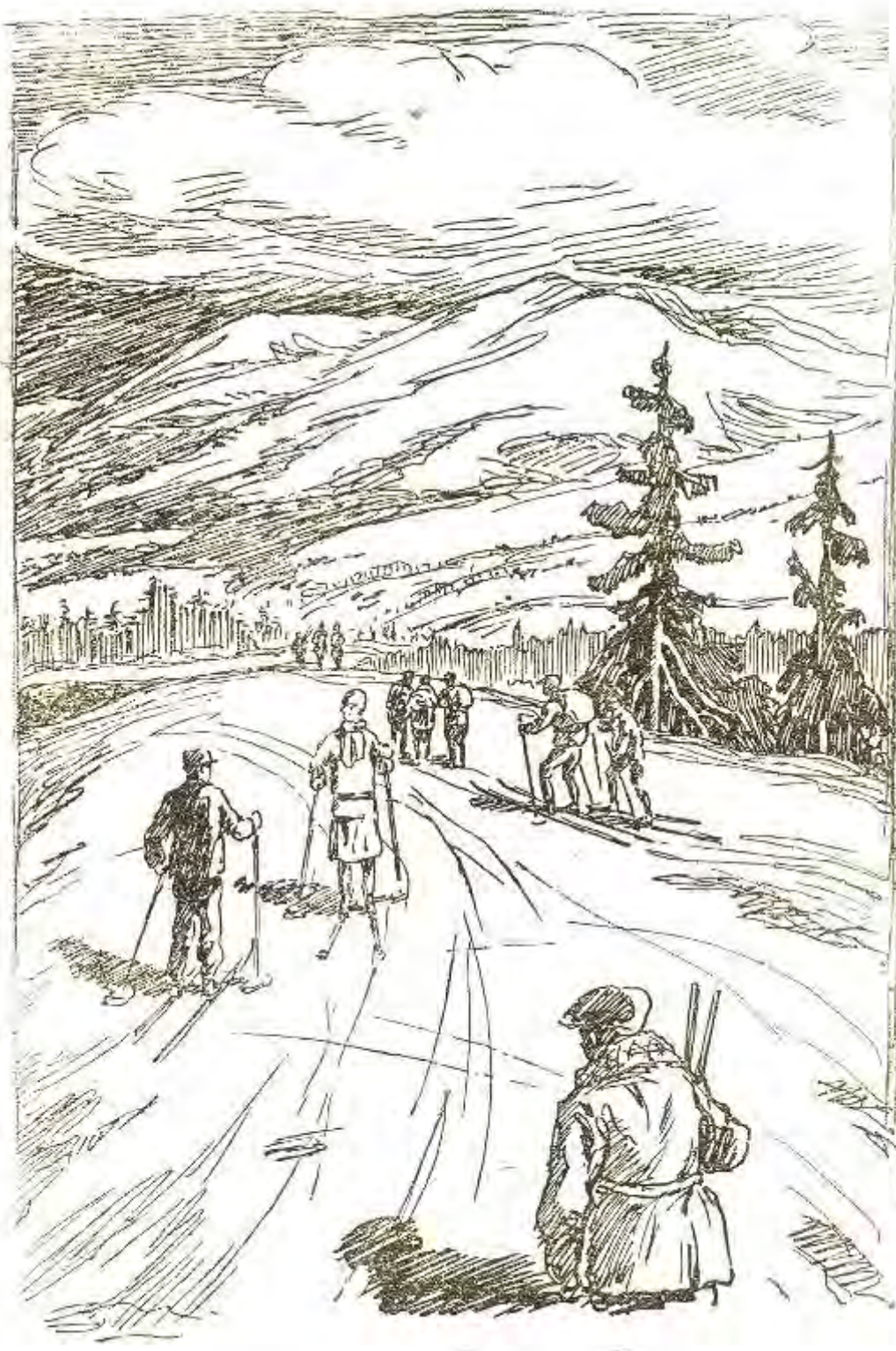
„Zmínil jsem se, Zdeničko, v kanceláři, že máme doma kolik lahví výborné ořechovky. A to jsem si dal. Musil jsem slíbit, že jednu věnuji ve prospěch všeobecného dobra. Jsou ve špiži, vid’? Ani jsme je ještě nenačali,“ vykládal Kája po čtrnácti dnech po obědě.

Zdeňa dožehlovala posledních pár kousků prádla. Pospíchala. „Vpravo dole,“ řekla.

Kája se vrací s úsměvem: „Taáák! Zdenička trunčí ořechovku.. V jedné láhvi je na dně.“

„Já ne, Kájo,“ směje se Zdeňa, „ale Náhlík dostane každý den trošičku. Víš, on je náramně ochotný. Kolikrát leccos zapomenu, on rád doběhne. Na tu skleničku se třese. Náhlíková povídala, od těch dob, co ten krapet dopoledne tu dostane, do krámku že si na breberku nezajde. Víš, Kájo, s nimi jsem to dobře chytla. Když nemluví, mlčí také. Ale v tom se shodujeme, že už by byl nejvyšší čas, aby se Webrovi přistěhovali. Je tu přece jen smutno.“

„Však tu budou do konce listopadu, Zdeničko! Víš přece; že se zdrželi jen návštěvou u dcery.“

Sjížděli spolu s mírných vrchů...

To už začala sněhová chumelenice. To už Zdeňka poznala, tady že možná bude krutější zima než u nich doma, kde přece jen listopadový sníh zřídka kdy zůstává ležet.

Na horách už ležel zrovna způsobilý k lyžaření. Kája překvapil Zdeňu lyžemi, a než se vzmohla k odporu, už si vyšli oba s „prkýnky“. Zdeňka byla velmi obratná, chápavá, opatrná, a tak velmi brzy sjížděli spolu s mírných vrchů. Zdeňka hned poznal jedinečnou krásu bílého sportu. Nesjížděli s můstků, nesjížděli s příkrých vrchů. Proto se Zdeň lyžaření tolik zalíbilo, že nedočkavě vyčkávala Kájova volného času. Svědčilo jí znamenitě a Kája se vzdal počítání krajíců mazaného chleba, které spotřebovali, když často pozdě večer se vraceli. Říkával: „Mírný sport je blahodárny, přehnaný nebezpečný.“ A Zdeňka dodávala: „Jen kdyby nás viděl tatínek, ten by nás hnal!“

Zrovna týden před I. prosincem dostali Náhlíkovi psaní od Webrů, že nábytek už odeslali a sami druhého dne v jednu hodinu odpoledne přijedou, aby zatopili v bytě, a aby přijel někdo na nádraží, že budou mít příruční zavazadla, a aby srdečně pozdravovali inženýrovy Maříkovy, příští sousedy, že se oba na ně těší.

„Kájo, přijedou v poledne. Což abychom jim jeli naproti?“ začíná Zdeňka po ránu dne hlášeného příjezdu. „Měli by radost!“

Tož jeli, a Webrovi měli opravdu velikou radost, že paní učitelová hned chytla Zdeňu kolem krku, dala jí hlasitou pusinku a měla plné oči slz, když řekla: „Zrovna jako naše nejmladší mi připadáte!“

Pan učitel jim srdečně ruce tiskl a opakoval pohnutě: „Velká čest pro nás, moc nás těší. Budeme dobrými sousedy“. A už seděli v kočáře, a už pan učitel vykládal, to že tuhle Bětunka – jako maminka – pořád jen do pense, jen do pense! Ani za řídicího se nikam nehlásil, aby neubíral potřebnějším. Mají přece svůj slušný kapitálek, čas od času navštěvují vdané dcery, ale takto chtějí být sami. Až se rozhodnou kde, domeček si dají postavit, a sem se odstěhovali k vůli synovi, nejmladší ratolesti, který tady v kraji je učitelem, a moc se mu tam líbí.

Ano, byli oba rozhodně velmi příjemní. To Zdeňka nepověděla, že nábytek už včera domovníkovi s Kájou rozestavili, jak nejlépe uznali. Proto Webrovi byli nesmírně příjemně překvapeni a hned řekli, že je to právě tak, jak by to byli oni dali rozestavit. A tolik děkovali.

Toho večera už Kája dávno spal, když Zdeňka neklidně se převalovala na loži. Tak jí bylo horko na tváře. Pořád se utěšovala: „Snad se mýlím! Ale ne, už není pochyby.“ Kája už několikrát jemně, z povzdálí začal, ale ona honem zamluvila. Ale teď se jí hlava zrovna rozhořela.

Tichounce vstává, poslouchá stále, zdali Kája tiše oddychuje Přehodí přes sebe teplé domácí šaty, i punčochy obléká, bačkorky bere a po špičkách jde ke dveřím pokoje. Otvírají se neslyšně. V kuchyni rozsvěcuje, sedá blízko kamen, která ještě hřejí, bere dopisní papír a začíná psát:

„Má zlatá maminko,

prosím Vás, nikomu ještě nic neříkejte, ale musím Vám napsat. že – maminko, nezlobte se, prosím Vás – ale už je to jisté. Vždyť jsme měli v srpnu svatbu a už je hnedle konec listopadu. Tak jestli byste to mohla Kájovi napsat, já mu to neřeknu za nic. Jen to neříkejte tatínkovi! To by bylo něco pro něho!

Kája už kolikrát o tom začal, ale já to vždycky zamluvila. Je mi hezky, ale tak divně, že to nemohu povědět, a Kája je ten nejhodnější člověk na světě. Tak jsem si vypočetla, maminko, že by to bylo v květnu. Snad byste začátkem května mohla přijeti. Jsem moc šťastná a spokojená, jenže si myslím, že té chvíle nepřečkám, že nejspíš umru, a co chudáček Kája si tu počne? Je mi ho moc líto, a přece se na to musí připravit.

Šla bych, maminko, moc nerada se světa, ale vnitřní hlas mi říká, že to nevydržím. Snad by mohl v květnu přijeti také tatínek, abych se s ním mohla rozloučit. I Týnu bych ráda viděla a Staníka, maminku a tatínka z hajnovny.

Musím končit. Je mi moc smutno. Brzy pište!

Líbá všechny Vaše vděčná dcera

Zdeňá“

Dopsala a začala tiše plakat. Tak dlouho, než ji napadlo: Plakat umíš a pomodlit se ne? Vroucně Boha zaprosila, aby jí nedal umřít, aby jí dal dočkati zdravého dítěte. Pak teprve přetřela vlhké oči šátkem a zas tak potichoučku šla do ložnice.

Poselák z Lážova donesl toto Zdenino psaní ve chvíli, kdy paní lesní chystala koš mladým. Usmívala se. Dopisy obou bývaly plny radosti a vzájemné lásky. Zarazilo ji trochu, že tentokrát adresa je psána Zdeňou, ale myslila si: „Asi nebyl Kája zrovna doma.“ A nesla honem poselákovi, protože tuho mrzlo, sklenici horkého grogu a kousek slaniny s chlebem.

A sotva se za ním dveře zavřely, rychle roztrhla obálku. Nejdřív se usmívala a nakonec se rozplakala. Opakuje se totéž, co ona dávno prožila. Před narozením Zdeni byla přesvědčena, že rozhodně umře. A přece ji Pán Bůh chránil. Musí jí to všechno důkladně vypsát. A zase v slzách se usmívala. Ona má o tom psát Kájovi! Ona! I to jí musí napsat, to že nejde, to že ona sama musí! A náhlá radost zalila jí hrdlo i hruď. Pokračování jejich a Maříkova rodu! V květnu, měsíci květů, v měsíci zasvěceném Matce Boží, narodí se Zdeně dítě. Dítě! Zázrak Boží! Doufá v Boha, že Zdeňá zdráva zůstane. Je přece z rodu Rédlových, a Kája – přece Mařík – zdravá, neporušená krev. A to bude tatínek koukat!

Nebude dbát prosby Zdeniny, aby tatínkovi nic neříkala. Cožpak on se už málo nazlobil s věčnými otázkami: „Nebyl v psaní, maminko, lísteček pro tebe, abys chystala karkulky?“

Přišel toho dne pan lesní po jedné hodině s náramnou chutí k jídlu a zvesela: „Co bys tomu, maminko, říkala, stará Diviška nadbíhá Tancibudkovi. A to já sám, jestli k svatbě dojde, parádní salvu jim vystřelím. Přecet' Diviška je z lesa živa.“

„Už bys mohl, tatínku, legrací nechat. Jiné starosti nám přišly. Svatební salvu nebude přece chystat děda. A ty jím budeš! V květnu, tatínku, zastrčíš náladu do holínek, protože v květnu budeš dědou!“

Zprudka pověsil pan lesní flintu na skobu. Trochu se mu ruce zachvěly, když sahal po Zdenině listu. Několikrát prudce popotáhl nosem, přešel si oči šátkem a najednou vyhrkl: „Nic nebudeš psát, maminko! Já požádám o čtyři dny dovolené a zítra ráno tam jedu. Já to Kájovi vyřídím. Ale flintu bych si měl vzít s sebou, abych zastřelil ten vnitřní hlas Zdenin. Ten zdědila po tobě!“

„Snad by bylo na místě, tatínku, abych jela já jako matka,“ namítala.

„Jako příští bába, ne?“ zasmál se. „Na tebe, maminko, dost času v máji. Teď to vyřídím lepší já. Jen nachystej hodně věcí, ráno jedu.“

Paní lesní byla by ráda jela. Tak ráda! Ale když viděla ohromnou radost tatínkovu, přála mu ji ze srdce, a zčerstva přibalovala do koše.

Druhého dne se pan lesní opravdu vypravil.

XI. DIVIŠKA NADBÍHÁ TANCIBUDKOVÍ.

Diviška opravdu došla si za Tancibudkou až do chalupy a začala: „Tak už to jináč nedopadne, než že budeme musít jít na faru, Tancibudko! Už jsme v lidských hubách.“

Tancibudkovi přšelo a sněžilo už hnedle do všech koutů světnice. Teď zrovna seděl na špalku v chodbičce. Dveře do světnice byly dokořán. Byl tam ukrutný nepořádek.

„No, nekoukejte jako Janek! Tuhle vám pospravím světnici, nádobí umyju, podlahu vydrhnu, z toho kouta smetí vyvezu. Tancibudko, budete jako v ráji! ‚Kafe‘ po ránu uvařím, česnečku na poledne, brambory přinesu k večeru i trochu podmáslí. Vy jen střechu vyspravíte, sem tam ruku přiložíte. No, tak se hněte! Jsem v počestnosti zachovalá osoba, oba jsme tu narození. Umyjte se, vemte sváteční kabát, dojdeme na faru. Zelí přinesu, o zabíjačkách vejslužku, třeba i masa kousek. Jen vyspravit tu střechu! Na veselku láhev jalovcové koupím, kus vepřovinky, polívku s ‚flíčky‘ nachystám, aby se peníze při domě držely. Koláče napeču...“

Tancibudka valí oči. Zadrbá se za uchem a říká rozvážlivě: „Což o to! Ženskou bych do toho ‚virváru‘ moc potřeboval, abych se moh’ rozkřiknout: ‚Uklízej, zatop, uvař!‘ No, můžeme si o tom porozprávět. Vy nemáte nic než vejřečnost, já tu chalupu. A abych řek’, ani na ženění jsem nesmejšlel. Šlo mi jen o tu rozbitou střechu. Mno, myslel jsem si, dáš si ten sporáček do chodbičky, přes zimu to vydrží, abych se nemusil ‚štrapicírovat‘ na tej střeše.“

„Dyť vám to spadne na hlavu,“ ušklíbala se Diviška.

„Spadne, nepadne, ale je to majetek, je to, jak se říká, ‚rejalita‘. To je lepší než peníze,“ chlubně vykládá Tancibudka. „Co pak já se moh’ ženit kolikrát, ale pokavád’ je člověk mladej, nedbá. Teď už mě to mrzí uklízet ten ‚virvár‘. Už bych si rád odpočinul.“

„Od ‚nicnedělání‘,“ směje se Diviška.

„A to ne! To zas ne! To je tuhle něco, támhle něco, někdy hledám ‚žlíci‘ celé půldne, tu zas se mi ztratí špalíček zpod nohy ‚seslíku‘, zas musím hledat.“ Usedá Tancibudka vážně na špalek a zapaluje faječku.

„Jen ruce jste nemusil nikdá hledat, vid’te?“ dlabne Diviška, „ty jste míval obyčejně v kapsách.“

„A to byste, bábo, nesměla bejt štiplavá a jedovatá! To bych si dal! Jsem tuhle majitel ‚rejalita‘, byla byste paničkou. A nemáte ‚fraj‘ nic? Ani, víme, nějaký papírky našetřený?“

Diviška se nakroutila: „Předně nejsem bába. To zas ne! To vy spíš dědek než já bába. A jakej dědek! Nepořádněj až strach! Čím to máte zapnutý límeček u košile, co?“

„Mno, nač takovej vejklad! Hřebíčkem přecejc! Knoflíček ne a ne najít už kolik měsíců! Měl jsem tu kolik malejch vobrázků, vytahoval jsem hřebíčky. Dneska ráno jsem vytáh poslední.“ –

„A za druhý, jestli něco mám nebo ne, do toho vám zatím nic není. Udělejte mě poloviční zápisnicí, pak bude jiná řeč,“ vykládá Diviška.

Tancibudka přestal kouřit. Chytrácky zamrkal: „Mno, budeme vidět! A copak, abyste se do té střechy dala? Přecejc to není žádný ‚kumšt‘!“

„To není,“ říká Diviška, „ale taky to není práce pro ženskou! Kdepak máte ten lepší kabát?“

„Někde támhle v tom ‚virváru‘, hnul hlavou k světnici a uvažoval hlasitě: „Tak to abych se po neděli do toho pustil.“

„I toto,“ kramaří Diviška ve světnici. „Hned zejtra po ránu! No, tady je pořádek! Hrůza! A ten skořicovej kabát tuhle jako žvanec pod rozbitou nůš. Tak tu faru necháme na zejtra ráno. Kabát vám vyčistím, v osm hodin tu jsem, a pak se dáte do střechy.“

Pospíchala jako mladice. Lidé se za ní dívali a usuzovali, co to asi znamená. Až uhodli: „To ona, Diviška, za Tancibudkou! No, jestli – ta ho prožene!“

Kovářka toho dne zvláštní náhodou seděla doma u okna. Ale seděla jako na jehlách. Pořád se vrtěla. Šlápla včera na mlátku na sklo. Pořádně si patu rozřízla a na nohu ne se postavit. Jak jen to doma vydrží? Měla namířeno hned po ránu k Boudníkovic Karle, varovat ji. Říkala jí včera lhotecká Kádnerka, že ten Vošáhlovic, co chodí s Karlou Boudníkovic, chyt’ se té Zimovic fífleny Tonky a k nim i chodí. Stará Zimka buchty a rosolky podává, vystrojuje. Ženou to parou, a Karla, chudák, výbavu si chystá. Teď aby seděla doma. Jen aby ji žádný nepředběh’! To by ji moc bolelo. Bodejť! Taky myslí Boudnice s Karlou kdovíco.

Kovář se náramně diví, že sedí doma. „To bude dnes panička péci koblihy nebo dělat fašírku, ne? No, já si pro jistotu uvařím bramboračku. Bábo, to tě jen Bůh potrestal. Kdybys ty věděla, co je v Lážově za novinu, ty bys tam uháněla po čtyřech!“

Kovářce zasvítily oči: „Copak by to bylo, že bych o tom nevěděla?“ říká rychle. „Kdopak co povídal?“

„No, teď zrovna byl v kovárně pantáta Fichtlovic a povídal pravdu světitou.“

„Copak, táto, copak? Já bych třeba zadělala na vdolky, když povíš!“

„Ba ne!“ dopaluje ji kovář. „Jak povím, ani dveří za sebou nezavřeš a budeš uhánět. A já bych tě přece jednou rád trochu užil. Rád bych si tě prohlédl, jak ti jdou ty klepy k duhu. Nák ti lezou vlasy. Snad aby sis dala zastříhnout mikádo, aby ti zhoustly. Taky se mi zdá, že jsi se ještě nemyla. Jsi ušmouraná i na bradě. Jó, kdybych ti řek’, co je nového, uháněla bys tak, jak jsi, třeba by ti z paty krev prýštila.“

Kovářka zlostí poposedla na židli. „Třeba to dávno vím, a tobě je to novina,“ skoro zavřela.

Kovář přiložil, obrátil se k ní a řekl důrazně: „Diviška se bude vdávat!“

Kovářka vylítla, odrazila zdravou nohou židli, až ta se překotila, zatřásly se jí rty, zamžikaly oči, zachvěly ruce. Postavila se na bolavou patu, vypískla, ale rozběhla se, a už byla v zátočině. Na bolest zapomněla. Diviška se bude vdávat! Rány do palice! A ona neví ničehož nic! Koho si bude brát?

Větvičky stromů pocuchaly jí důkladně sporé vlasy, stočené na temeni hlavy v malinký drdůlek, který konečně bezmocně se vzdal, když silnější větvička jej podpíchla. Vypadly obě vlásničky, a on se rozvinul v kraťoučkový cůpek. Zadržaně se zastavuje.

„To je mi nák zima na uši,“ říká si v duchu, „to se mi svezl šátek na krk.“ Nejdřív jednou, potom druhou rukou rozhání se po krku i ramenech. Teprve teď si s hrůzou uvědomuje, že vyběhla bez šátku, neumytá, ve spo–, honem se dívá po sobě. Ano, ve spodance, v tom mizerném „poušťáku“, ale nevrátí se za nic. Drdůlek si přece ráno utáhla. Kde nic, tu nic. „Tak to se mi rozpustil,“ řekla resignovaně. „Musím zčerstva uhánět zadem k Divišce.“

Měla štěstí. Z dospělých nepotkala nikoho. Jen Tonda Žabachovic pokřikl: „Stará kovářka si dala ustříhnout mikádo!“ Ale protože včas neutekl, dostal takovou jednu přes hlavu, div se nesvalil, a už mlčel.

Vlétla do světničky k Divišce jako povětroň. Diviška zrovna chystala na stolec starý pléd, aby na něm vyžehlila Tancibudkův skořicový šosák. Usmívala se ze široka, měla polosváteční sukni, modrou jupku s korálky a div nepadla, jak se lekla.

„Copak jsi tak v ‚parádě‘?“ zčerstva se ptá kovářka.

„Inu, to víš, holka,“ ukejcá se Diviška, „nevěsta je nevěsta!“

Kovářka dopadá ztěžka na židli: „Rány do palice, tak je to přece pravda! A já nevím ničehož nic. Kdopak, holka, kdopak, honem pověz, než se zalknu!“

Místo odpovědi roztřepává Diviška Tancibudkův skořicový šosák. „No, mužský, to víš, mužský!“ říká a rozkládá šosák na složený pléd. „Co potřebuju bejt sama? No ne? Má ty rejality, to koukáš, co?“

Kovářka úporně přemýšlí. Střídavě na šosák, Divišku a z okénka se dívá.

„Cože má? Rejality?“

„No přece povídám. To je jako staveniště, teda lepší než peníze,“ honosivě prořekla Diviška.

Kovářka vylítla. V tu chvíli se upamatovala, čím je to šosák. „Tancibudka!“ vykřikla.

„Áno, áno, p a n Tancibudka, milá holka. Budu paní Tancibudkovou. Vyspraví střechu. A aby poslouchal, od toho jsem tu já. A budeme ve svém.“

Kovářka se rozesmála řezavým smíchem, plným vzteku: „Koukejme se, to bude vrchnost! Paní Tancibudková! Heleme se! To abych snad říkala ‚milostpaní‘, ne? Takovýho lenocha

línýho, ničemnýho, povalečnýho! Má rejaltitu, bodejt'! Starou bačkoru má, ne rejaltitu, a pár flašek od breberky.“

Diviška prudce otevřela dveře, vystrčila kovářku a vykřikla: „Závistnice jedna pomlouvačná, just na truc na višňové šaty na veselku si koupím, a jak uslyším, že si jazyk o mě brousíš, hned tě k soudu udám!“ přirazila dveře.

Mezitím se sběhli lidé z okolních chalup. Smáli se kovářce, jak vylítla. Ta nevěděla, kterou stranou vyběhnout. Čůpeček na krku ji šimral, na spodánce objevila po pravé straně trhlinu. Rozběhla se nejkratší cestou, zazlořečila a uháněla domů.

XII. PAN LESNÍ JEDE K MLADÝM.

Pan lesní netrpělivě počítal stanice. Už do Prahy se mu to zdálo strašně daleko. Přece se tam musil stavět a zdržet. Musí přece on také něco přivést. Vybral rozkošný moderní kočárek a náramně pěkně si porozprávěl s majitelem obchodu, kterému hned vyložil, kam a proč jede, a jestli to nebude kluk, že kočárek hned vrátí, protože Kája, jako zeť, už jako malý chlapec říkával, holky že nejsou k ničemuž. Pozval pána na návštěvu na samoty, na jaře a v létě že je tam překrásně. V hračkářském krámě vybral celou bednu hraček, výhradně chlapci určených: houpacího koně, stavebnici, velké míče, lokomotivu s celým vlakem, tunely s nádražím, zpívajícího a roztácejícího se „vlka“, kuželky, miniaturní truhlářskou dílnu, velkého draka, bubínek, trumpety, huňatého medvídka, loutkové divadélko a malou tiskárničku. V dětské konfekci vybral hezoučkový chlapecký oblek i s čapkou. Kájovi koupil krabičku jemných cigaret, třebaže Kája mnoho nekouřil. Zdeně? Copak Zdeně? Pro pána krále, už aby pospíchal na nádraží! Cestou se zastavil v knihkupectví a vybral několik cenných knih. Teď teprve se mu cesta zdála strašně dlouhou.

„Budou koukat, kujóni,“ myslí si. „To ona Zdeňa doma se tepla drží. Má pravdu, ať nenastydne!“

Přece se dočkal konce cestování. Na nádraží nechal všechna zavazadla, poptal se na cestu a vyšel. Panečku, jen to číslo od hor. Už mu řekli ti, kterých se ptal, kdeže ulice, v níž zůstává inženýr Mařík. V ulici lehkou už číslo našel. Skoro přeběhl smutnou teď zahradu. Náhlíková mu přišla do cesty.

„Dobrý den! Jsou doma Maříkovi?“

Náhlíkové zasvítilo v očích. Tohle je jistě tatínek milostpaní! „Nejsou, prosím. V tuhle dobu každý den seberou ‚prkýnka‘ a jdou lyžařit.“

Pan lesní div se plotu nechytí. A to je Zdeňa pěkně u kamen! Lyžaří! Rány do hlavy! Mají ty děti rozum? Ještě štěstí, že přijel včas!

„Kampak chodí?“ zeptal se.

„A prosím, nedaleko. Tak půl hodiny cesty tady vpravo ‚oužlabinkou‘. Tam jsou jistě. Doběhla bych pro ně,“ nabízí se.

„I toto! Dojdu si tam sám. Obstarejte dovoz zavazadel z nádraží! Tady jsou lístky, tady peníze.“ Podal jí obojí a pospíchal. Ani půl hodiny nešel, už viděl strmé, nižší i mírné kopce. Se všech sjížděli s radostným jásotem lyžaři. Tady zleva, ti dva za sebou, ano, to je Zdeňa a Kája. Oba jsou dokonalým obrazem zdraví a radosti. Heleďme se! Zdeňa – rozvera – zavýskla si a zas už pobízela Káju zpátky nahoru. Ani neměl času zavolat.

„No, tohle pěkně dopadne! To se narodí něco hned s ‚prkýnky‘ na nohou. Bůh mi hříchy odpust', ale mrzák jistě! Kdo tohle jakživ viděl! To bude maminka koukat! To Zdeňa s tou smrtí moc doopravdy nemyslila. To sem musí maminka hned. Přiváže holku doma. Kdepak dělat divy na lyžích, když... darmo mluvit!“

Už zase sjížděli dolů. A jak zčerstva! No, je pravda, jedou s mírného vrchu, ale je odtud až potud.

Šel jim vstříc a mával kloboukem. Vykřikla Zdeňa, za ní Kája. K němu mířili, obrátkou se otočili.

„Tatínku, tatínku!“ Letěly obě lyže s nohou a dvoje ruce ho objímaly.

„A vy mi tu provádíte pěkné věci!“ zahuboval. „Tohle se patří? Seberte si ta dřívka a už ať jste doma!“

„A to já, tatínku,“ nato Zdeňa, „honem sjeďu až dolů na lyžích, abych doma zatopila a připravila občerstvení,“ připíná si znovu lyže a ujíždí.

Pan lesní s Kájou o všem možném, jen o tom hlavním ne. Není zatím možno. Všude jsou lidé. Ale jen došli do příjemně už zahřáté jídelny, kde Zdeňa nachystala občerstvení, zapálil si pan lesní doutník.

„Máte to tady moc hezké. Jenže jste oba fanfárové. To se patří Zdeňo, když víš, co je, abys jezdila na lyžích? Copak se ti narodí, co? ‚Prkýnka‘, nebo nedopouštěj Pán Bůh, mrzák! A ty, Kája –“ ale nedořekl.

Kája náramně natahoval uši, když slyšel: „Když víš, co je – a copak se ti narodí?“

Chytil Zdeňu, vyzdvihl ji vysoko, zavýskl a zlehouchka postavil. Do vlasů ji políbil a řekl: „A to jsem rád, to jsem moc rád!“

Roztočil Zdeňu kolem stolu, až se mu vytrhla a utekla do kuchyně. Běžel za ní, ale vyběhla i z kuchyně, když před tím mu pohrozila: „Běž k tatínkovi! Copak si pomyslí?“

Vpadla k Webrovům jako divoch: „Paní Webrová, přijel tatínek, a Kája vyvádí! Taky hned tatínek nemusil povídat.“

„Copak, paní Zdeničko? No ovšem, chápu. Bývali jsme – Tonoušku, mně se zdá, žeš chtěl napsat tu píseň,“ obracela se na pana učitele, který dodal: „Mně se zdá, že mne Bětunka chce dostat z kuchyně. Inu, Bůh na nebi ví, proč musíte mít pořád nějaké tajnosti. Myslím, že to dopadne jako u nás, když jsi, Bětunko, chystala takové ty kolikametrové poviánky a karkulky, a kdož ví, co všechno, a potom jsi mne přišla překvapit, že u naší nejstarší čekají rodinu. To já věděl hned, jak jsi vyrukovala s krabicí pentliček a všelijakých tretek. Tady to bude asi také tak. Milostpane se hněvá, že pan lesní honem pověděl, a zatím se měl hněvat pan inženýr, že paní Zdenička nepověděla jemu prvnímu! Tak! To koukáte, co? A to také hned řeknu. Mám tisíc chutí jít poznat pana lesního. Slyším oba pány hlaholit až sem.“ Běře domácí čepičku a pospíchá.

Za ním jde i Zdeňa s paní Webrovou a za chvíli jako by se znali kolik let. Pan učitel má rád smích a dobrý vtip. Kája dnes zrovna takové sype z rukávu.

Do té nejlepší nálady přitáhli Náhlíkovi bednu a koš. Pan lesní zahlaholil na Náhlíka: „Tak co, mladej, jestli pak ta naše holka není skoupá, co? A co vaše mladá paní honem uhání?“

Náhlíková jen se mihla mezi dveřmi: „Však, prosím, nesluší se koukat někomu do úst.“

„To ne,“ smál se pan lesní. „To taky nemusíte, ale do talíře! Zdeňo, honem něco přines! Škoda, že nepijete pivo!“ pokračoval pan lesní. „Jednu ‚šlaftičku‘ přinesl zeť na stůl, už je na dně, a tuhle pan učitel ještě nepil. Mladí si myslí: ‚Když chceš, táto, pít na oslavu, kup si!‘ To asi Zdeňa uvažuje: ‚Což přijdou-li dvě dcerky najednou, možno i tři, totě bude zástěrek, kanýrků a pentliček. Musí se šetřit. No, co tak na mne koukáte, bábo?‘“ rozkřikl se na Náhlíkovou, která opravdu honem nevěděla co říci.

„Nač myslíte, že jsem přijel? Podívat se na vás? Co by vás napadlo! Takových babek je v brdských lesích, až je musím odstřelovat. Ale radost mám. Náramnou radost! Na tu jsem přijel. Jim ji, kuliferdům, ukázat, oslavit ji.“

„Prosím, milostpane,“ hlásil důtklivě Náhlík, „a to, prosím, ráčejí bejt ve velké mejlce, že bych jako, tento, že bych nepil pivo. Já moc rád, zvláště po takovém dobrém mase jako teď.“

„Palte pro pár lahví, ‚milostpane!‘“ strkal mu pan lesní peníze. „A vy, bábo, dojezte! Dnes se musíme mít dobře. Tak jsem přijel, už víte, na co?“

„Prosím ponížene, milostpane, snad už tedy, že jsem tak smělá „na křtiny?“ vyhrkla Náhlíková. „A milostpaninka jako proutek, to ani není možná. A to milostpaní fořtová taky ráčí přiject?“

„Na křtiny?“ diví se vážně pan lesní, „u vás budou křtiny?“ Koukejme se! A to já takhle ještě půjdu za kmotra u nás k staré Divišce.“

Náhlíková stojí jako uhranutá. „Kdepak, prosím, u nás! Přeceť tuhle milostpaninka...“

„No ovšem, ale až v máji, bábo, až v máji! Snad jste nemyslila, že teď? To by byl pěkný pořádek! V srpnu měli svatbu, tak si to spočtete! Milá zlatá, naše Zdeňa šla z jednoho hedvábného kufříčku do druhého. A Kája, jako tuhle zeť? Chlapec jako dobrá hodina, však jim to Pán Bůh vynahradí!“

Pan učitel se jen usmíval a s požitkem pokuřoval parádní cigárko od pana lesního.

„To jsem si jakživ nepomyslel, jak nám tu bude hezky,“ podotkl.

„A milostpaní v lesovně může být klidna. Už včera mladá milostpaní řekla: „Jaké pak tituly! Prosím vás, říkejte mi ‚Zdeňo‘.“

„Ovšem, ovšem,“ kýval hlavou pan lesní, „ona tuhle milostpaní bude říkat ‚teti‘, když dovolíte, a vám, pane učiteli, nejspíš ‚strejčku‘. A na léto si vás všechny odvezeme k nám. Heleď, Kájo, tak od této chvíle máš tu, aby na vás dávali pozor, naše zástupce. Milostpaní bys mohl říkat ‚paní ‚tchyně‘, aby ses tomu naučil, než přijedete k nám. Naše maminka bude mít ohromnou radost. A kdepak zůstal Náhlík s pivem?“

Už se valil s kolika lahvemi. Veselo bylo u Maříků. Než se rozešli, byla Zdeňa od Webrů jmenována jen Zdeničkou, a jim ona i Kája říkali „teti a strýčku“. Náhlíkovi si nesli domů z koše výsluhu, Webrovům od všeho donesla Zdeňa. Kočárek toho večera zůstal u Náhlíků. O tom ještě Zdeňa nevěděla.

Jak pan lesní v náramně veselé náladě zašel do pokojíku vedle ložnice k svému loži, ozval se hlučně: „To si nemyslete, že budu vstávat ráno v pět! Nechte mne pořádně se vyspat! Dobrou noc!“

Zdeňa i dveře u kuchyně zapomněla zamknout, jak byla ospalá.

První vzhůru byla paní Webrová. Bylo jí tak hezky. Takovou měla radost, že tatínek – Tonoušek – včera byl tak vesel. Do ranní modlitby zahrnula obě samoty a nejvíc Zdeničku s ostatními. Tak jí připadá, jak by to byla Marta, dcera, její miláček. Snad proto tolik milá, že ona dobře tušila, že na dlouho na ten svět nepřišla. Hezoučká byla, zdravou se zdála, ale po prvním děcku umřela. Za ní šlo i ono, sotva je od křtu donesli. Měla podobné vlasy jako Zdenička, také je stáčela od týla hlavy téměř až k čelu ve dvou silných copech a také byla tak pořád jako děvčátko spíš.

„Pánu Bohu poručeno,“ vzdychla. „Zdenička jistě dnes zaspí. Pozdě šli na lože, není zvyklá ponocování. Škoda, že včera neřekla: ‚Zdeničko, nezamykejte kuchyň, nemám valného spaní, brzo jsem vzhůru, nemám co dělat, uvařím snídani.“

Poslouchá. Naproti je naprosté ticho. A přece už čas, aby vstávali. Jde zticha zkusit kliku. Povolila. Vklouzne dovnitř, tichounce zatápí, postaví na kávu. S kávovým mlýnkem šla na chodbu, jen aby neprobudila. A měla velikou radost, že všechno připravila, aniž se kdo probudil. Tichounce zase vyšla.

Je pár minut před osmou, když se probouzí Zdeňa. Promne si oči. „Pro pána krále, Kája musí za chvíličku do kanceláře, a já jsem takhle zaspala!“

Jen se umyje, volá: „Kájo, honem vstávej! Zaspali jsme!“

Jak jí příjemně zalahodilo teplo v kuchyni a vůně uvařeného kávy; řekla si hned: „To teti Webrová!“ A honem se česala.

Kája už byl dávno v kanceláři, Zdeňa u Webrů, a pan lesní pořád ještě spal. Pan učitel Weber hned po ránu zavřel se do pokoje, protože mu bzučí v hlavě taková pěkná písnička

beze slov, že ji musí zachytit na notový papír, a paní Zdeničce doprovod napíše, a ta jí bude připomínat den, kdy oslavovali novinu, že v květnu budou křtiny.

Na oběd měla Zdeňa dost času. V koši objevila pečenou husu, jen brambor uvaří a zelí upraví, na polévku času dost. Teď už docela vážně se radí s paní Webrovou, má-li co chystat k příchodu malého světoobčánka, když maminka přece výslovně píše: „Všecko ti, Zdeňo, přivezu. Jen se hodně pohybuji na čerstvém vzduchu, a dá Pán Bůh, že to všecko dobře dopadne.“

Konečně se rozhodly, že opravdu Zdeňa ničeho chystat nebude, jen na ten kočárek, který stál od rána na chodbě a jemuž se obě dost vynadivit nemohly, vyšije pěkné dvě pokrývečky, a teti Webrová že si nedá zakazovat, aby nevyšila moc krásnou křticí plenu, jak je u nich zvykem přes děcko ji položit s krásně vyšitými rohy.

Pan učitel, radostí zářící, přerušil jejich úvahy. Hned jim opravdu umělecky zahrál svou vlastní skladbu. A v tu chvíli už vcházel pan lesní.

„Dej Pán Bůh dobrého dne! Já pořád, co to kde kníká, a heleme se! Pantáta učitelovic vyhrává. Volám už hezkou chvíli v pokoji, ale marně. Tak jsem si slil v kuchyni trochu kávy. Inu, vzorná obsluha je u dcery, jen co je pravda!“ smál se. „A to ještě nic nemají. Což až budou mít kolik dětí! Pomož Pán Bůh! To budou jísti jednou denně a děti se ukřičí hladem! Budeme je musít vzít do lesovny, aby vyrostly. Abychom, pantáto učitelovic, vyšli, ne?“

Zdeňa se trochu zlobila: „Tatínku, jakpak to říkáte?“

„Tak, jak se mi nejlepší a nejupřímněji řekne, Zdeňo!“ Pan učitel si přešel šátkem oči a odložil housle.

„Já budu říkat ‚pantáta z lesovny‘, to se zase mně moc líbí. A kam vlastně půjdeme?“ sahal po lepším kabátě.

„Přece za Kájou! Představit se těm pánům v kanceláři! Ale s prázdnou ne! Zdeňo, připrav něco dobrého, co se dá jíst na studeno! A také dvě láhve vína! Bude k polednímu, než se trochu prokoukáme městem, a před polednem páni studený zákusek a trošku dobrého vína přijmou. Víš co? Pošli to tam po Náhlíkové? V jednu tu jsme jako nic.“

„No proto, tatínku! Běžím uvařit polévku a něco k té huse,“ říká Zdeňa.

Dva balíky a dvě láhve vína nese domovnice do kanceláře. Oba páni jsou tam přijati velmi vřele. „Zákusek“ se protáhl přes jednu hodinu, víno se dopilo do půl druhé, a řeklo se, že už to za to nestojí chodit na oběd, že vlastně si náramně pochutnali, a tu půlhodinu že ještě posejí v přátelském rozhovoru. Kája dostal od vrchního pana inženýra dovolenou na odpoledne a na zítřek.

Kája pospíchá: „Tatínku, Zdeňa čeká s obědem, musíme domů.“

Panu lesnímu se líbí v městě. Domů se mu nechce.

„To už bys zas jedl? Hochu, jsi jako Bumbříček. Já nemám na jídlo ani pomyslení. A vy, pantáto učitelovic?“

„A já držím s vámi, pantáto z lesovny. Mohli bychom projít ještě hlavní třídu, podívat se do sadů.“

„Tož byste mohli spolu,“ radí Kája, „já bych běžel domů.“

„I toto!“ směje se pan lesní. „Půjdeš s námi! Musíme si přece prohlédnout město, zítra abych k večeru jel. Heleď, taková krásná restaurace, a mají tu napsáno: Výborná držková polévka. Zajděte tam!“ A už tam míří.

Kája je jako na trní. Po polévce dostal pan lesní chuť na papričku s knedlíkem. Dal ji donést všem, a potom mu zachutnalo pivo. Dopíjel druhou sklenici, když hodinová rafije ležela mezi III. a IV. Kája věděl, že Zdeňa čeká. Byl by se rozplakal, že k ní nemůže. Bude se zlobit. A právem!

„Zákusek“ se protáhl přes jednu hodinu...

Po takovém dni, v němž se dozvěděl novinu tak radostnou, ani k obědu nepřijde.

„Tatínku, nic platno, běžím domů!“

„Však my také!“ řekl pan lesní a platil. Jenže byli opravdu daleko od domova.

Zdeňa byla hotova s obědem přesně ve tři čtvrti na jednu. Už se dost navyhlížela. Už definitivně zavřela okno a jídla dala na páru. Byly tři čtvrti na druhou. V půl třetí odnesla resignovaně hrnce i kastrůlky do špiže. Ve tři s pláčem šla k paní Webrové: „Vidíte, teti, řekli, že přijdou v jednu. Kde jsou? To všechno tatínek! Však to mamince napíší. Tak jsem kolikrát toužila, abychom byli blíž, a teď jsem ráda. Vlastní otec by mi Káju odváděl. A Kája vlastně zaslouží také. Nemůže on říci: ‚Tatínku, půjdeme domů?‘ “ rozčiluje se. „A nebudu mluvit s nimi. Ne, vůbec ne! Hněvám se.“

„Tak už jste se vypovídala, Zdeničko?“ usmívá se vlídně paní Webrová. „Tak si sedněte, a já vám něco povím. Váš pan otec je velice milý pán a výborný společník. Náš Tonoušek byl také všude oblíben. Poseděli v kanceláři možná přes druhou hodinu a šli se projít městem. Vždyť pro pana lesního je to výlet, který se hned tak opakovat nebude. Chlubí se jeden druhým. Pan inženýr, Zdeničko, přece nemůže utéci. Jsem přesvědčena, že je jako na trní, že je hrozně smuten, když vzpomene vašeho marného čekání. Počkejte, že poběží kus cesty před nimi! Žádný hněv! Žádné zlobení nebo mluvení! Uklidíte oběd, sednete si ke knize nebo k ruční práci, nebo pište mamince! Já jsem stará, zkušená osoba, vy mladičká. A přece to uděláme obě stejně. Až přijdou, vlídně se usmějete, podíváte se po hodinách a řeknete: ‚A to jste tu brzo! Ani jsem vás nečekala, až k večeru. Svačinu jsem nevařila.‘ a dost. Tak trošičku, ale jen tak trošičku máte pravdu, že pan lesní a Tonoušek mohli pamatovat na oběd. Budou jistě čekatí výtky a slzy, a to je náramně polekáte, když vy nic takového. Když před lety Tonoušek někdy na té okrskové konferenci se zdržel, přivítala jsem ho vždycky tak. To jste měla vidět, jak se vyptával: ‚A co to, Bětunko, pranic se ti po mně nestýskalo? A kdopak tu byl? A kdepak ty jsi byla? Však já po druhé přijdu dřív, ale líto mi, že jsi mne nečekala už dávno.‘ “

Mezitím, o nichž řeč, blížili se k domovu. Pan lesní, jak se přiznal, dostal trochu strach: „Pantáto učitelovic, copak, jakpak – víme, copak vaše ctěná paní choť, jako když se jako někde pozdrzíte, příkladně jako dnes, zlobí se, zlobí?“

„Pantáto z lesovny, abych řekl podle pravdy, o zlobení ani řeč. Dokud jsme byli mladí a já se někde ve schůzi pozdržel, jen tak po hodinách mrkla a podivila se: ‚Co tak brzo? Ani jsem tě nečekala.‘ A to bylo horší než ledová sprcha. A teď k stáru už jen Bětunka řekne: ‚To tu bylo ticho, když jsi byl pryč. Moc hezky tu bylo.‘ No, a člověk, třeba už v letech, si přece jen pomyslí: Vida, taky by se Bětunka beze mne obešla.“

„To jsou mi věci,“ zastavuje se pan lesní. „Škoda, že tohle nevěděla dřív naše matka! Ani bych to do milostpaní neřekl. Taky jako oukropeček, dobráček učiněný, a tu máš! Taky umí d'obat! To vím, že je sprcha. Člověk si tuhle myslí, to bude pláče a nářku, žes nepřišel včas, že bylo strachu, aby se ti nic nestalo, a zatím: ‚To tu bylo ticho bez tebe!‘“

Z toho ze všeho už Kája nic nevěděl. Utekl. Ano, teď už mohl. Teď už dojdou sami. A oni zase vykládají na cestě. Pan lesní se ptá: „A copak, pantáto učitelovic, vnitřní hlas milostpaní nemá?“

Pan Weber kýval horlivě hlavou: „I má, pantáto z lesovny! Moc důtklivý! Ten asi mají všechny ženy. A ku podivu! Bětunky vnitřní hlas kolikrát dobře předpověděl!“

Kája doběhl skoro bez dechu přes zahradu. Otvírá kuchyni, otvírá pokoj. Zdeňa sedí u okna, před sebou čtvrtku dopisního papíru. Usměje se, podívá se po hodinách a řekne, aniž mu jde vstříc: „To už jste tady? Já vás čekala až k večeru. Kde jsou ostatní?“

Táák. Kája neví, co odpovědět. Je mu hrozně líto, že Zdeňa, jeho milá, jediná Zdeňa, ještě ho nečekala. Snad byla dokonce ráda, že byl pryč. Kdo ví, komu chtěla psát No, to je pěkná láska!

„Svačinu jsem ani nevařila,“ odstrkuje Zdeňa papír, protáhne se trošku a chce ještě něco dodat, ale Kája už ji chytá do náruče, hledá její oči a rty, ale políbení, které na ně dal, nebylo

opětováno. Bylo jen mlčky trpěno. Slova Kájova byla plná bolesti: „Co já se na tebe navzpomínal, Zdeničko, a tys mne nečekala?“

Mezitím pospíšil pan lesní s panem učitelem a zašli rovnou k Webrovům.

„Beztoho Zdeňa naříká u vás,“ tvrdí pan lesní.

Kuchyň je prázdná, uklizená, v pokoji je paní Webrová na pohovce u kamen a pilně háčkuje. Otočí hlavu po hodinách a usměje se: „Co tak brzo? Ani jsem vás nečekala. Svačinu jsem nevařila.“ A zas schýlila hlavu k práci.

Pan lesní vycítil, teď že je tu zbytečný. Vytratil se.

„Tohleto,“ říkal si v duchu, „to nevím, jak dopadne. To zas přece jen hodnější je naše maminka. Když se někdy zdržím chvilku v Lážově, už mne vyhlíží a hned mi vyřídí: ‚To bych ráda věděla, tatínku, proč nemůžeš být včas doma! Jídlo vysmahne.‘ Ale hned snáší, pohubuje trochu, ale to už nic není. Tak to pan učitel měl pravdu. Teď bych měl chuť na kousek husy. No, však Zdeňa jistě bude čekat s obědem.“

V kuchyni zrovna jako u Webrů. V pokoji Kája se dívá z okna Zdeňa sedí nad čtvrtkou papíru. Zdvihne hlavu, otočí se po hodinách a usměje se: „Vy už jste tu také, tatínku? Já vás čekala až k večeru. Ani jsem svačinu nevařila.“ A zas nic.

Panu lesnímu proletí hlavou myšlenka. Jedna jediná, vše vysvětlující. Totéž se přece odehrálo před chvílíčkou u Webrů. Paní Webrová už ji zaučuje. Násilím potlačí úsměv a usedá na pohovku.

„Kousek té husy nemáš, Zdeňo?“

„Kdepak, tatínku! Leda na studeno s chlebem.“

Pan lesní se už neudrží. Rozhlaholí se srdečným smíchem: „Kájo, Zdeňa byla ‚na privátu‘ u paní Webrové. Ta bude vyškolená! Jenže já vás prokoukl, sojky!“

Kája se hned obrátí, Zdeňa se dívá nechápavě.

Pan lesní pokračuje: „Přišel jsi, mrskla očima po hodinách, vid’? Podivila se, že už jdeš. Zrovna jako vedle.“

A už se rozesmáli všichni. Kája, kdož ví kolikrát, slavně už slíbil Zdeně, když řekne, přijdu v jednu, že přijde, i kdyby tatínek stokrát ho zdržoval. Zdeňa už prominula. Trochu pohubovala a ochotně běžela znovu přihřát oběd, při čemž jí Kája pomáhal. Zítra, když tedy má Kája volno, dopoledne ať si s tatínkem a panem učitelem vyjdou po městě, ale rázem dvanácté že musí být doma. A odpoledne že půjdou všichni za město. Kája a Zdeňa s lyžemi, ostatní koukat, protože pan lesní jakž takž se s „prkýnky“ smířil, když mu Kája vyložil, mírné sjíždění na nich že Zdeně prospěje.

Druhého dne před polednem už byli zpět. Webrovi byli u nich na obědě a Zdeňa pospíšila připravit si lyže. Na žehlicí prkno je položila, kousek svíčky na ně rozdrobila, horkou žehličkou se po nich rozháněla, a Kája pobízel: „Zčerstva, Zdeničko, já si je také přetáhnu.“

Pan lesní se divil. A svému podivení dal průchod otázkou: „Jestlipak má Kája na neděli vyžehlenou košili? To bude naše maminka koukat. Dcerunka prkýnka žehlí. Však ono ti to přejde. Hnedle! Potom budeš žehlit plenčičky a cintáčky, mašličky a peřinky.“

„To už beztoho bude léto,“ řekla paní Webrová. „To už stejně lyže budou na půdě. Ostatně Zdenička ty droboty žehlit nebude. Copak bych dělala já? Potom zas mohou na pěší tury do hor. Však jsem se něco takových malých capartůků nahlídala!“

„No,“ odfoukl pan lesní zdlouha kouř doutníku, „to má Zdeňa moc krásně zařízeno. Budou lítat po horách, a dítě bude doma plakat hladem.“

„I nebude, pantáto z lesovny,“ směje se pan Weber. „Každý den nepůjdou, a jednou za čas to už Bětunka zařídí. A teď abych si šel taky připravit prkýnka.“

Panu lesnímu div doutník z ruky nevypadl.

„Cože? Jakže? Vy že, pantáto učitelovic? To není možná, abyste svoje staré kosti takovým bláznivínám svěřil!“

„Už dávno, prosím! Je to velice zdravý sport, když se provádí mírně. Každého roku jezdili jsme v zimě do hor. Bětunka vzala za vděk sáňkami, a bylo nám veselo.“

„To už neříkám nic,“ vzdychne pan lesní. „Já myslil, takhle fotýlek ke kamnům, a vy lyže! No, však jste jako zounek! Léta vám beztoho zůstávají stát. To bude naše maminka koukat, až jí povím.“

Paní lesní chodila domem i dvorem jako bez duše, když pan lesní odjel. „Jako levá,“ si říkala, „a já jsem tam přece jen měla jet sama. Tady beztoho nic nepořídím. Vždyť já se ani nedočkám, až se tatínek vrátí. Týno, uvař si, co chceš, já na jídlo nemám ani pomyslení!“

Několikrát za den si došla na kousek řeči do hajnovny. Týna sice byla také plna obav o mladou milostpaní, ale přes to pamatovala na sebe, aby hrnek mléka stál ustavičně na stole, aby mohla odlévat si do menšího a přikusovat chléb. To jí bylo nejmilejší. Topila jen tak, aby v kuchyni nezmrzly. „Bodejť, pro sebe bude vyvářet!“

Zrovna se paní lesní trochu potěšila v hajnovně.

„Však Zdenička, dá Pán Bůh, všecko vydrží. Zdravá je jako tuřínek. Na návštěvu k ní času dost, až bude trochu lépe na cestu,“ vykládá maminka hajná.

„Myslím také,“ kývá hlavou paní lesní, „jenže tahle návštěva patřila, maminko, mně a vám. Rozumíte? Náš tatínek nás obě předběhl a doběhl. Však si to vynahradíme. Jen co se Vánoce převalí. Pochybuju, že přijedou. To spíš až na Velikonoce. Je o to, aby Zdeňka nenastydla. Ale jak se ukáže pár lepších únorových dní, pojedeme.“

Maminka hajná kývá ke všemu. Je tak dokonale šťastna, že se jí někdy zdá, ani že to možno není.

Paní lesní pospíchá zas domů. Což kdyby tatínek z cesty poslal telegram? Je v lese naprosté ticho. Slyší zřejmě rychlé, sípavé oddechování. Ze zátočiny vybíhá stará kovářka. Sotva dechu popadá.

„Vzácná paní, to jsou mi noviny! Dej Pán Bůh – já ani nevím tím překvapením, jestli ráno nebo navečír. Jen jsem zaběhla domů pro vrchní sukni a šátek, a utíkám rovnou k nim. Diviška se bude vdávat. To bude vzácný pán koukat! Povídal jednou, kdyby to tak Pán Bůh dal, a někdo se splet a tu bábu si vzal, že by ji snad uhlídal, aby nebyla víc v lese než doma. A už to tak, prosím, je. Bude si brát Tancibudku. Už mu žehlí skořicový šosák.“

„No, je dobře,“ říká paní lesní chladně, protože kovářku odedávna nemá v lásce.

„Kdepak je vzácný pán?“ ptá se bába.

„Daleko,“ mávla rukou paní lesní, „za dcerou jel.“

„Ale, ale, co tak na ‚kvat‘, že jsem tak smělá? Snad ne náhlej nákej pád? Jako myslím ‚smrtdlnej‘. Anebo snad,“ usmívá se jedovatě, „snad už na křtiny? A to by bylo tuze brzo! Přeceť v srpnu byla veselka! Énu, jsou všelijaké pády!“ Lpí chtivě na rtech paní lesní.

Ta si uvědomí v tu chvíli, že co teď řekne, do večera se rozběhne Lážovem. Proto opatrně a pomalu rozvíjí řeč. „Co by vás napadlo!“ („Však já tě, bábo, taky doběhnu, nejen náš tatínek,“ si myslí.) „Co by vás napadlo! Na křtiny možno myslit třeba za pár let. Ale něco jiného! Dcera chodí denně k dentistovi!“

„Ke komu, prosím?“ odhrnuje kovářka šátek s uší, a oči jí jen mžikají nedočkavostí.

„K dentistovi,“ jen tak tiše vydechla paní lesní.

Kovářka, jak si sama řekla, je dočista „trop“. To je zas novina! Je pravda, začíná špatně slyšet, teď zas rozuměla jen poslední slabiku „stovi“, ale prve dobře slyšela. No, to mají v lesovně malou radost. „A tak to, prosím, vzácný pán to tam jel srovnat?“ ptá se dychtivě.

„Ano, ano, srovnat, zaplatit,“ pospíchá paní lesní k domovu.

„Zaplatit!“ div nezavýskne kovářka. „To je to pravé slovo! Zaplatit ostudu! A že to ta paní tak beze všeho řekne! Inu ovšem! Čeho srdce plno, tím ústa přetéka. Tak vida! Kdo by si to byl o té fořtovic holce pomyslel! Inu, tiché vody břehy berou. Zrovna jako Diviška. Jenže, ať

je to jak chce, ta si bude brát Tancibudku ve vší počestnosti. Ta mu nebude koukat po jiných. A taky, kdo leda by za ni platil? To není jako tuhle v lesovně. No, to jim penízky brzo vyskákají! To bylo pořád – Zdenička sem, Zdenička tam – a najednou mladá panička chodí každý den k nějakému pensistovi, a pan lesní to jel zaplatit. To jako, aby mladej mlčel! A jsou to teď manželství! Hanba! To ať už je to teda jak chce, ať už ona někdy neuvaží, nepodojí kozu, celé dny doma není, ale k pensistovi, to ne! Tak se nikdy nespustila.“

Protože jí pata rozbolela, sedla si na pařez. „Tak se mi zdá, že ani za mejch mladejch let nepřitrefovalo se tolik novin jako teď. Hnedle je nepostačím roznášet. Dřív taky byli lidi ‚oučindlivější‘ a vděčnější. Olízl člověk kdejakou dobrotu, a dnes ani hned věřit nechťejí. A o uznání darmo mluvit. A že se někdy přeslechnu nebo něco popletu, to leckdo! A to se to na ty fořtovic hrne! Taky byl on pořád samá legrace a smích, teď ho to přejde. Už jen abych mohla pospíchat a povídat.“

Vstává. Pata sice bolí, ale omeškat už se nesmí ani minutu.

XIII. NÁVRAT.

Pan lesní odjíždí od mladých nerad.

„Hned bych tu s vámi zůstal,“ opakoval. „Pro naši maminku bych napsal, ale to je zas tak. Jak bychom tu byli my, budou oni hajných také chtít. Tak to byste tu byli jako v křížovém ohni. Ze samot dvě ‚řchýně‘, tuhle paní Webrová třetí. To aby byla aspoň trojčata, aby se podělily. A to by přece měla Zdeňka velké soužení.“

Na nádraží všichni mají slzy v očích. Pan lesní je opravdu rád, že už jede. Pak teprve důkladně přetře si oči šátkem, ještě jednou spočte balíky, zapálí si doutník a rozhlédne se po spoucestujících. Hned je odhadl. Dva agenti, tamhle v rohu ta bába jede na návštěvu podle balíků a upozornění, které dala té paní naproti ní: „Jen pozor, paničko, ať mi nekopnou tuhle do té tašky! Vezu vejce prezentem a víc všelijakých věcí.“

Tamhle ten, to je rozhodně řezník. Jede jistě někam na trh. To bylo všecko.

V příští stanici přistoupila celá rodina. Pán, paní, hošík asi šestiletý, děvčátko jistě o rok mladší. Paní byla vysoká a silná, pán malý a tenoučký, zřejmě stále v obavách před svou velmi energickou paní chotí.

„Eduard, zavři zčerstva dveře! Tamhle je nahoře nad oknem otevřeno, víš, že průvan nesnesu! Rychle! Máš všechny balíky?“

Eduard nesl tašku, kufřík, batoh, krabici, a kapsy měl nadité tak, že odstávaly, jako by se chtěly vznést do výše.

„Pléd! Láhev s limonádou! Šunku! Žemle! Cukroví! Rychle! Eduard, ty jsi k ničemu!“

„Hned, hned, Olginko, jen počkej, až sundám batoh!“ říká on. tiše a pokorně.

„Štefínko, Hertíčku, drahouškové,“ obrací se paní k dětem, „copak budete papat?“

„Já chci datle!“

„Já chci banán,“ vykřiknou děti zároveň.

„Eduard, banány, datle!“

Eduard upocený, zadýchaný, složil konečně batoh na lavici, zalovil do něj rukou a vytáhl šunku, pomoranče, potom sáček s jablky a salám. Štefínka si zatím sedla proti panu lesnímu, v stejných tempech kopala ho do lýtek a křičela přitom: „Já chci čokoládové bonbony!“

Hertíček chytil tatínkovu hůl a přirazil jí tak prudce úzké, pootevřené okénko nad oknem, že se v tu chvíli rozlétly střepy kolem dokola.

„Nemoh’ jsi to zavřít hned prve, jak jsem ti poručila?“ rozkřikla se paní na Eduarda. „K vůli tobě z ubohých dětí budou mrzáci. Hertíčku, drahoušku, nestalo se ti nic?“

Hertíček se rozkřičel: „Já chci řízek!“ A holí šermoval zrovna kolem hlavy a nosu panu lesnímu. Ten nejdřív napomenul děvče: „Sed’ způsobně a nekopej!“

Štefínka naň vyplázla jazyk a kopala ještě víc.

Hertíčkovu hůl zachytl, odhodil stranou. Štefínku vzal zlehka s lavice a posadil ji podle paní.

„Máte, jak vidím, náramně nevychované děti!“

„A co vy se opovažujete mi tohle říci? Moje děti jsou velmi čilé a talentované. Eduard, hned zdvihni tuhle hůl a dej ji Hertíčkoví! Chce ji!“

„Chci otevřít okno!“ ječel chlapec.

Paní přiskočila k oknu, u něhož zase už seděl pan lesní, a okno otevřela. Panu lesnímu to nevadilo, a také si umínil ani si těch lidí nevšimnout. Hádat se přece s takovou ženskou nebude. Eduardova hůl znova kroužila kolem jeho hlavy. Tentokrát přiklepla ho na špičce nosu. Vzal ji z ruky vzpouzejícího se chlapce a podával panu Eduardovi. „Myslil jsem, že si vás nebudu všimnout, ale musím. Hůl před chlapcem schovejte anebo ji vyhodím oknem!“

Štefínka si namazala ruce marmeládou, kterou před tím vyjídala ze sklenky, a než se pan lesní nadál, zčerstva si je otřela o jeho kabát. A on měl parádní uniformu! On, který nesnesl na šatech nejmenší poskvrnky, měl zrovna u kapsy hustě namazáno zrovna jako povidel!

V tu chvíli Hertíček se mu strefil do klobouku. Ale také v tu chvíli hůl vyletěla otevřeným oknem a Štefínku si přidržel u kolena. Dostala pár pěkných, nepočítaných, dřív, než začala ječet a než vylítla paní, aby zahrozila zblízka u hlavy pana lesního zařatými pěstmi: „Drzý člověče, co jste se to opovážil? Hůl zaplatíte a Štefínku odprosíte! Štefínko, drahoušku!“

Ale Štefínka sebou hodila na zem, kopala, křičela, rukama se rozháněla. Paní k ní přiskočila: „Mé ubohé dítě, jen abys smrt z toho neměla! Nepřežila bych toho.“ Chtěla ji zdvihnout, ale Štefínka ječela ještě více a kopala a tloukla kolem sebe.

„Eduard, vodu! Má křeče!“ vykřikla paní.

Pan lesní vstal, vzal paní za rameno a zprudka ji posadil na lavici. Než se vzpamatovala, vyplatil Štefínku, ale teď opravdu důkladně. A ku podivu! Štefínka přestala ječet a docela zticha si sedla do druhého kouta. Paní volala: „Eduard, toho dovolence a hrubáka vyzveš na souboj! Ty ho musíš zkrotit!“

Pan lesní ještě stál v uličce. Eduard se krčil na lavičce. „Jak myslíš, Olginko!“

Pan lesní se narovnal a podíval se na pána. No, sahal by mu pod lopatky, jestli! a prořekl: „Pan Eduard se dostane za živa do nebe. Ale já říkám posledně: Jestli ty děti nebudete držet při sobě a v tichu, vyháním vás všechny oknem! Slyšíte? Všechny! I pana Eduarda!“

Protože zrovna vcházel pan průvodčí, požádal ho pan lesní, že si připlatí na druhou třídu. A byl opravdu rád, že se zbavil téhle společnosti. Zatěžil se vědomím, že už zase bude doma. Uznal v duchu, že „naše maminka“ i přes ten svůj vnitřní hlas je pravým pokladem proti takové Olgince, a proti Eduardovi on je opravdu prvním a směrodatným v domácnosti. „Až co řekne tatínek,“ je oblíbeným maminčiným rčením. Jen tenkrát, když vybírala ženichy pro Zdeňu, toho zapoměla. Ale dávno už uznala, že kdyby bylo podle jejího a nečekala, až co řekne tatínek, že by to se Zdeňou špatně dopadlo, že by se byla utrápila.

Na samotách asi nedočkavě čekají. Než dva lístečky poslal. Jeden mamince, druhý do hajnovny. Ani nepsal určitě, kdy přijede. Nerad jel odtamtud, je pravda, ale to trvalo, než si živě představil maminčino netrpělivé čekání, touhu její po něm i po zprávách o dětech. I na tu dálku cítil zrovna, jak voní maminčino vzpomínání jemu vstříc, jak s radostí vklouzne do svých beránčinou vyložených bačkor. Jen ty skvrny od marmelády ukrutně ho mrzely. Několika kapesníků použil k odstranění aspoň toho nejhoršího, ale podívat se na kabát nemohl. „Děti“ poslaly mamince do lesovny krásně vyšívanou přikrývku na „parádní“ postel. Kája ji přinesl z kanceláře. „Babka taková,“ řekl, „jako nic, do uzlíčku by ji svázal, a tyhlety divy na plátno ona sama vyrobila! Mamince do hajnovny vzal pan lesní podobnou, jenže zase s jiným vzorem. Týně tři, také tak pracně vyšité vložky do polštářů, a Zdeňu přibalila jedny svoje ještě docela pěkné jarní šaty, se slovy: „Letos je nosit nemohu, napřesrok tahle barva

docela jistě už v módě nebude a střih teprve ne. Mám je třetí jaro a Týně se vždycky moc líbily.“

Nezapomněli ani na šafářovic. Marjánce poslali šest kapesníčků s jemně, ale široko vyšitým okrajem, opravdu také velmi krásných. A pan lesní ještě nějaké třeť přikoupil. Jen kdyby ta cesta rychleji ubíhala! Už byl zrovna „rozmlácený“, si řekl, když konečně zašel v Praze ke „Zlaté huse“. Tam pět hodin se v pokoji prospal, pak řádně umyl, trochu pojedl a už neměl stání. Jen domů, jen domů!

Důkladně profoukaný ledovým vichrem došel za šera už ze Řevnic na cestu k samotám. Psi v lesovně vtáhli vzduch a rozštěkali se radostně a divoce. Paní lesní s Týnou vyběhly.

„Kdo je?“ volala a na Týnu se obrátila: „Snad z hajnovny někdo, že psi tak radostně skučí. Tatínek by přece napsal, kdy přijede. Čekám ho až zítra k polednímu.“

Byla už opravdu jako na trní. Řekla si tisíckrát: „Bez našeho tatínka není pro mne života.“

Pan lesní rychle zahýbal ke dvoru. „To jsem já, maminko!“

„Pro pána krále, tatínku, vítám tě! Týno, leť udělat v pokoji oheň, v kuchyni nalož! Tatínku, pročpak jsi nenapsal? Copak ti dám jíst? A co dělá Zdeňa, Kája? Zdrávi?“

Tatínek pevně ji stiskl v náručí. „Maminko, měl jsem se moc dobře. Nerad jsem odjížděl, ale doma je to přece nejkrásnější na celém světě. A že bys neměla pro mne něco dobrého k večeři? Myslím, přece jste si s Týnou celé dny podstrojovaly, vyvářely, snad na mne něco zbylo?“ směje se.

„Tatínku, my jsme většinou pily mléko. Ani jsme nevařily, topily jsme jen tak, abychom nezmrzly. Ale já ti přece něco najdu. Zaplat' Pán Bůh, že jsi zdrav doma!“

„Pěkně vítám domů!“ usmívala se Týna v kuchyni. „V pokoji už praská v kamnech, za chvíli tam bude teplo. A to nám tu, prosím, bylo smutno!“ Nese bačkory a nahřívá je u kamen.

Paní lesní pospíchá do špiže. Jak je to dobře, že vždycky mají něco v zásobě! Včera uvařila kousek uzeného masa. Je jako dort, ale ani se toho netkly. Teď se hodí. Zčerstva ohřeje maso v polévce, chléb pekly včera. Jen když je tatínek doma! Rychle snáší na plotnu. Moc ráda by se dřív vyptávala na děti, ale tatínek je prokřehlý, hladový, musí počkat. „Tatínku, není ti zima na nohy?“

„Abych řekl pravdu, maminko, skoro. Profoukalo mne to důkladně, třeba jsem otužilý. Ale doma si rád udělám pohodlí. Paní lesní dává krátké povely: „Týno, z prádelníku vpravo nahoře ty vlněné silné ponožky! Ty s tmavým okrajem! Dáš je nahřát! Ty bačkorky polož na dříví nad kamnovec, ať se prohřejí! Zčerstva! Jak je zima od noh, je zima na celé tělo. Než dám večeři, tatínku, heleď, vypij stupečku jeřabinky pro zahřátí! Tak! Týno, popelníček, doutníky! Ale teď si, tatínku, nekaz chuti kouřením! Až po večeři. Mám otevřít radio? Věříš, že od chvíle, co jsi odešel, nás ani nenapadlo poslouchat? Mně se zdá, že je dnes na programu činohra.“

„Nech, maminko, dnes radio v klidu! jsem rád, že jsem v tichu, a hlavně – doma. Pravdu jsi měla. Už mi na nohou je teploučko, a rozhřívám celý. Inu, doma je doma. Nikde lépe! Už jen abych něco snědl, vytrávil jsem. Zdá se mi, že tu voní uzeninka. Vidíš, to se těším.“ A protože zrovna viděl chvět se nedočkavou otázkou na maminičiných rtech: „A co děti tam?“ dřív, než rozkrojil vábně růžové masíčko, ležící před ním na talíři, dřív než zakousl se do vonícího chleba, sotva kříž udělal, řekl: „To víš, maminko! Snášeli mi oba. Viděli mne moc rádi. A co že dělá Zdeňa? Žehlí prkýnka, maminko!“

„Prkýn – prkýn – prkýnka?“ diví se paní lesní.

„Ano, ano, maminko! Prkýnka čili lyže.“

„Na lyžích jezdí? A to je dobře. To musím povědět v Lážově. Kdyby tak Bůh dal sněhu dost na vánoce, mohli by se Skalky jezdit. Pokud vím, lyžaři se tu ještě nikdy neukázali.“

Pan lesní držel na vidličce sousto masa, ale nepodal k ústům. Byl ohromně překvapen. Takhle maminka? Jedl trochu spěšně, a paní lesní pokračovala: „Kája jistě dbá, aby nejezdili bláznivě, a mírný pohyb Zdeně velmi bude svědčit. Byla bych velice ráda, kdyby o vánocích s lyžemi přijeli.“

Pan lesní odložil příbor. „Tak vida! Já myslil, že se, maminko, chytneš stropu anebo aspoň za hlavu, a ty, mně se zdá, že bys taky chtěla lyže, ne? Holka zlatá, už vidím, jestli já včas nezakročím, že se jim narodí prapodivný potomek. Při nejmenším přijde na svět s přetlučenými žebírky. Na Vánoce by měli ještě lyžovat? Počítej, od svatby kolikátý to bude měsíc! Či chceš mít mermomocí vnuka mrzáka? Ze Skalky? Prosím tebe, maminko, kolikrát by se Zdeňa svalila? Kam se poděl tvůj vnitřní hlas, maminko? Ten ti neříká: Ty jsi matka pošetilá, která by hnala vlastní dítě v záhubu?“

„E jdi, řečníku!“ smála se paní lesní. „Však mi leží zdraví všech na srdci zrovna jako tobě. Ale právě proto, že Vánoce jsou v prosinci, mohli by tu ještě lyžovat. Představ si ten podiv v Lážově!“

„Hm,“ pokračoval pan lesní v jídle, „a ty si představ to dítě, které se narodí, když jeho máma bude nerozumná. Ani nápad, maminko! Na Vánoce sotva přijedou. Dlouhá cesta a jistě krutá zima by Zdeně neprospěly. Až jak Pán Bůh dá na Velikonoce. Rozbal, maminko, ať vidíš, co posílají, a Týno, doběhni do hajnovny a potom k šafářce pro Marjánku!“

Týna měla jednu velikou slabost. Nade všechno ráda uzené maso. Dostala takové dva pěkné kousky na talíř, že se na ně už zrovna srdce smálo, a jazyček se na ně jen třepetal. Ale jak slyšela, že Zdeňa žehlí prkýnka, zatrnula, oči vyvalila a jen poslouchala. Po výzvě pana lesního do kapsy dala krajíc chleba, do ruky maso chytla a už byla ze dveří venku. Třeba pospíchala, na mase si náramně cestou pochutnala. U hajných celá zadýchaná vyřizovala: „Hned máte jít k nám! Mladá milostpaní žehlí prkýnka a něco poslala,“ a zas už uháněla napřed – pro Marjánku.

Maminka hajných v úleku nemohla za nic trefit do kabátu. Pořád dávala obě ruce do jednoho rukávu, potom se zase rozpráhovala naprázdno, až tatínek jí kabát podržel a klidnil: „Nerozčiluj se, maminko!“

„Jakpak ne, tatínku, když Zdenička žehlí prkýnka! Totě aby se, chudinka, zrovna na rozumu pomátla!“

„Kdož ví, jak to Týna popletla, maminko! Budeme vědět za chvíli.“

Na velký stůl v pokoji rozložila paní lesní dárky. Týna s ohromnou radostí zkoušela hned šaty a kroutila se před zrcadlem. Marjánka se upejpalala nad kapesníčky. Pokrývky uznány byly za velice krásné a maminka hajných nesla si ji domů s očima plnými slz radosti. I hajný trochu rychle mžikal očima, když vybalil doma dárek pana lesního, krásnou pěnovku a k ní hned celý veliký balík tabáku. „Prkýnka“ vysvětlil pan lesní.

XIV. PAN LESNÍ ZKOUŠÍ MLČENLIVOST KOVÁŘKY.

Mezitím ovšem stará kovářka důkladně vyložila v Lážově soužení fořtovic s mladou paničkou. Vlastička správovic, která pořád ještě neměla opravdového ženicha, zdvihla oči vzhůru a řekla bolestně: „Vidíš, mamá, to má z toho, že měl oči jen pro Zdeňu. No, možná, že rozvod z toho bude a Zdeňa se přistěhuje zpátky.“

„To jako že by šli od sebe?“ ptá se dychtivě kovářka.

„Ovšem! A jak něco vyzvíte, přijďte nám povědět!“ dolévala Vlastička vína a pobídlá k zákuskům.

Pan lesní zašel druhého dne do Lážova na sklenku vína k Štulcovům, kde se sešel se známými pány a vyřizoval pozdravy od mladých. Pan řídící se jen usmíval.

„Mně se zdá, pane řídící, že byste mi rád něco pověděl. Nebudou to žaloby na naši maminku? Nechodil snad za ní někdo do lesovny?“ smál se pan lesní.

Pan řídící zavrtěl hlavou: „I toto! Jen tak si myslím. Pan lesní pořád jen, jak hezky se měl, jak ho rádi viděli, dokonce už se pochlubil, že v květnu pojedou tam všichni, ale kolik tam poplatil, ani muk! Inu, také kujón!“

Ostatní se rozesmáli, jen pan lesní se udiveně rozhlížel kolem.

„Poplatil? Inu, toť víte! Od toho má člověk děti, aby pokud může, jim dával. Ale to se přece rozumí samo sebou.“

„Ne tak, pane lesní,“ dobírá si ho pan řídící. „Jde o to, kolik panu inženýrovi se vyklopilo, aby – víme – toho pensistu nakonec nezastřelil.“

„Pensistu?“ už se skoro zlobí pan lesní.

„Ovšem! Pensistu! Toho, ke kterému denně chodí paní Zdenička. Vykládala přece stará kovářka, že pan foť to jel uplatit, aby mladý nevyváděl!“

Teď se teprv pan lesní rozesmál. „Zatrápeně, to se zas jednou povedlo! Bába nedá pokoj, dokud ji nepověsím na borovici. Ale prosím vás, kde to slovo sebrala?“

„Přišla“, začal se smíchem pan Štulc, „rovnou od vzácné paní. Ta že jí to pověděla. Samo sebou víme všichni, že jí vzácná paní úmyslně něco pověděla, aby se žahla, ale tohle jistě ne. Vždyť bába už špatně slyší.“

Pan lesní si dal honem ještě osminku vína a vykládal: „To asi zas promluvil v naší mamince vnitřní hlas. Chtěla dostat bábu, a bába dostala ji. Však mi to poví, a já zas kovářce. Mordská bába! Pokoje nedá. Ale zasmáli jsme se, jen co je pravda.“

„Jenže,“ řekl teď pan řídící vážně, „našli se někteří, kteří jí i takový nesmysl věřili.“

„Nevadí,“ odpovídá pan lesní. „Rozumný uzná, že je to nesmysl, a nerozumnému něco vysvětlovat je také nesmysl. Mám nápad, přátelé! Vyvedu bábu, jak možno nejvýš. Poběží potom jako s ‚keserem‘ Lážovem. Nezakříknete ji, ať má radost. Já ji potom zkrotím. Teď pospíším rozluštit toho pensistu a v neděli se tu zastavím po ‚velké‘.“

Platili i ostatní a rozešli se. Kovářka už věděla, že pan lesní šel k Štulcovům. Musí ho v lese jako náhodou potkat. Přivítá ho, poptá se po mladé paničce. Však on už něco poví.

Pan lesní by nesměl mít oči jako rys, aby nebyl poznal kolem průseku kmitnout se kovářčinu modrou kacabajku a žlutý šátek. Jak zašel na lesní pěšinu, zmírnil krok. Dokonce se zastavil, opřel o strom a hluboce vzdychal, doprovázeje každé vzdychnutí slovy „ach jo!“ hodně hlasitě.

Kovářka šla druhou pěšinou, že ji vidět nebylo, ale on věděl, že ho pozoruje a snad i slyší. Pomalu se rozešel a začal táhle a kvílivě zpívat: „Až mne na Volšany povevou...“

Bába se zarazila: „Tak to je moc špatné. To přijel se smutnou. To ten pensista si asi dělá nárok na mladou.“

Pan lesní začal jinou hodně hlasitě: „Smutno je mi, smutno na mojím srděčku...“

Natahoval nápěv, zpíval hodně silně, až psi v lesovně začali výt a Týna se zarazila.

„Vzácná paní, to ani není možná, tohle že náš pán!“ Ten začal znova? „Loučení, loučení...“

Kovářka se jízlivě usmála. „To vím! Loučení je těžká věc. Když nejspíš dcera přijde na krk a oni se musí rozloučit s tím ‚kulometrem‘ hajnejch.“

Pan lesní přestal zpívat a začal zase vzdychat. Kovářka se vynořila od pěšiny: „Pěkně vítám, vzácný pane, z cesty. A ňák smutně se vrátili!“

Pan lesní jen vzdychal.

„Že jsem tak smělá, povídala vzácná paní, že mladá panička k pensistovi chodí.“

„Milá matko, buďte ráda, že nemáte dětí! Je to než soužení. Pensista! Ono se řekne ‚pensista‘, ale v nejlepším věku. No, dopadlo to špatně. Budou mít rodinu,“ křikl na ni.

„Ro-ro-ro—, vzácný pane, to ten pensista?“

„To je rozum!“ hlaholí pan lesní. „Pensista! On ne, ale Zdeňa!“ „Rány do hlavy! To není možná,“ div kovářka očí v sloup neobrací, „totě musila být stará láska, stará známost. Přece v srpnu byla veselka. A že by už?“

Pan lesní mávl rukou: „Rozumíte novému světu! Teď to nejde na takové dlouhé lokty jako dřív. Ve všem je elektřina a magnetické vlny, všechno je kratší než dřív.“

Kovářka má ústa dokořán. Pochopit nemůže. „Zavřete hubu, bábo, ať vám do ní nenafouká! Řek’ jsem, co jsem neměl. Bábo, jestli někde ceknete, pověsím vás na borovici!“

„Vzácný pane, kdepak bych povídala takové soužení! A co, že jsem tak smělá, říká vzácná paní?“

„Ani mi nevzpomínejte! Ta vyvádí!“

„Vzácný pane, aby to potom nebylo jako s těma ‚růžema‘, jak mi povídali,“ zapochybovala.

„Kovářko, to bylo tenkrát! Jsme lidi chybující. Já sám myslel, že je zle. Dnes je to něco jiného! Naše maminka fantazíruje i ve dne.“

„Rány do hlavy,“ leká se kovářka. „Fantas! A nemodrá vzácná panička?“

„Ani nevím. Nebyl jsem od rána doma. Nemohu se na tu její bolest dívat.“

„Vzácná paní,“ říká Týna v lesovně, „naš pán houká v lese jedna hrůza. Jak by s hluchým mluvil.“

„Možná s kovářkou,“ směje se paní lesní zrovna ve chvíli, když pan lesní končí rozmluvu s kovářkou slovy: „Bábo, ani ceknout, nebo bude zle!“ Pospíchá k lesovně.

Bába sedá na pařez. „Až mi to nohy podrazilo. Tohle už není možná vydržet, co se děje. Panu fořtovi se to řekne: Ani neceknout! – když ví starou bačkoru, co je za radost povídat takové noviny. Slečinka správcovic mi slíbila glotovou zástěrku, milostpanička střevíce, tam poběžím nejdřív.

Řekne on si: „Pověsím vás“. Holečku, to on si rozmyslí. Leda ji bude věšet, aby potom pověsili jeho. To už by pan wachmajstr zařídil! Na to jsou zákony a kriminál. Jak je to dobře, že už ta pata přestala bolet. Rozběhne se hned.“

„Maminko,“ směje se pan lesní mezi dveřmi, „copak jsi to povídala kováře o pensistovi?“

Paní lesní se zarazila. „O dentistovi, tatínku, jsi chtěl říci, ne?“

„Á,“ hvízdal pan lesní, „tudy na to! Aby ses báby zbavila, řekla jsi jí, že Zdeňa chodí k dentistovi, a že to tam jedu zaplatit?“

Paní kývá hlavou.

„A bába z dentisty udělala pensistu. No, to se ti povedlo! Tys myslila, že ji tím neznámým slovem polekáš, a bába si to přeložila na pensistu. No, teď jsem jí pověděl věci, že neví kudy kam.“

„Copak jsi jí povídal, tatínku? Ono je lepší, jak vidím, s ní nemluvit. Darmo tropí ostudu.“

„Řekl jsem jí: ‚Ani ceknout!‘ A když neposlechne, potrestám ji s dovolením kováře, že aspoň na čas dá pokoj.“

Do kovárny si zašel k večeru: „Kováři, jste dobrý člověk, vím, za ženu nemůžete. Ale copak byste tomu řekl, abych ji jednou důkladně potrestal já?“

„Vzácný pane, to bych byl moc rád. Bába je nezkrotná. Ani pana wachmajstra se nebojí. Já už s ní něco zkusil, vzácný pane! Jen jí dají, co zaslouží!“

Kovářka zatím zrovna poskakovala Lážovem. U správců dostala k slíbeným věcem i řízek s kompotem, div se peckou z meruňky neudusila. A slečna Vlastička se usmívala: „To jim patří! Mohl olíznout všech deset, kdybych o něho byla stála. Jen to všude povězte! Jestli pak už tohle vědí v hajnovně?“

Bába spolkla poslední třešni s peckou. Zarazila se: „Tohle je ‚marél‘, tam to asi nevědí.“

„Tak to oběhnete tady a potom běžte povědět tam! Můžete říct, že bych se snad byla dala přemluvit. Mohl mít jinší paničku! Zastavte se tu potom! To víte, zadarmo nepoběžíte!“

Kovářka už měla rozpočteno, jak, co, kterak, aby byla brzo hotova. Už nemohla ani jíst. Jen tak vysrkla skleničku likérky a nechala všude za sebou ukrutně udivené obličejy. Konečně byla s Lážovem hotova a pospíchala k hajnovně.

Fanka od lékárníků připálila slečninu batistovou zástěra, Bětuška ze školy ne a ne sklapnout čelisti k sobě. Paní řídící němě ruce sepjala a pak zvolala: „Není to možná, nevěřím!“ Ale Bětuška jen rameny krčila.

Panímáma Fichtlovic chytala kuře k zabítí, ale jak vyslechla kovářku, chytila co jí pod ruku přišlo, a teprve když zařízla, naříkala, že to byla jedna z nejlepších nosných slepiček. Paní Štulcová se té noviny tak polekala, že Nanynce Kopánkovic místo ¼ kg krupice navázila kilo skořice, Pepíkovi Čížkovic místo bičíště mermomocí strkala do ruky herynka, a Stázince Hulákovic místo za korunu perníku zabalila dvě sardelky a k nim položila krabičku per.

Teta pekařovic spálila dva plechy „pikšótků“ nadranc, a jak se jí ruce roztřáslly při pomyšlení, jestli je tohle pravda, co chudáček Kája si počne, celý velký plátěný sáček krupice rovnou do šuplíku s jáhlemi nasypala.

Tyhle všechny nechtěly věřit, protože přály ze srdce štěstí Kájovi i Zdeně. Ale když tuhle bába se dušuje, „pan fořt mi povídal“, je to na pováženou. Jenom na několika místech, z nichž číselo nepřátelství na samoty proto, že Kája nevyvedl jejich dceru, nenastal zmatek! Naopak! Radost zavládla a uštěpačný smích se ozval.

XV. SALON PRO KOVÁŘKU.

Maminka hajná už má venku uklizeno. Zatápí. Uvaří dobrou polévku. Tatínek tak rád praženou houbovou s drobenkou. Je jí hezky. Nestačí denně Bohu děkovat, jaké že radosti dočkali se na Kájovi. A děti ve Vídni? Jak litovaly, že na svatbu nemohly! Václav byl trochu nemocen, Cilka křtiny chystala. Trochu v psaní pohubovala, že si myslela, už bude pokoj, když mají už dvě, ale muž že se těší, a zaplat' Pán Bůh, dobře se jim daří.

Maminka hajná se usmívá. Začíná pořád ještě jasným, čistým hlasem: „Aby nás Pán Bůh miloval.“ A protože už v kamnech vesele praská, nakropí si prádlo a zítra jako když to najde.

Někdo spěchavě jde chodbičkou. Zaklepá a hned se vrhne do dveří. Kovářka. Maminka hajná ji také nemá ráda. Ne, ani trochu ne. Její návštěva nepřinese nikdy nic dobrého. Rázem vzpomíná slov tatínkových: „Kdyby ti sem zas někdy přišla rušit klid a mír v domě, odbud' ji pořádně! Tahle bába jen pro zlo na svět přišla.“

„Pěkně vítám,“ říká zvykově. „A to jsou k nám hosti!“

„Ba, ba, matko zlatá! Hosti! Jen, prosím vás, mluvejte nahlas! Trošičku nedoslejšám. Učil nás pan farář zarmoucené těšiti, tak jsem přišla.“

Maminka hajná cítí osten.

„Zarmoucené? A chvála Pánu Bohu, zarmoucená nejsem ani trochu. Naopak! Máme velkou radost!“

Kovářka se ušklíbá: Neví ještě nic. Je to přece tak krásné pást se na cizí bolesti. On hajný také ji kolikrát v lese prohnal. Teď se pomstí.

„Radost?“ opakuje. „Snad ne z toho pensisty?“

„Z pensisty?“ diví se opravdu hajná.

„Teta, nedělejte hloupou! Už to ví celý Lážov, že mladá panička, jako z lesovny, víme, chytila se tam nějakého pensisty. Pan fořt to jel uplatit, aby mladý nevyváděl. Bude mít rodinu, to je hrůza!“ zčerstva vykládá a čeká dychtivě, co se stane. Buď hajná padne do mdlob nebo začne vyvádět. Ale místo toho začíná se hajná smát takovým srdečným smíchem, až je jí horko, a kovářka překřikuje její smích: „To není k smíchu! To je k zoufání!“

„Ale kdepak!“ hodně hlasitě povídá hajná. „To si z vás někdo blázna udělal! Ale abych řekla po pravdě, Zdenička v květnu čeká svou chvíli. Pojedeme tam všichni. Poslali všem krásných věcí! Inu, jakživa jsem si nemyslila, jaké radosti se dočkám.“

„Teta, to nebude dítě toho vašeho! Povídal vzácný pán něco o vlnách a o té elektrice, že jako teď je všechno jinak než dříve.“

Hajná se nepřestává smát: „Škoda, že jste tak stará a že neznáte vzácného pána! Teta, říkám vám vážně, přestaňte už s pomluvami a hloupými klepy! Bude vás to mrzet!“

Kovářka se ušklíbla: „Bodejť by se někdo chlubil s takovým soužením! No, já zas půjdu, ale abych se bála, to ne! Však uvidíme!“

Tentokrát se kovářka přepočetla. Příliš „nadsadila“, příliš povídala, příliš se dušovala. A tak se stalo, že jednoho dopoledne pan lesní do sklepa, který nebyl používán, kde byla jen stará, poloshnilá lavice a více nic mimo nepříjemné vlhko a tmou, odnesl džbán vody a několik krajíců chleba. Paní lesní jen hlavou vrtěla: „Co to bude, tatínku?“

„Salon pro kovářku,“ řekl a víc nic.

Pan řídící a ostatní páni všechno mu vyřídili, a jednalo se o to, dostat bábu do lesovny. Na radu pana lesního poslal ji tam pan Štulc se slovy: „Dnes přijel ten pensista. Chce tu být na letním bytě, až tu budou inženýrovi. Abyste to okoukla, ne?“

Bába poskakovala do lesovny a usadila se v kuchyni na lavici. „Tak má vzácná paní hosta.“

Pan lesní vcházel do dveří: „Máme, bábo, ale nevídaného. Teď jsem ho zavřel!“ zahoukal.

„Zavřel – zavřel. A to je škoda, že pána neuvidím.“

„No, chcete-li, pojd'te se podívat! Okénkem!“

Bába se jen ulízlá, a paní lesní stála jako zkamenělá. Týna se mlčky křižovala.

„Tak za mnou, zčerstva, dokud je trochu vidět,“ pobízí pan lesní. „Tak, tuhle za těmi dveřmi už uvidíte okénko,“ postrčil bábu do sklepa, přirazil dveře, otočil klíčem a zrovna zaburácel hromovým hlasem: „Lavici tam máte, vodu a chleba taky! To za vaši zlolajnou hubu! Kdybyste byla vyřídila, co já vám jen žertem řekl, byli by se vám jen všude vysmáli. Ale co jste si přimyslila, to zaslouží trest. Kovář o tom ví. Až zkrotnete a vytrávíte, tak vás pustím. A teď dám vybubnovat v Lážově, že za trest sedíte na samotách o chlebě a vodě, dokud neslíbíte, že se polepšíte!“

Kovářka div nepadla do mdloby. První co bylo, začala křičet do ochraptění. Ale zapadly dveře nad schody a nebylo ji slyšet do domu.

Pan lesní měl všechno promyšleno. Ale promyšleno, nebylo vykonáno.

Lážovský policajt, velmi starý a chorý, už dlouho nevydrží. Za něho časem vypomohl syn krejčí, ale hubovával, nerad že od práce odchází. Skoro čekal, aby otec navždy oči zavřel. Prožili s ním mnoho soužení. Když umře, nebude musit od práce odbíhat. Však už se hlásilo uchazečů! I Tancibudka přišel. To Diviška ho pořád pobízela: „Proč byste nešel? Byla by to pro nás moc dobrá věc, a zastane-li to jiný, proč ne vy? Lenocho jste, to je pravda, ale však byste se vyléčil, kdybyste oblekl uniformu. Taková léta nemáte, abyste to nemohl zkusit. Barák vám povedu v pořádku a čistotě, a vás taky. Vám chybí jen pobízet vás, a to já už obstarám.“

Tancibudka zazářil. Vůbec, teď se mu to jinak dýchalo. Sednice uklizená, Diviška přijde dopoledne, uklidí, zamete, uvaří kousek toho jídla, už i kořenáč s mořskou cibulí postavila na okno, do druhého kouta dala petrolejovou lampičku, jejíž cylindr byl teď vždycky vyčištěný, hrnky jsou umyté, vyprala kde co bylo, jen s tou střechou, to ho prohnala! Nepovolila, až ji vyspravil. Myslí, že to bude jeho smrt, a zatím to přece zmohl. Ale uznání má Diviška, jen co je pravda! Možná, kdyby byl takovou ženskou dostal dřív, nemusil se z něho stát takový lenoch a hnedle piják, ale to on už teď nebude, ani pomýšlení! Diviška vaří dobrou polévku,

na breberku si on ani nevzpomene. A teď před ním odhalí takový krásný obraz! On, Tancibudka, by snad mohl být policajtem! Policajtem v uniformě!

„Já nevím, Diviško, ale aby se mi přece jen nevysmáli!“ zapochybuje.

„Co by se vysmáli! Máte tuhle tu ‚rejalitu‘, dáňku z toho platíte, žádné strachy. Tuhle máte čistou košili a šaty připravené, jen jděte! Já zas k večeru přijdu se poptat a uvařit krapet polévky!“

Pan starosta se nesmál. Naopak. Prohlédl si jeho spořádaný zevnějšek, zakýval hlavou a řekl: „No, kdož ví, jak to dopadne, ale doporučím vás. Máte věru nejvíce času, a konečně, potřebujete to. Jak vidím, povede vás Diviška v pořádku. Sřechu jste si také dokázal rychle vyspravit, uvidíme. A což,“ začal přísně, „jakkak to máme s ohláškami, co? To by nešlo jen tak, kdybyste chtěl být policajtem. To je přece ‚ouřad‘, a k tomu musí býti člověk řádný.“

„To, prosím, už je v pořádku. V neděli máme prohlášky všechny tři najednou.“

„Tak dobře! Přimluvím se. Mám sám radost, že jste se změnil. Jen aby to bylo trvalé,“ dodal pan starosta.

Když se o příslibu pana starosty dozvěděli ostatní uchazeči, ku podivu, ani nemluvili proti tomu. „On, Tancibudka, byl lenoch náramný,“ řekli. „Jestli bude jiný, bude mu to přáno. Jestli bude zas ničema, vyhodí se z policajství a můžeme se hlásit znova.“

Místo bylo k obsazení za čtrnáct dní.

XVI. DIVIŠKA BUBNUJE O POBYTU KOVÁŘKY V „SALONĚ“.

Pan lesní namířil rovnou k Tancibudkovi. Ten řezal dříví, ale poctivě, a Diviška ho pobízela z chodbičky: „Zčerstva, jen zčerstva!“

„Á, nevěstinka má komando,“ zasmál se pan lesní mezi dvířky.

„A to, prosím, Pán Bůh rač pozdravit, musí tak být! Ještě nejsme ‚skopulírovaní‘, ještě mám cestu volnou. Zajdu sem v počestnosti uklidit, uvařit, ale musí zvykat na pořádek. Zčerstva řezejte!“ zavolala na Tancibudku, který se usmíval a zdravil ze dvorka.

„Ráčejí dál, vzácný pane,“ pobízí Diviška. „V sednici je čisto, a taky jim hned řeknu: ‚Kam mi nedovolejí na trávu, tam nevkročím. Přecet‘, jestli tuhle Tancibudka bude tím policajtem, to bych mu dělala malou čest. A prosit je chci, vzácný pane, moc prosit, ráčejí se přimluvit. Mají ty pány všecky známé, ‚na vobci‘ jsou jako doma, s panem starostou zrovna jako ‚rodni bratři‘, moc by mohli udělat, kdyby chtěli.“

„Víte, Diviško, já budu moc rád, když budu moci zatlačit, protože jak bude Tancibudka mít ouřad, nebudete mi pořad smejčit v lese. A – copak jsem chtěl říct? Umí on číst?“

„To prosím, on moc pomalu, ale to já bych mu doma ‚lejstro‘ přečetla, naučila ho tomu z paměti, nebo bych šla s vyřízením sama,“ vykládá babka.

„Dobrá! Ale což když přijde něco náhlého? Pan starosta načmárne pár řádek a řekne: ‚Policajt, vezměte buben, lejstro, jděte bubnovat, co je napsáno!‘ Zadíval se pan lesní tázavě na Divišku.

„Taky už jsem na to myslila, vzácný pane! Ale to by byla lehká porada. On by zabubnoval, já bych to vyříkala z lejstra. Číst umím tuze rychle, a bylo by to.“

„Jenže by se vám třeba někdo posmál,“ váhá pan lesní.

„A to, prosím, ať by se posmál! Jen kdyby byl ten ouřad.“

Pan lesní byl u kořene své věci. „Jedná se o tohle: Tancibudka ještě policajtem není. Ale starý Mrkoš už nemůže jít bubnovat. Mladý jel do Prahy pro látky. A já potřebuju něco vybubnovat, rozumíte?“ říká pan lesní důrazně.

„Rozumím, prosím. Vzácný pán potřebuje něco vybubnovat, a Tancibudkovi by mohl dát někdo přes hubu, že bubnuje a není ještě policajtem.“

„Dobrá. Potřebuju vybubnovat takovou osobní věc, rozumíte?“ pokračuje pan lesní.

„Teď, prosím, míň. ‚Osobní věc‘, to teda nevím. Ale vybubnovat, rozumím. Dobře. Vzácný pán opatří buben na řemenu a paličky, přinese lejtstro, a Diviška půjde bubnovat a vyhlásit: Uvádí se ve všeobecnou známost...“ začne Diviška.

„Výborně, Diviško,“ řekl pan lesní. „A umíte bubnovat?“

„A to, prosím, jen když mi ráčejí buben obstarat. Zavřela bych se večer doma do sklípka a naučila bych se.“

„Největší potíž bude opatřit buben,“ vyhrkl pan lesní. Zamyslel se trochu. Ale jen maličko.

„Copak musí být obecní?“ řekl si v duchu a vyšel z chalupy. „U Štefanů mají přece bubínek náramně pěkný, muzikantský.“ Přinesl jej Štefan jednou z města z dražby. „K ničemuž,“ zlobila se tenkrát Štefanová. Ale zatím kolikrát už jej půjčil některé přespolečné kapele, když měli „velkou“ hudbu, za jistý poplatek. Štefanka už se s bubínkem dávno smířila, ale jak on někdy v nejpilnější práci po něm sáhl a začal bubnovat, byla domácí vojna hned. S verpánku ho sesadila mezi kopyta, staré křampy litaly mu kolem hlavy, ale on vytrvale bubnoval do té chvíle, než Štefanka namířila nohou na škopíček. Potom přestal a zas už bylo dobře.

Pan lesní pospíchá. Už slyší vyklepávání kůže a za chvíli vyjednává.

„Vzácný pane, jen poroučejí! Tu je bubínek, tu jsou paličky. Složit do krabice, říkají? Beze všeho. Uložím bubínek jako lakýrky, ‚herbábným‘ papírem ovinu, a co by je napadlo, něco od půjčení platit! Žena tuhle v létě na jahody do lesa, na maliny, na houby, na kousek trávy.“

„I jen vezměte!“ dává mu pan lesní do dlaně peníze. „A krabici pošlete hned teď do školy!“

Zas už pospíchá ke škole. „Prosím vás, pane řídící, k večeru sem přijde Diviška, rače jí vydat krabici, kterou sem pošle Štefan! Kus papíru bych prosil, pár vět napsat!“

A už píše zřetelně: „Ve všeobecnou známost se uvádí, že stará kovářka pro svou nectnou vyřídilku je zavřena na samotách v lesovně ve sklepě o chlebě a vodě. Bude tam tak dlouho, dokud neslíbí, že už dá lidem pokoj. Kdo by si přál slyšeti její líbezný hlas, ať přijde poslechnout!“

Sotva papír osušil, už zas byl u Tancibudky. „Diviško, jestli mi tohle dobře provedete, dostanete nejen myrtu na svatební věnec, ale také mouku na koláče, kus vepřoviny a něco do kapsy. Čtete!“

Diviška čte zběžně a usmívá se blaženě: „Vzácný pane, jaktěživa jsem si na něčem nedala tak záležet, jako dám na tomhle. Nic lepšího se nemohlo kovářce stát. Vědí, jak se o mně vyjádřila? Hanebně! Ani to opakovat nebudu. Přece člověk tuhle, když je jak říkají nevěstou, ani nemůže tak mluvit. Spolehnou se! Kdy, prosím, mám zejtra začít?“

„Nejlepší před desátou na náměstí. Potom zajděte do ulic! To už nechám na vás. Pro bubínek si k večeru zaběhnete do školy!“ –

Ponocný už odtroubil desátou. Zrovna si tak pomyslel: „No, za náhou chvíli uděláme jedenáctou a půjdeme taky spát,“ když odkudsi slyší podivné zvuky.

„Zrovna jak by někdo z dálky bubnoval,“ diví se. Ale hned se upokojil: „A to asi ten potrhlý Štefan. Přišla naň chvíle muzicírování, bubnuje, za chvíli začnou lítat kopyta. No, nebudu je rušit.“

To nebyl Štefan. To byla Diviška. Ucpala okénko u sklepa, bubínek pověsila na rameno a začala. Jenže hned to nešlo. Až za chvíli – trochu.

„Jen když to dělá rámus,“ řekla si spokojeně a šla také spat. Líbezné sny honily se jí hlavou. Že z lesovny přivezli jí mouky hned na vůz i kolik zabitých prasátek. Už měli jít na oddavky, ale Tancibudka nikdež. Až ho našla za komínem na půdě, kde on v rychlosti ještě důkladně si čistil boty. Chytila ho za ruku a táhla skoro za sebou, až na cestě do kostela si všimla, že je bos. Na hlavě měl policajtskou čepici. Najednou před nimi stojí pan lesní a zlobí se: „Pročpak jste nevybubnovala starou kovářku, co?“ Tak byla ráda, když se probudila. Hlavu měla potem zalitou a nohy se jí třásly. Zčerstva probrala sen kus po kuse. Až na to, že byl Tancibudka bos, ostatní bylo všecko dobré. Uklidněna znovu usíná.

Po ránu dříve než jindy odchází k Tancibudkovi. Žene ho ze světnice. „Zčerstva, dnes musíte vyspravit plot kolem dvorka a složit kolem otýpky, ať je všechno na svém místě. Už ať jste na dvorku! Jdu sem ve vši počestnosti, co by lidi řekli, abyste se tu motal, když jsem tu já, a kopulace ještě nebyla.“

Tancibudka se zaškrabal za uchem, párkrát přešlápl s nohy na nohu, ale za chvíli už přitloukal laťky do děravého plotu.

Diviška zadělala na pár vdolků. Než jí těsto zkynulo, uvařila praženku s krupkami a hned oddělila Tancibudkovi do hrnečku, aby měli „na desátou“, když mu dnes snídani nevařila. Přece: musí v půl desáté odtud domů pro bubínek a za povinností. Vdolky se pěkně na kraji plotny opekly, sundala je na mísu a řekla Tancibudkovi: „V deset si vezměte ten modrý hrnek s polévkou. Na poledne máte ve větším na plotně, a vdolky jsou upečené. Pospěšte s plotem, abyste uklízel otýpky.“

Před desátou jde Diviška na náměstí. Má tmavou sukni, zelenou „švonapajovou“ kazajku a modrou kanafasovou zástěru. Na hlavě květovaný šátek s třásněma. Přes rameno leží řemen, na něm chlubně sedí bubínek. Kdo ji vidí, nechává práce. Každý se chvíli nechápavě na ni zadívá, jak vážně, v každé ruce paličku, si vykračuje. Diviška snad ani brvou nehne. Nedívá se vpravo ani vlevo, jen rovně před sebe. Na nohou se jí zrovna svítí vyleštěná „perka“.

Mladá Mošničková až údivem breptat začala, když vrazila do světnice a celá vyjevená začala: „Di–Di–Di–Diviška s bub–bub–bubnem!“ A zas vyrazila na dvorek.

Mošnička jen natáhl dlouhý krk k oknu: „No, starý policajt už nemůže. To policajství má Tancibudka už teda jako jistý, jde Diviška za něho něco vybubnovat. Co by nešla? Dnes se ženské cpou všude. Ale safra, safra! Tohle není ‚vobecní‘ buben. To je Štefanův!“ A taky vyšel.

Za Mošničkovými vyšli z druhé chalupy Červenkovic, potom vyběhli Malíkovíc a za nimi Kolíkovíc, Zedralovic a Vyskočilovic. Vždycky dva – tři se utrhli od hloučku před chalupou, a než došla Diviška na náměstí, valný zástup ji provázel. Protože ze školy zrovna vyšli prvňáci a druháci, sotva zpěvavě odříkali „S Pánem Bohem“, přidali se hlučně k ostatním. Pan řídící ani nevěděl jak, také si vyšlapoval s nimi, když byl dřív zavolal do chodby: „Maminko, Bětuško, poběžte ven!“

Pan učitel Štulc se držel věrně pana řídícího.

Pepík Zvoníčkovíc porazil Nanyнку Cmíralovic, ale nikdo si toho nevšiml. Nanynka honem vstala a uháněla dál. Jen vyplázla na Pepíka jazyk. Tonča Chromonských, holka kurážná, byla Divišce nejbliž. Odvážila se chytit paličku, jak se s nimi Diviška rozháněla, ale v tu chvíli dostala paličkou přes hřbet ruky. Jen vypískla a už byla vzadu. Tonda Strnadovic ji chytil za cůpek, ale mladá Mošničková ho sekla přes ruku a kolem Divišky se znatelně uvolnilo.

Jak došla doprostřed náměstí, náhle se zastavila. Tak náhle, že Francek Noháčkovíc, kterému se podařilo jít těsně za ní, vrazil svým nosem do jejích zad. Zakopl o její perko a už ležel.

Diviška pokročila ještě jeden krok kupředu, odkašlala, narovнала bubínek a začala. No, že z ní nebude nikdy plukovní bubník, to věděla. Ale držela se statečně. Snad už z celého náměstí sběhlo se kolem lidí, když dala paličky pod paži, vytáhla lejstro a začala:

„Ve všeobecnou známost se uvádí, že ta stará klepna“ (jak je vidět, Diviška si přidala) „kovářka pro svou nevymáchanou hubu čili ústa nectná je zavřena ve sklepě v lesovně o chlebě a vodě. Kdo by ji chtěl slyšet ječeti, ať se dostaví dnes v půl šesté zvečera k prvnímu průseku! Vyrazíme společně s bubnem.“ Lejstro zas dala do kapsy a zas bubnovala. Jenže pro všeobecný hlahol a smích skoro ji slyšeti nebylo. Ozvaly se výkřiky:

„To jí patří!“

„Dobře jí tak!“

„Nic lepšího se jí stát nemohlo!“
„Půjdeme tam!“
„V půl šesté do průseku!“
„Musíme to jít vyřídit domů!“

„Ve všeobecnou známost se uvádí...“

Diviška bubnovala a vzala to stranou do ulic. Všude byla její zpráva přivítána s ohromným halasem a dodatky:

„Škoda, že je pan starosta v Praze!“

„Ten by koukal, jak Diviška umí bubnovat!“

„Ta by mohla být policajtem hned, jak to umí vyřídit!“

Do půl dvanácté měla odbubnováno. Slyšel prve i Tancibudka bubnování. Zrovna si chtěl zapálit faječku, když se zarazil:

„Copak asi? Kdopak asi? Snad švec Štefan s bubínkem pobíhá, snad aby se taky podíval, ale škoda kroků. Musím mít dnes vyspravený plot a vyrovnané otýpky, abych nedostal vyhubováno, ale k pražence pár dobrých brambor.“ Je to ku podivu! Kolikrát si vařil brambory, ale nikdá nebyly „jakorát“. Buď jako broky, nebo jako kaše, že to musil jísti se slupkami. Diviška vysype brambory na stůl, jedna radost! Jen se rozsypou.

XVII. DIVIŠKA S BUBNEM VEDE PRŮVOD K LESOVNĚ.

Už od čtyř hodin bylo hlučno u průseku. Až se pan lesní podivil, co se to děje, a zašel tam. „No, pomoz Pán Bůh! To takhle přijde celý Lážov. To to Diviška pěkně splichtila!“

Ale jak tam o půl šesté znovu přišel, musil se zasmát. Diviška už měla zástup seřaděný. Napřed stála sama s bubínkem: „Tak prosím, vzácný pane, jdou před námi! Okýnko od sklepa beztoho jde do cesty, půjdeme hezky v pořádku. Každý něco na kovářku zavoláme a v tichosti zas odejdeme.“ A začala bubnovat.

Kovářka si přes poledne trochu odpočinula hlasem, ale už po druhé hodině začala křičet, nadávat, zlořečit. Kameny, které tu našla, okénko vytloukla, ale to jí nic platné nebylo, protože okénko bylo vysoko a maličké. Tloukla kamenem do dveří, pištěla, skuhrala, kopala, až jí vyschlo v krku, a dostala nehorázný hlad. Se zlostí sáhla po kusu chleba.

„Patku,“ usklíbla se, „patku mi sem dali. A čím ji rozkoušu, čím? Abych to žmoulala do večera. Řekne „vybubnovat“. Málo strachu! To by si zelenokabátník odseděl! Od toho je pan starosta, aby dal vybubnovat, ne pan fořt! Holečku, kovářka dostává strach až za dva dny po smrti. Na mě oni takhle! Kriminál za to dostanou i s tím pensistou!“ Však ona si ven pomůže, a potom bude běda! Hned to dá panu wachmajstrovi! A křičet bude tak dlouho, až ji fořt pustí. Táta se taky do toho musí vložit. To by byl hezký pořádek, aby mlčel! K čemu se vdávala, co? Kdo ji má chránit? Ji, sirotka, ubohého, pronásledovaného? Celé své mládí mu věnovala, stará se o něho jako kvočna o kuřata, a on, hňup, ani se neshání, kde ona úpí. Však mu to vyřídí. Jestli se tohle dovedí v Lážově, aby pro ostudu hlavu nevystrčila anebo radši šla na pár dní k sestře do Všenor, než se trochu na to zapomene. Jenže sestra, posledně jak tam byla, jí řekla přímo: „Vícekrát mi sem nechoď! Jen mrzutosti děláš!“ Mrzutosti! Jaképak mrzutosti! Ona jakživa nikomu na hlavě vlásku nezkřivila. A v těch Všenorech? No, ta bába Papáčková, co zůstávala vedle, jednou na ni něco pokřikla, a už byly v sobě. Vyřizovaly si to za stodůlkou. Vtom se tam připleťl té Papáčkové zeť, takový čahoun. Napomínal je a ona v dobrotě mu řekla: „Kolohnáte mizernej, hleďte si svého!“ a už bylo zle. Tak do těch Všenor nepůjde. Ale mohla by třeba k neteři do Řevnic. Tam už nebyla kolik let. No, na sv. Annu to bude pět let. Tenkrát taky se tam něco semlelo, a Gustav, jako neteře muž, jí ukázal dveře. Ale za pět let už dávno se na to zapomnělo. Vezme jí pár vajíček, teď jsou vzácné – a těm harantům do kornoutu cukroví. A teď začne křičet a vyhrožovat. Ještě štěstí, že si vzala ráno tu vatýrku a dvoje punčochy. Jinak by zmrzla.“

Začíná křičet, ale v přestávce slyší vzdálené jako bubnování. Aby tak ten fořt přece jen splnil svou hrozbu? No, to by mu přišlo draho! Poslouchá. Ano, bubnování to je. Ale na obecní buben to není. Tohle je Štefanův buben! A blíží se k lesovně. Dobrá! Kdo s koho! Začíná ječet, pískat, křičet, co má síly. Ale už je slyšet kroky – moc kroků, hlahol – moc hlaholu. A náhle, zrovna když vypískla do vysoka a rozkřikla se: „Kriminálníci, všecky vás dám pozavírat!“ rozhlaholil se buben zrovna před sklepním okénkem. Vidí, ano, vidí

Diviščina perka. To má ty nedělní. Vždycky jí lezou z nich „štruple“. Poznává i její tmavou sukni. Výš nevidí.

A Diviška – rány do palice – Diviška vyvolává:

„Ve všeobecnou známost se uvádí, že ta stará klepna kovářka pro svou nevymáchanou hubu čili ústa nectná je zavřena ve sklepě v lesovně o chlebě a vodě. Kdo ji chtěl slyšet ječeti, pospíchal za mnou.“

Je ticho jen v tu chvíli než dokončí, a pak začne huronský smích, skoro řev a výkřiky, přání „všeho dobra ve sklepě“ a „dobré chutnání k hodům“, „to jí patří“ a mnoho jiných přání.

Trvá to jistě půl hodiny, než odcházejí, a začíná ticho. A přece ještě ne. Kdosi se shýbá na kolena a ona slyší: „Nic lepšího se ti nemohlo stát, pravdu mají. Jen ostudu mi tropíš. Až tě vzácný pán pustí, ať tě ani nenapadne jít domů. Jdi se povyrazit do Všenor! Já už tě mám až nad hlavu!“

Ano, tohle jí řekl její vlastní muž, ten darebák takhle se spustil! A ještě dodal: „Tohle se stalo s mým svolením, tak nemůžeš nic proti tomu dělat! Já s tebou nic nezmohl, snad tě aspoň tohle trochu napraví. Ale nejdřív jdi do Všenor, nebo bych se přece jen neudržel a špatně by to dopadlo! Dobrou noc, milostpaní! Jestli jim bude zima, dýchají si do dlaní a běhají po sklepě! Anebo si vzpomenou, kolik zla už natropili beztrestně. Má poklona! Doběhnu si do Lážova do zadní na sklenici zbraslavského a každému přisvědčím: ‚Patří jí to!‘“

„A ty šibeničníku, a ty lumpe, a ty darebáku!“ zrovna sípěla kovářka ve sklepě. „Ty to hned půjdeš udat panu wachmajstrovi! Od čeho jsem tvou věrnou manželkou taková léta?“

Ale kovář už si vyšlapoval jako junák a hvízdal si vytrvale: „Sil jsem proso na souvrati...“

Kovářka za ním křičela: „Já ti dám proso na souvrati, jen co přijdu domů!“

Paní lesní s Týnou se zamkly v malém pokojíku, a po pravdě řečeno, paní lesní se trochu zlobila. Nač tohle? Takový povyk v jejich tichu. Což kdyby k něčemu došlo?

Pan lesní chodil po kuchyni a usmíval se. „Snad to bábu vyléčí. Aby neřekla, že tu nastydla, až začne zase křičet, potichu sejdu dolů, odemknu a na schodech lampičku rozsvítím. Však ona začne klikou lomcovat a bude utíkat, jak by jí paty hořely. Ve tmě by si mohla zlámat nohu, a toho není třeba. Takhle jazyk kdyby dostal nějakou poruchu!“

A skutečně v tichosti se mu to povedlo. Klepal na pokoj: „Maminko, jak stiskne bába kliku, vyběhne. Světlo na schodech má.“ Pojď už do kuchyně připravit večeři! Zima tu je.“

„Pokud je pod naší střechou, nevyjdu, tatínku! Bojím se báby a myslím, žes hnal věc do krajnosti.“

„I nehnal,“ zabručel pan lesní a šel dělat oheň. Vybral ty nejsmolnější třísky a přece ne a ne oheň se rozhořet! Bodejť, když byl popelník zcela uzavřený a on zapomněl na třísky dříví dát.

Ty spláchly jako papír a zas byla v kamnech tma. „Čechmanta,“ řekl, „jaké ty ženské čáry znají, že jim hned oheň zaplápolá,“ a šel si ukrojit chléb. Slyšel temné údery ze sklepa. „Bába začíná večerní serenádu,“ smál se. „Bombarduje dveře. Za chvíli začne mlátit klikou.“

Opravdu. Kovářka stiskla kliku. Co to? Je otevřeno. „Vida ho, zelenokabátníka vypráskaného! To on, jak byl ten řev venku, odemkl, aby mohl říct panu wachmajstrovi, kdybych žalovala: „No, je to pravda! Do sklepa jsem ji postrčil, ale otevřeno bylo.“ Je to pravda! Na lážovského fořta si nikdo nepřivstane. Kdyby to šlo na přísahu, musila bych říct: Sklep nebyl zamčený, a prohraju to všechno“ Vybíhá zticha na schody: „Vida ho, karabáčníka! I na to se pojistil. Musila bych doznat, že na schodech bylo světlo.“ Už je u otevřených domovních vrat, už se rozbíhá na pěšinu.

Pan lesní, díky vypěstovanému sluchu, mohl zrovna počítat tiché poskoky kovářčiny. Vypočetl si navlas, kdy vyběhla z dvorku. Psi byli uvázáni, jen hrozně štěkali. Vyšel, zamkl, zhasil lampičku k sklepu a zavolal v kuchyni: „Už uháněla, maminko, už je pryč. A ani nemukla. Dobré znamení. Dostala dobrou lekci. Dá pokoj aspoň na pár časů.“

Paní lesní s Týnou vyšla. Teď už se také trochu usmívala, ale přece jen řekla: „Tatínku, tatínku, jen aby z toho nic nebylo!“

„I nebude, maminko!“ ujistil ji pan lesní. „Řekni sama, bylo to s ní už teď k vydržení nebo ne?“

„No, to nebylo!“ šla paní lesní chystat od oběda knedlíky, a Týna rozdělávala oheň.

Kovářka se nejdřív přesvědčila, jestli jí při útěku nevypadl chléb z kapsy. Nevypadl. A tyhle krajíce dobře se snědí. Co teď? Domů nepůjde. Jak táta si troufal na ni takhle, je zle. A jak řekl, že půjde na zbraslavské, to on půjde a síňku zamkne. Domů se nedostane, i kdyby chtěla. Ještě dobře, že tak moc zima není a dost jasno. Odpočinitá až na ten hlas je. Aby ji to zrovna moc těšilo, teď se vydat na cestu do Řevnic, to ne. Co by tam v noci bouřila? To by ji teprve vyhodili. Jedná se o pár hodin do rozbřesnutí rána, potom si přispíš. Nepřinese ovšem vajíčka ani harantům cukroví, ale slíbí jim. Jen kam teď? Už ví co. Na Rochota doběhne, řekne, se vzkazem že z lesovny jde, aby jistě zítra Škrábek dopoledne k panu fořtovi přišel, že je to moc nutná věc, ale ona že se zdržela, aby ji tam přespat nechali. Už uhání.

Na Rochotech už zrovna mají půlnoc, jaké je tam ticho. Ovšem, půjdou po jedné s půlnoci do lesa. Dříví jim tam z vyrovnaných metrů kdosi odnáší. Proto brzo spat, časně vstávat. Ale kovářka se tichem nezaráží. Psi se rozštěkali, ona vytrvale buší klackem do dvířek, až Škrábek otvírá domovní dveře: „Kdo je?“

Kovářka vyřizuje a prosí o nocleh.

„Inu,“ říká Škrábek, „kam čert nemůže, babu nastrčí. Zrovna se mi tak krásně spalo. No, na zpáteční cestu se teď vydat nemůžete, a místa tu máme dost.“ Přivazuje psy a jde jí otevřít. „Tuhle se vyspíte jako hraběnka,“ otvírá před ní malý pokojík. „Na stole je mísa s buchtami. Nákou si vezte, ale všechny ne!“ Rozsvítil svíčku, na stole na svícnu stojící, a odcházel.

Kovářka přeběhla očima stůl a hned i skříň. Na stole mísa buchet. Hned po jedné sáhla. Jen se rozsejaly. Snědla jich šest. „Pár jich vezmu do uzlíčku těm harantům,“ říká si tiše. „A na skříni jablíček! Co říkám ‚jablíček‘? Jablek velkých, krásně vybarvených renet. Těch pár do uzlíčku taky přidám. Vida, tady je široká sklenice se zavařenými ryzci!“ Jen se ulízla. „Jistě se jen vypijou. A sklenic za tou první kolik. Taky s hříbečky. To bych mohla vzít tu jednu tomu Náninému krubijánovi. Ten by koukal! Nána, jako neteř, jí tenkrát před pěti lety povídala, něco takového on že tuze rád. Do jabka kousat nebudu, leda čím, ale náký ten ryzeček...“ už otevřela sklenici. „Já to věděla! Jen se vypijou! Teď kdyby bylo pár kapek zapít, ale vody ne – tak bych měla všeho dost,“ říká si tiše. U skříně stojí sotva načatá láhev jalovcové. Přihýbá si.

„To bych měla taky vzít tomu Náninému křiklounovi, aspoň dá pokoj. Tady to ani nepoznají. Jalovce všude dost.“

Usíná s pocitem dokonalého štěstí. A jak se probudí, ze široké zástěry dělá ne uzlíček, ale uzel. Vždyť se přesvědčila, že Škrábek i pán jsou pryč. Naloží, co se dá. Buchty bere všechny a už pospíchá nejkratší cestou k Řevnicím.

XVIII. DIVIŠKA SE VDÁVÁ.

Jednou za třikrát měl Tancibudka s Diviškou prohlášky, a v úterý po ránu že budou oddavky. Pozvou pár sousedů pro dobrou vůli, za svědka jim půjde ze Zahořan Divišky švagr Netrefil a za druhého pan Křibík ze sousedství.

Diviška si opravdu koupila na „višňové“ šaty, ale ušít si je dala po staru. Na dlouhou sukni karnýrů, živůtek se „šusky“, napřed samý parádní knoflíček a černé sametové mašličky, na hlavě jí svítil „herbábný“, světle žlutavý šátek – ona říkala „grémovej“ – brinelky měly lakové špičky. Řekla zahořanská Netrefilka, jako sestra, která se přitrefila zrovna k tomu, když to zkoušela: „Kdybys měla pořád zavřenou hubu, jako mladice bys vypadala.“

Netrefilka přijde už v sobotu. Pomůže ty koláče a nákou tu bábovku, snad taky tu vepřovinu, jestli vzácný pán nezapomene. Jináč by se to odbylo jen kafem a trochou breberky mužským. V sobotu po poledni přišla s košíčkem. Pár vajec nesla a kousek tvarohu. Rozárka – jako sestra – už chystala mouku a usmívala se. Kývla prstem na Netrefku, otevřela komoru, ve které bylo dřív plno špíny a starých křampů, rozbitých hrnců a lahví, a kterou ona vyčistila, vybělila, starou lavici vydrhla a tam postavila. Teď na lavici ležela vepřová kýta, velký kus telecí pečeně, pěkná hruška másla, kolo tvarohu. Netrefka spráskla ruce: „Holka zlatá, to je prezent! No, když máte takovouhle „ouctu“, to se může říct, že si tuze dobře sedneš! Do všeho! On tuhle jako nastávající ‚švaříček‘ bude tím policajtem. Totě abysme se s tebou v příbuzenstvu chlubili. A co to, jak to, Rozárko, žes nikdá nic, víš, jen tak ubožačku dělala, a zatím tuhle na višňové šaty se sametkami, ‚grémovej‘, ‚herbábnej‘ šátek, brinelky...“

„Milá zlatá, ono vždycky spíš se najde něco u stejskala než u vejskala! Ale to víš, ani jsem si sama nepomyslela, jaké cti z lesovny dojdeme. Totě nějakého masa! Totě nějakého Božího daru! Abych ti řekla poctivě, z lesa jsem měla léta živobytí. Taky se mě někdy vzácný pán naproháněl co dost. A teď tohle! A k tomu to policajství. Však on Tancibudka se teď drží. Všecko ve vší počestnosti. Jednou za týden na holbu piva, s Pánem Bohem! Musí se teď okolo pánů točit. Kolikrát v hospodě upadne panu starostovi ‚šnuptychl‘, od čeho pak opodál sedí policajt, než aby se pro něj sehnul, zdvihl a řekl: ‚Prosím, pane starosto, ráčil jim upadnout šnuptychl‘.“

Pan řídící si vzpomene, že by rád ukázal pánům nějaké to lejstro, už se zdvíhá. K čemu pak tu očumuje Tancibudka, než aby řekl: „Prosím, pane předsedo místní školní rady, ráčejí sedět, doběhnu sám!“

Vzácnému pánovi dojdou cigárka, hospodský vede než „krátké“, už se dívá po klobouku, aby si došel do trafiky. K čemu tu sedí policajt u holby piva, než aby to obstaral?

Pana starého hlava rozbolí, pan lékárník hned se nabídne: „Doběhnu domů pro prášky.“ A to by byl špatný policajt, aby neřekl: „Prosím, pane lékárník, ráčejí mi to načmárnout na papírek, přinesu.“ Aby se řeklo, páni mu to živobytí dali, musí se okolo nich točit. Zahodit se, to ne! Ale všecko slušně a zdvořile.

Teď už nepůjde k „šentyši“ s olepanou lahvičkou, v pantoflích, ze kterých bosé paty lezly, aby poprosil: „Krapet bílé, s rumem!“ Toto! Když holbu pomaloučku vyzunká, zaklepá na sklenici a zavolá: „Platit!“ A pan hostinský se přikutálí. Povídal: „Jen kdybych si mohl uschránit na prsten! To v Kníně krejčí Mokráček, jak chce ještě holbu anebo platit, prstenem zaklepá o sklo, a to už někdo přiběhne jako na koni!“ Skoro bez dechu vykládá Diviška, a Netrefka slova od rtů jí hltá.

„Tak se tomu divím, Rozárko, jak ty dovedeš promluvit. Jako kniha, jako kniha! To bych nebyla nikdá myslila. Však povídal tatík, když se s Tancibudkou potkal tady v Lážově: ‚Holečku, to už není ten Tancibudka, co byl! Kdepak! Po pansku si vede, samé ‚áno, áno, – vovšom, vovšom‘, inu, má tak někdo štěstí! Ouřad dostane, a to ostatní přijde samo sebou,“ dodává trochu závistivě.

„Mno, tvůj by zastávat nemoh’ takový zvodpovědný místo. Za předně koptá.“

„Maloučko, Rozárko, jen tak maloučko,“ namítá Netrefka, protože si teď nechce sestru pohněvat.

„Maloučko ne,“ trvá na svém Rozárka. „Když jsem ho posledně potkala v uličce, povídám: Kampak? A on nato: Do–do–do– a vidíš, já do dneška nevím, kam šel. Skoro mám strach, aby se taky koptavě nepodepsal do matriky. Aby místo ‚Josef Netrefil‘ nezačal psát ‚Jojojojojo‘, až by řekl pan farář: Halt! Už jste popsali celou stránku.“

Netrefka by byla hrozně ráda něco řekla, ale jen stiskla rty. Vědomí, že bude dost masa a koláčů, ji odzbrojovalo.

„Abysme teda začaly,“ vyhrnuje si rukávy, a Diviška nese prohřátou mouku.

V pondělí jde Tancibudka s Diviškou ke správě Boží. Má tmavě modré šaty a puntíkový šátek, a Netrefka jim chystá zatím snídani. Potom už chystají nádivku k telecímu, zelí k vepřovému, na knedlíky. Všecko musí být nachystáno, aby přišli k hotovému.

Jen s polévkou si pořád nevěděly rady. Přece aby se vyhazovaly peníze za hovězí, když je tolik masa doma, to by byl zrovna hřích. Bramboračka i praženka byly svorně zamítnuty. K tomu ke všemu chodil Tancibudka sem tam a pořád říkal: „Hlavní, aby byla polévka.“ „S flíčkami,“ říkala Rozárka, „udělám“, ale nák se k tomu nemá. „Flíčky sem, flíčky tam, ale takhle kdyby byla držková. To by byla veselka!“ ulízl se.

Dorozuměly se očima. Ani jedna, ani druhá držkovou neuměly uvařit. Ale Rozárka chytla salup, zamluvila si u řezníka držky a kalupem uháněla k lesovně.

„Vzácná paní, moc je prosím,“ začala po pozdravu, „jen mi řeknou, jak se dělá držková polévka! Tancibudka pořád si žene svou: ‚Takhle držková kdyby byla!‘“

„Á, nevěstinka, pěkně vítám,“ zahlaholil pan lesní mezi dveřmi. „O držkové slyším. No, maminko,“ obrací se k paní lesní, „nevěstě se nesmí odříci! Týno, vezmi si čistou zástěru a pal uvařit k Tancibudkovům držkovou polévku! Dobrá, Diviško! Rádi vyhovíme, ale o mně jste nevěděli? Svědka ze Zahořan jste opatřili, o lážovském fořtovi jste nevěděli. Taky dobře. Byl bych se postaral, abyste neseďeli na suchu. To jsem si u vás vysloužil, Diviško? Za ty nespočtené nůše a rance té nejlepší trávy, za ta léta, v nichž jste mi vyžínila kde se co dalo, ani mne na veselku nepozvete?“

Diviška byla v hrozných rozpacích: „Prosím, vzácný pane, kdepak bych si mohla troufat!“

„Troufat, netroufat, ale já si budu troufat v úterý na chvíli přijít. A už palte za Týnou, ať se vám nespálí pečeně!“ Jako zmámená doběhne Diviška – to už držky nese od řezníka – do chalupy a trochu zlostně říká: „To bylo pořád, koho za svědka, a vzácný pán sám se nabídl. A my tuhlenc Netrefky starého breptu.“

Netrefka se ušklíbala: „Nono, Rozárko, a že se pan fořt nepřihlásil dřív? Ostatně tatík, když si dá pozor, breptá maloučko.“

Týna už prala držky.

V den svatby Diviška – nevěsta – ve višňových šatech, v „grémovém“ šátku a v brinelkách s lakovými špičkami vzbuzovala podiv. Stál za podívanou i Tancibudka. Jen to ho mrzelo, že nemohl jít v uniformě k oltáři. Přece policajství už měl takřka viset doma na hřebíčku, ale „defenetivně“ nastoupí až 1. ledna. Ale i tak vypadal docela jinak než dřív. „Puky“ na kalhotách mu sice Diviška prožehlila místo napřed a vzadu po stranách, ale kdopak si všimne takové maličkosti! Vestu měl bílou. Našla ji v komoře umazanou, bez knoflíků. Ta se jí něco naprala, než byla jako nová! Knoflíky přišla všechny stejné – skleněné, krásně měňavé od svého starého živůtku. Přecházely ze zelena do červena. Však mu také řekla: „Ne, abyste si zapínal kabát! Ať je vidět tu krásu! Pro tu chvíli nezmrznete!“

A Tancibudka div rozepnutý šosák v rukou za okraje nedržel, jen aby každý viděl vestu. Jemu nešlo ani tak o ty knoflíky, ale měl řetěz. Ano, měl stříbrný řetěz! Totiž on stříbrný nebyl, ale vypadal tak. Diviška jej vykramařila ve svém kufří. Po nebožtíkovi tátovi byl, ale celý zašlý. V roztlučené křídě jej vyčistila, v mydlinkové vodě měkkým kartáčem vyleštila, a Tancibudka jen zářil.

„To už,“ povídal, „abych taky smejšlel na hodinky. Přecet’ jako ouřední osoba –“

Diviška se tenkrát zamyslela, hlavu rozhýbala jak smuteční vrba. „Máte pravdu, k ouřadu se to patří. Natrefí se leccos. Třeba potkáte pána, bude držet v ruce hodinky a řekne: ‚Pane policajt, kolikpak je akorát? Zastavily se mi.‘ A pan policajt by musil říct: ‚Vašnosta, mám jen řetěz!‘ No, budeme vidět, jak nám Pán Bůh požehná. Ale rozhodopádně to povedeme v ‚revidenci‘.“

Tancibudka by byl hrozně rád věděl, co je to „revidence“, ale skoro s obdivem se zadíval na Divišku, kde ona takové „panské“ řeči chytla. Jemu to bude teď moc potřebné. Přecet’ jako

pan policajt nemůže mluvit jen tak po sprostou. Revidencí! Koukejme se! On ví, co je „rejalita“. To je jeho chalupa. Ale „revidencí“, to je zrovna tak nóbl. No, uvidí. Třebas až pan starosta řekne: „Policajt, doběhněte na poštu,“ on zasalutuje a řekne: „Vovšom, vovšom, pane starosto, s revidencí doběhnu.“

Ted' mu to všecko tak proběhlo hlavou, když se zálibně po sobě podíval – připravený do kostela. Rozmarýna se usmívala v „klopě“ šosáku, a Diviška ještě jednou všecko přehlídla. Vykřikla: „Citron! Přecet' se patří do citronu zapíchnout kytku rozmarýny a podat panu faráři.“

„To jako že manželství bývá někdy samá kyselotina, ne?“ zahlaholil pan lesní mezi dveřmi.

Diviška nevěděla, co dřív. Zda má vítat vzácného pána nebo běžet pro citron. Rozhodla se pro první, a Netrefilka zatím nesla ostrouhaný citron.

„To musí být v kůře,“ řekla Diviška. „Doběhni honem k Štulcovům, vyber pěkný!“

Už vycházejí. Nejdřív ženich s nevěstou, která nese v ruce krásný žlutý citron s rozmarýnou, ženich jen pozor dává, aby bylo na vestě vidět řetěz. Potom jde pan lesní s panem Křibíkem, potom zahořanský Netrefil s Týnou. Kolik let potom Týna říkala, že neví, jak se k tomu breptovi dostala. Šla jen tak očumovat, ale polosváteční šaty měla. Najednou, a jí se všecko zdá, že to byla ruka vzácného pána, která se dotkla jejího ramene, a už stála vedle Netrefila. Potom šla lhotecká Pospíšilka, sestřenice Divišky, s lišnickou Rozkudlovou, druhou sestřenicí, a dost.

Pan farář se zrovna v sakristii oblékal. Na oltáři už bylo rozsvíceno. Dva vyjevení, ježatí ministranti odhadovali snoubence.

„Myslíš, Ferdo, že ‚koňura‘ z nich kouká?“

Ferda říká tiše a rozmyslně: „Aspoň dvě! Má ‚herbábnej‘ šátek a ženich bílou vestu s řetězem.“

Při oddavkách na otázku kněze: „Berete si tuto zde přítomnou Rozárii Divišovou za pravou a věrnou manželku?“ odpověděl ženich: „Vovšom, vovšom! Za pravou a věrnou manželku!“

Potom už se nestalo nic, jen Diviška zakopla o práh sakristie a div nevlítla do náruče kostelníkovi. Pan lesní si neodpustil, aby nezašeptal: „Tafraporte, z mladé paní se stává záletnice!“

Paní lesní marně vykukovala na cestu. Týna nešla, a ona nemá hnedle z čeho vařit. Všecko jí došlo. Odběhla do Lážova i šafářka s Marjánkou, koho poslat nemá.

„Šafáři,“ volá do dvora, „kdypak přijdou vaše ženské?“ „Vzácná paní, myslím, hned tak ne! To ony musí okouknout veselku celou.“

„A já nemám z čeho vařit,“ stěžuje si paní lesní.

„Posloužím, vzácná paní! Marjánka uvařila časně po ránu praženku s drobenkou a vdolků napekla.“

Paní lesní se usmívá: „Na vdolek si přijdu a od vaření si udělám prázdno. Tatínek tam jistě zůstane, třeba jsem se zlobila, a Týna ať se nají, kde okukovala.“

Před půl jedenáctou přiběhla zadýchaně Marjánka s taškou: „Vzácná paní, neráčeji se zlobit! Týna šla v průvodu se zahořanským Netrefilem a Diviška či Tancibudková ji nepustila domů. Povídala, že Týna nejlépe maso nakrájí a že za všecko vzkazuje mockrát ‚Zaplat' Pán Bůh!‘ Vzácná paní, ona Diviš–Tancibudková měla višňové šaty a ‚herbábnej‘ šátek, a ministrantům dali čtyři koruny a panu faráři citron s rozmarýnou. Vzácný pán šel v páru s panem Křibíkem a povídal, že je to moc škoda, že tam taky někde není...“

„No, kdopak?“ směje se paní lesní.

„No, Josef Motyčkovíc,“ vydechla zčervenálá během i přiznáním, „že bysme taky mohli jít do průvodu,“ svítí jí oči radostí.

„Eh, jdi, fanfáre jeden! Už máš nejvyšší čas a Josef taky! Jestlipak o tom ví tatínek, co?“

Marjánka, děvče jako lusk, s rukama tvrdýma od práce a plnýma mozolů, ale s jasnýma očima a broskvovou pleť, zadívá se bezelstně na paní lesní: „Prosím, tatínek o tom neví, ale maminka si zrovna dnes dlouho vykládala s Josefovou maminkou.“

„No tak to už potom nezbude, než aby šafář řekl ‚ju‘,“ směje se paní lesní. „Ale, děvče, na vdavky máš času jako vody v zadním rybníku.“

Šafářka přispěchala k polednímu. Už nemohla tak zčerstva jako dřív. Hned zešíroka vykládala: „Svatba po ránu, ale náramná! Vzácný pán ‚aranžíroval‘ průvod. Se smíchem povídala Týna, že Netrefil celou cestu říkal: ‚Tý–tý–tý–tý–.‘ To on chtěl říct ‚Týno‘, ale to ‚no‘ dořekl až u oltáře a nahlas, zrovínka když Tancibudka odpovídal: ‚Vovšom, vovšom.‘ Tak kostelník ho chytil za rukáv a šeptal mu: Mlčte! Přeceť se neženíte vy, abyste svědčil!

Potom mě chytila rymáňská Motyčková. Vzácná paní, on Josef je náramný chlapík! Řemeslu zámečnickému sice vyučený, ale do polní práce jako ras. Že kdyby tak mohli propachtovat nějaké ty ‚podzemky‘, dobře by jim bylo. Na chalupě jen on – jako Josef s matkou, a ta, zdá se, moc dobrá ženská. Smejšlí asi najisto na naši Marjánku, protože povídala: ‚Dohazuje mu klinecký Havran nevěst co dost, ale on jen na Marjánku myslí.‘ Utírala si oči.

„Tak to bude svatba, to je jisté,“ smála se paní lesní a zakousla se do vdolku. „Ještě dobře, že Netrefil není k zadání. Za chvíli by přišla Týna, že se bude také vdávat.“

„Ba ne, prosím. Povídala, že kdyby byl jako obraz, na zámku seděl a ženit se mohl, takového breptu že by nechtěla.“

Pan lesní zatím seděl na čestném místě s panem Křibíkem. Pan Křibík byl filištín. Když byl v náladě, nikoho nepohoršil, ale kdekoho rozesmál. Dík Týně, že včas zakročila, jídla byla chutně upravena, piva dost. Protože později přišel se také „kouknout“ pan řídící s panem učitelem a pan lékárník s panem správcem, pobídl pan lesní pana Křibíka, když před tím byl dal pokyn ostatním: „Pane Křibíku, už to může začít o císařovně Josefíně.“

Netrefil tak se vyjevil, že podával sklenici s pivem místo panu Křibíkovi prázdné míse, aby si připila. Hlaholu a smíchu konce nebylo. Teprve k šesti zvečera se rozcházel, ale to už všichni. V chalupě zbyli než Tancibudkovi. Ona pořád v těch višňových šatech a „grémovém“ šátku, div se radostnými slzami nezadýchala:

„Taková čest! Páni, a takoví páni přišli a poctili nás. Ze školy dvě láhve, od správců zrovna tak poslali. Já jsem je uklidila. Pan lékárník láhev likéru přinesl, pan učitel také. Inu, to všecko to policajství!“ Srovnala si šátek na hlavě: „A teď, Johan – prvně ti tak říkám – teď vezmi rozum do hrsti! Pohněváš-li si pány, vyletíš z ouřadu jako cvok. Na breberku ani pomýšlení! Ve vší počestnosti vypiješ si doma ‚stampričku‘ z toho darovaného, ale rozhodně až na noc! Jináč děláš už teď policajta, třeba v ‚cibil‘. Netrefilka šla spát ještě ke mně, abych tam nebyla sama. Zejtra naložíme, co tam zbylo, a přivezeme. Od zejtrka tam bude ‚zvostávat‘ stará Ruchtanka. Musím tam jít za sestrou, aby nezaspala. Johan! Flašky jsem dobře uklidila. Marně bys je hledal! Jen nezaspi! V půl šesté bude naložino!“ Poslední slova povídala, už do větru. Johan spal v sedě na židli. Zatřásla mu ramenem: „Johan, řetěz dolů, vestu se šosákem dolů, ‚vypiglované‘ kalhoty přehoď přes židli! A nezaspi!“

Jako automat poslechl Tancibudka. Než ona přinesla z chodbičky vodu do džbánů, skulil se do čistých peřin a spal jako dudek. Zalibovala si Tancibudková: „Poslouchat bude. Šosák přes židli roztáhl, vestu rozložil, řetěz dal na stůl. Spí jako nemluvně. Snad jsem přece nepochybila. Snad přece dobře jsem udělala, že jsem se k stáru vdala. A budu paní policajtovou!“ Zhasíná světlo a odchází.

Docházela už skoro do starého bytu, když bleskem švihla jí hlavou myšlenka, při které se div hlasitě nezasmála. Přece kovář taky přišel s gratulací a dodal: „Na světě nemá dnes žádný takové soužení jako kovářka. Vzkázala mi po liteňském Škraloupovi, že na tu vaši veselku se

musí dostavit. Ale já hned psaní poslal, ať jí ani nenapadne! Jestli nejdřív, na svátky ať přijichá, ať mi hned zase nezačne soužení!“

Netrefilka ještě nespala. Sporý copánek pročešávala a divila se: „Tak to, holka drahá, ani pochopit není možné, jakou vy budete mít ‚ouctu‘.“ Přitahuje si peřinu k bradě a usíná.

Zrovna v tu chvíli Tancibudka se na posteli obrátil. Oči dokořán otevřel a na všechno; co dnes bylo, si vzpomněl. Líbezně se usmál a znovu oči zavřel: „Už je to jisté! Už nikdá půl dne žlíci hledat nebude. Ouřad bude zastávat a teď už jen zčerstva spát. Řekla přece Rozárka, po šesté že tu budou s vozíkem.“

XIX. PŘÍPRAVY MLADÝCH NA VÁNOCE.

„Tatínku,“ začala paní lesní po ránu toho prosincového dne, kdy si znovu přečetla poslední psaní od „děti“, „tatínku, rozmyslila jsem si to všechno důkladně. Proč by děti nepřiely na Vánoce? Přece se Zdeňa rádně opatří...“

„Myslím si totéž, maminko! Byly by to smutné Vánoce pro nás i pro ně,“ svědčí pan lesní.

„To v první řadě, tatínku, ale také tohle: Vidím totiž, že nám leckdo Kájů závidí, pomlouvají. Už tak leccos přinesla Týna z Lážova. Jedna panička bodne otázkou: ‚Tak nepřiely mladí, nepřiely? Ovšem, když už čekají rodinu.‘ Druhá si smlsne: ‚Ono také bude to, že službička není velká, a v starém kabátě se mladé paničky nechce.‘ Třetí dloube: ‚Inu, když se není čím chlubit, lepší zůstat doma.‘“

„Ale, ale?“ podivil se pan lesní. „Jakpak, má Zdeňa v pořádku tu svou parádu, co? Pošleš, maminko, v balíčku trochu pečiva, a vložíme do obálky peněžité dárky k Ježíšku. Ať si koupí, čeho třeba. Slušně, pěkně obléknuté ‚děti‘ ať přiely. To by si je brali lidé do úst příliš brzo.“

Dáreček v obálce byl značný, protože i paní lesní přidala a připsala, čeho třeba, a na Vánoce ať jistě přiely!

Zdeňa na blížící se svátky myslila s neklidem. Kdyby to nebyly zrovna tyhle svátky, kdy přece každého táhne domů vůně vánoček, ryb i vánočního stromku, a nejvíc vůně domova, úsměv rodičů, pár teplých chvil, zažitých v naprosté spokojenosti a dokonalého štěstí! Pár chvil, na něž se vzpomíná do stáří, a i když není ke komu jezdit, když by bylo možno jen zajít na hřbitov!

Vánoce! Zjevovaly se ty svátky před jejíma očima v celé kráse. Když byla ještě malá, když pevně věřila „na Ježíška“ – u ní ta víra, že Ježíšek nadělí, zůstala do jedenácti let – a když konečně musila uznat, že Ježíšek nenadělí, ale tatínek s maminkou, oplakala to hořce, a zdálo se jí, že je o mnoho ošizena. Ale ani potom ještě nikdy nechystala vánočního stromku. Vždycky maminka sama. Týna skleněným zvonečkem na chodbě zazvonila a ona teprve pak vběhla do pokoje divit se a radovat. Na „jejich“ vánočky vzpomínala, jak maminka vždycky stejnoměrně rozkrájené mandle na ně rozložila, a když při pečení trochu zhnědly, jaká to byla pochoutka, když se do nich křuplo! I Týna dostala vždycky celou vánočku. Předobrá Týna, nynější Malinová! Jednou s Kájou na té její vánočce vyloupali všechny ty mandle. Protože to rozhodně bylo znát, rozhodl se tenkrát Kája: „Na ty bílé flíčky nasypeme trochu ‚kakó‘, a bude to!“ – Ale nebylo. Kakaový prášek se neosvědčil a Týna na ně přišla. Nezlobila se. Jen řekla: „Koukejme se, jaké mánie v lesovně mlsouty!“

To nejvíc večer si povídali s Kájou. Jeden přes druhého si vzpomínal. Začínali věty: „Pamatuješ, tenkrát?“ A druhého dne zase už celé dopoledne Zdeňa do vzpomínek se zabrala a říkala si v duchu, až jak Pán Bůh dá, a budou mít malého Kájů nebo Zdeňu – (ale to cítila, jak jí tváře hoří a srdíčko poplašeně tluče), že dlouho, hodně dlouho nechají to svoje dítě věřit, že Ježíšek o Štědrém večeru snáší se k zemi doprovázen množstvím andělů, z nichž každý nese ozdobený vánoční strom, okna se otvírají, anděl strom postaví, Ježíšek nadělí dárky, líbezné zvonění se ozve.

„Zdeničko, už hezkou chvíli stojím mezi dveřmi, a nevíte o tom,“ říká paní Webrová mezi dveřmi. „Načpak myslíte?“

„To jsem se lekla, teti,“ odpovídá Zdeňa. „Na Vánoce myslím.“

„No, však budou tady také hezké. Napečeme skořicové hvězdičky, zázvorové obloučky, čokoládové bonbónky, anýzové kornoutky, pěnové pacličky. S vánočkami se patlati nebudeme. Koupíme je v městě u pekaře a rybu uděláme smaženou s křenem. Prosím vás, nenechala jsem tu včera klubko s bavlnou? Tu je! Ráda bych dopletla dceři tu pokrývku na postel. Máme jednoduchý oběd. Koupila jsem telecí srdíčko, prošpikovala, a peče se. Ještě k večeři nám zbude. Tak hlavičku vzhůru! Dá Pán Bůh, červenec také přijde a potěšíte se doma,“ odchází.

Zdeňa trochu ušpulí červené rtíky: „Teti se to řekne, červenec, a je teprve prosinec! A vůbec, skořicové, anýzové a zázvorové cukroví nebude dělat. Doma vždycky měli nejmíc ořechových věcí. O vánocích nejlépe takové věci chutnají. Smaženou rybu s křenem? A vánočky od pekaře? Ani nápad! A to by byly pěkné svátky! Vánočku pokusí se upécti doma. A třeba dvě. Když dá dost másla, vydrží jak dlouho. Jenže –“ hrklo v ní, „copak těsto udělám dobré, náležitě vypracuju, ale maminka zaplétá nejdřív čtyři pramínky. Copak, to dál už umím, ale ty čtyři, ty čtyři, pro pána krále,“ honem ustříhuje čtyři stejné dlouhé kousky motouzu, želízkem ze žehličky konec zatíží a zkouší uplésti ze čtyř pramínků copánek. Ne, nejde to! Rozhodně to nejde! Už to popletla. Bud' se jí nedostane nebo zbude. Už je jí horko. Ustříhuje jiné čtyři kousky delší, zatíží závažím a začíná. Už se jí ruce chvějí, ne a ne do toho přijít.

Ovšem, maminka doposud vždycky vánočky stáčela sama. Ona se jen očima učila. A maminka dokonce kousky těsta vážila, aby každý pramínek byl stejně těžký. Podlije na omáčku a jde k Webrovům: „Teti, prosím vás, umíte plést copánek ze čtyř pramínků?“

„Jakpak by ne,“ trhá paní Webrová čtyři stejné kousky silné vlny a plete.

„Už vím,“ má radost Zdeňa. Ale doma zas ne a ne.

Když toho dne přišel Kája v poledne z kanceláře, našel na okně dvě želízka z cihliček, držící kousky provázků, na šicím stroji dvoukilovku, držící taky provázky a s kuchyňského stolu splývaly čtyři kousky šněrovacla zatížené hmoždířem.

„To z těch provázků budeš, Zdeničko, dělat houpací síť, ne? A z těch tkalounů dokonce krajku?“ zlobil ji.

Zčervenala. „Nejspíš, Kájo! Ale také bys nemusil hned všechno vidět!“

Odpoledne jde k Webrovům. „Teti, vánočku nekoupím za nic! Ale ze čtyř pramínků spodek neupletu taky za nic!“

„A k čemu, Zdeničko! Když jsem pekávala vánočky, upletla jsem spodek ze tří silnějších, a jde to rychle.“

Zdeňa si ani nesesdla. Doma se zlobila: „Teti se to řekne: ze tří! Spodek ze tří! Kdo to jakživ slyšel! Maminka by mi dala!“

Večer byly načaté provázky „ze čtyř“ už i v pokoji na stole a byly zatíženy albem s pohlednicemi. Visely také smutně se židle, přidržované oběma díly „Domácího vševěda“.

Kája přišel o hodinu dřív a Zdeňa neměla kdy, aby odklidila své pokusy.

„Co to bude, až to bude, Zdeničko? Nechceš se snad pustit do domácí výroby popruhů?“

Přiznala se skoro s pláčem.

„Bloudečku, miláčku, uděláš spodek ze tří a je to,“ hladil jí vlasy i tváře. „Jen když to bude vánočka od tebe udělaná.“

Zdeňa se utišila. Jak tohle řekl Kája, je Zdeně dobře. To už se ani maminky nebojí, že by hubovala. Honem chystala stůl. Věděla, že Kája si nese domů práci. Rýsoval a kreslil na velkém kuchyňském stole. Zdeňa s rozdělaným polštářem, už pátým, seděla na pohovce u okna. Všech pět, každý jiný a jeden hezčí než druhý, pošle mamince k Ježíšku na tu pěknou

pohovku v jejich jídelně. Když byla návštěvou s Kájou u Kaclů – pan Kacl je vrchním inženýrem – napočítla takových rozkošných polštářů na otomanu osm, na pohovce deset. Bylo to moc hezké.

Rýsoval a kreslil na velkém kuchyňském stole...

Poptala se, prohlídla si a už začala. Tatínkovi pošlou slovenské víno. Říká každý, že je výborné. Takové pošlou i tatínkovi do hajnovny a mamince hajné pošlou obraz Sixtinské Madony. Tolik se jí vždycky v lesovně líbil. Na samoty dojdou tři demižony slovenského vína, protože šafářovům také pošlou. Říkal přece tatínek: „Nezapomeňte na ně, jsou jako naši. Marjánka dostane od nás hezkou koženou taštičku, ať má radost, a Týna na šaty.“

Zdeňa si vzdychne, ale s uspokojením, že to tak hezky všechno vyřešili. Staník dostane lyže. Psal nedávno, že si na ně nastřádá. Napsala mu hned: „Počkej, třebaš něco takového od nás Ti přijde!“

Kája pilně pracoval. Časem zahleděl se na Zdeničku, usmál se tím svým sladkým úsměvem, při němž z rudých rtů bílé zuby zasvitly, a zas pracoval dál.

„Zdeničko, mohla byste mi jít zahrát tuhlectu arii?“ otevřel dveře pan učitel s houslemi pod paží. „Nebudeme vyrušovat?“ podíval se na Káju.

„I toto! Jako doma! Přece nepočítám.“

A Zdeňa šla. Sice nerada, ale přece. Pan učitel přišel s takovouhle každou chvílí. To byla ráda, když zrovna přišel listonoš, kterému říkali „balíkový“ a přinesl zásilku z domova. Pan učitel se diskretně ztratil, pan listonoš dostal sklenku ořechovky, pár cigaret, „od cesty“ dobře zapláceno, a Zdeňa rozbalovala. Nejdřív chytila obálku nápadně naditou a opatrně otvírala.

„Peníze,“ vydechla. „Kájo, heleď!“ položila na kraj stolu hrst stokorun a už četla. „Kájo,“ skoro vypískla a chytila ho kolem krku. „Kájo, pojedeme na Vánoce domů! Čti!“

Kája honem složil práci a četl.

„Dobře, Zdeničko, jsem velmi rád hlavně k vůli tobě. Ale nač tohle?“ odsunul trochu prudce bankovky. „Tolik nám naši posílají, že za stravu pramálo utratíme. Víš sama, každý měsíc tolik nám zbude, a já se tolik těšil, Zdeničko, ze svého že ti k Ježíšku pěkný kožíšek koupím. Už je vybraný u Čepely, jen zkusit jej, padne-li, a k němu měkký klobouček.“

Zdeňa váhavě skládá stokoruny. Těší ji, že z domova pamatovali, ale nade všechno na světě ji těší, že Kája pamatoval. Opravdu kabát potřebuje. A Kája dokonce na kožíšek smejšlí. Zadívá se do jeho teď trochu posmutnělých očí. Klade lokty kolem jeho ramenou: „Kájo, ode mne takový dáreček čekat nemůžeš. Ale když už naši poslali – a jistě dobrou vůli měli – necháme tyhle peníze, víš, necháme je pro –“

Kájovy oči se rozzářily radostí. Stiskl Zdeňu pevně v náruč. „Máš pravdu, Zdeničko! Necháme ty peníze pro naše dítě. A zítra půjdeme k Čepelovi.“

Teď už oba podmanila si dokonalá radost, že pojedou na samoty. Snad ani nepozorovali, že Webrovi trochu posmutněli. Byli sice upřímně zvaní od všech dětí, ale kdež by se na cestu vydávali v tuhé zimě! Nejmladší syn přijede. Těšili se, že společně s Maříkovými budou, ale tak už to chodí na světě. Mládí je sobecké, a Zdeňu ani nenapadlo, zalitovat: „Budete jen tři u večere, to je přece málo.“ A zas měla dlouhé porady s paní Webrovou, co dá Kájovi k vánocům, k prvním, kdy jsou spolu. Pan Weber se přimlouval za župan, domácí čepičku s třapcem, dlouhou faječku nebo stříbrnou „pyksličku“ s jemným šňupavým tabákem a tučet barevných kapesníků k tomu. Ale byl vystrčen do pokoje a slíbeno mu, že Zdeňa víckrát ho nebude doprovázet k jeho ariím.

„Však dlouho beztoho to nepůjde,“ volá z pokoje. „Brzo-li nebude máj, začne břískat dědic jména a Zdenička bude mít jinou práci.“

„Vidíte, teti,“ s výčítkou říká Zdeňa, „ještě se to nenarodilo, a už se řekne, že bude břískat. Břískat! Copak takový malý tvoreček bříská?“

„To si myslím, Zdeničko,“ směje se pan Weber z pokoje. „A jak! To budete poslouchat! Až vám uši zalehnou.“

„Pojďte, teti,“ táhla Zdeňa paní Webrovou do kuchyně. „Kdopak by takové řeči poslouchal!“

Po dlouhých poradách rozhodla se Zdeňa pro radio – dvoulampovku. Tím projevila zároveň praktický smysl patrně zděděný. „Beztoho když je Kája pryč, je u nás takové ticho.“

Když to ohlásily panu Webrovi, zajel rukou do šedivých vlasů, usmál se poťouchle, myslila si paní Webrová, a prořekl: „To je moc vhodný prezent – pro Zdeničku. Ta radia nejvíce užije. Večer si beztoho jen a jen povídají, ale pomoz Pán Bůh v máji! Dvoulampovka a břískadlo! Vidíš, maminko, a my hledali tiché bydlení.“

„To bys, tatínku, nejdřív musil býti zticha ty! A ty přes celý den povrzáváš na housličky, až by člověk z kůže vylítl.“

Pan Čepela byl výborným obchodníkem. Když šla paní Webrová, se Zdeňou a Kájou vybrat kožíšek pro Zdeňu, docela se nepohoršil, když po dlouhém a dlouhém vybírání dali stranou čtyři kožíšky a ujistili pana Čepelu, že z těch jeden najisto si vyberou. Zdeňa poslušně, jak jí paní Webrová radila, ty čtyři jeden po druhém zkoušela. Točila se před zrcadlem, okukovala se se všech stran. Káju s panem učitelem poslaly „se projít“. Paní Webrová dávala krátké pokyny: „Pár kroků kupředu, Zdeničko, táák! Pár kroků dozadu. Holečku, pane Čepela, nekupujeme jupku za čtyřicet korun, ale kožich!“

„Tak, tak, milostivá,“ usmíval se pan Čepela, „to je docela v pořádku. Jen si rače rozmyslit. Jsem tady vedle v pisárně, rače mne pak zavolat!“

Zdeňa měla tisíc chutí na ten jeden světlý, s kožišinou divoké kočky vespod, ale paní Webrová kroutila hlavou: „Je příliš světlý, Zdeničko! Zrovna by si každý spočetl, kolik zim jej budete nosit. Tenhle tmavý hnědý, s vačicovým límcem a vysokými manžetami, ten bude lepší. Bude sice o hodně dražší, ale je zcela nenápadný.“

Konečně stála Zdeňa už i na židli a točila se dokolečka, až řekla sama: „Tak tenhle, teti! Je moc krásný, uznávám.“

Po dvou hodinách zavolali pana Čepelu. Ten ihned dal kožich stranou, že jej pošle k večeru, až budou doma, když ještě jdou pro kloboučky a botičky.

Zdeňa s radostným úsměvem na rtech chytila Káju, který už netrpělivě procházel se s panem učitelem, pod paži.

„Vybrala jsem si. Jen se nezlob, jestli bude drahý. Přidali bychom z toho, co naši poslali.“

S kloboučkem to bylo snazší. Paní Munkačová řekla hned: „Na tak roztomilou hlavičku se klobouček najde hned.“

Botičky byly téže barvy jako kožich a klobouček. Kája hned zaplatil. Na zpáteční cestě zašel k panu Čepelovi a usmíval se, když vyšel.

„Zrovna ten se mi nejvíc, Zdeničko, líbil.“

Ne z koketerie ani z nedostatku dobrého chování dostal hned na ulici upřímnou pusu. Hned oba zčervenali, když pan vrchní inženýr Kacl za nimi volal: „Pane kolego! Poklona, milostivá! Jste záviděníhodný člověk. Mně se tohle jakživo nestalo!“

A paní Kaclová, obstarožní, tenká, kostnatá, podmračená a nevlídná dáma, řekla ostře: „Alfréd, jsme přece již v letech!“

A on nato: „A když jsme nebyli, bylo to zrovna tak.“ –

Zdeňa překotně balila a zase rozbalovala. „Hlavu,“ řekla, „mám nacváknutou starostmi, abych na nikoho a na nic nezapomněla.“

Týden před svátky přišel zřízenec od firmy, aby zařídil radio. A zrovna toho půldne poptával se dřív u Webrů jiný zřízenec, kde bydlí pan inženýr Mařík, a nesl něco jako velký obraz. Zdeňa paní Webrové ani muk, co přinesl. Bodejt' jí bude povídat, že se dopisem smluvila s jejími vdanými dcerami i synem, že všechny se daly s muži i dětmi na jeden obrázek fotografovat a že Kája potom do opravdu uměleckého závodu dal rodinné foto zvětšit, vkusně zarámovat. To bude jejich dárek Webrovům.

Do večera bylo radio „v provozu“, řekl zřízenec. „Přeje si milostivá poslouchat Prahu? Stačí vytáhnout tenhle knoflík. Tak, prosím,“ a už to hrálo. Dostal řádné zpropitné, klaněl se chvíli mezi dveřmi a Zdeňa honem běžela pro Webrovy.

Je pravda, měli velkou radost, a pan učitel si zaliboval, že teď tu budou jako v ráji aspoň do té doby, než přijde ten křikloun. Ten že radio rozhodně přebříská.

Kája, když přišel domů, projevil zrovna tak velkou radost jako ostatní. Jen pan učitel se trochu ušklíbl: „Moc pěkná věc! Pro Zdeničku! Náramně praktická dáma! Všeobecný prezent, a domácí paní toho nejvíce užije.“

Ale když našli v „Radiojournalu“, který Zdeňa už ráno koupila, že večer je vysílání z „Dalibora“, hned se pozval: „Jestli nebudeme překážet, moc rádi bychom si poslechli.“

„Jakpak by ne?“ usmívali se oba. „To se přece rozumí samo sebou, že k nám budete chodit poslouchat. A o svátcích snad to nenecháme ležet ladem,“ dodává Zdeňa. „Klíče vám tu stejně necháme. Jen si přijďte poslechnout, kdy bude libo. Třeba i pan syn-učitel si poslechne.“

Paní Webrové trochu zvlhly oči: „Jarka, ovšem, Jarka je velký ‚muzikus‘. On na varhany, na piano, na housle i violu. A to on bude velmi rád! Psal, že si chce pořídít krystal.“

Večer opravdu bylo radostno poslouchat. Paní Webrová už dávno složila pletení v klín a jen ruce sepjala. Pan učitel dávno přestal poklepávat prstem na hranu stolu a zaposlouchal se zrovna tak jako ostatní. Na stole větralo v sklenkách pivo, okorával chlebiček na talíři, ten, po kterém jindy i po večeři všichni tak rádi sáhli. Marně usmívala se panenská jablíčka z bílého proutěného košíčku. Nikdo si jich nevšiml. A mandlové věnečky, na které se teď už i Webrovi těšili, až je zase z lesovny pošlou, mračily se na skleněné míse.

Kája odložil zpola dokouřenou cigaretu, pan učitel zhasil Portoriko. Po „Daliboru“ už taneční moderní hudbu z pražského restaurantu nechytily. Nechtěli si zkazit dojem. Rozcházel se v dokonalém uspokojení tise, jak by z kostela šli, libující si: „Jaká to byla krása!“

A hnedle už Zdeňa usínala, když Kája hebce dotekl se pohlazením její ruky: „Zdeničko, slyšíš? Pan učitel hraje. A víš, co hraje? Z Dalibora!“

Ale Zdeňa jen tak se do prázdna rukou rozmáchla: „Kájo, musíme přivésti něco řídícím.“

XX. JARKA WEBER.

Teprve druhého dne v poledne došlo k rozbalení toho, co vypadalo jako obraz, jak si myslila paní Webrová, a o čem jí Zdeňa ničeho neřekla. Kája projevil při rozbalování velikou netrpělivost. Omlouval ji slovy: „Nediv se mi, Zdeňo! Mám málo víry ve zvětšování fotografií. Ale tahle firma byla mi tak vřele doporučena.“

Jak strhl poslední obal, oddechl si spokojeně: „Ano, je to dokonale provedeno. Budou mít Webrovi radost.“

Z obrazu usmívaly se na ně cizí sice tváře dospělých i dětí, ale Zdeňa hned vykládala: „Heleď, Kájo, tahle ta paní, to je podoba paní Webrové, a ta její dcerka zrovna tak. A tahle zase celý pan učitel. Ano, rodová podobnost nedá se zapřít. Budou mít jistě radost. A tohle – syn – Jarka. To je podoba pana učitele z mladých let.“

„Pašák, Zdeničko, opravdu,“ říká Kája, „náramný chlapík! Vlasů hodně, rty pěkně skrojené, oči jistě tmavé, veliké, mandlovitě tvořené. Pro toho už asi leckterou dívenku srdce zabořilo. Cosi jako melancholie se dívá z těch očí. Nebude asi příliš do světa, nad svůj věk jistě příliš vážný. Ale byl to od tebe výborný nápad, Zdeničko. A kdyby snad náhodou, až se vrátíme, ten pan učitel, ten hezoučkový jinoch tu ještě byl, ty si ho, Zdeničko, nebudeš všímat, vid’? Srdce by mne bolelo.“ Zavřela mu ústa polibkem.

Je den před Štědrým večerem. Maříkovi jedou dopoledne. Koš je přichystán. Náhlík zrovna si rovná vozík. Odveze jej. Zdeňa od paty ke kloboučku v novém hávu je rozkošná. Zkrásněla. Rozhodně zkrásněla. Budou mít na samotách radost. Kája s obdivem se na ni dívá.

„Zdeničko, to ti to sluší! Jsi jako obrázek!“

Zdeňa utahuje rukavice: „Však tobě zrovna tak. Ještě zajdeme k Webrovům a vyjdeme.“

Přáli oba „veselé vánoce“, a Zdeňa dodala: „Teti, prezent od nás leží v kuchyni na stole. Zítra večer jej rozbalte!“

Usmívá se paní Webrová: „A náš dáreček bude čekat, až se vrátíte, Zdeničko! Mnoho pozdravů na samoty! Jarka přijede dnes, vzpomeňte si na nás!“

Už zahýbali k nádraží, když proti nim spěchavě šel kdosi, který jim byl jaksi známý. Nemohli honem vzpomenout. Až Zdeňa zašeptala: „Jistě pan učitel Jarka Weber!“

Ten teprve teď zvedl hlavu. Trochu netečně přeběhl tmavýma očima Káju a trochu příliš dlouho zadíval se do rozkošného obličej Zdenina. Tak jaksi v údivu, že uznal Kája za dobré říci hlasitě: „Pospěš, Zdeničko, ať nezmeškáme!“

„Jako bych nespíchala víc než ty,“ zasmála se Zdeňa líbezným smíchem lesní hrdličky a zrychlila krok. Na lomu cesty ještě se Kája obrátil.

Ano, je to mladý Weber! A zůstal stát! Dívá se za nimi. Ne za nimi. Za Zdeňou! Ví to, cítí to. Však Zdeňa za podívanou stojí, ale on si ji okukovat nenechá!

Byl rád, že se za nimi zavřely dveře čekárny. Už seděli ve vlaku, a tmavovlasý, tmavooký Jarka Weber pořád ještě stál na témže místě. Jako zkamenělý se díval za sebe na cestu, kterou prve přešla ta, která se mu zjevila jako ztělesněná vidina jeho snů.

Jarka Weber byl idealistou. Nikdy dřív, až po maturitě nevzpomněl, že by i on mohl mít povrchní, prchavé známosti jako jeho kamarádi. V jeho duši utvářela se ze snů žena vzácné krásy. Rusovlasá, s velkýma očima, zrovna andělsky vytvořenými rty a tmavým obočím, žena, která se dovede zasmát jako lesní hrdlička, a jejíž pleť je sametově hebká jako zralá broskev. Žena, která ještě nikdy nebyla v salonu krásy, která nezná krémů a pudru a barevných tyčinek. Už učil dva roky. Představa ženy, kterou bude jednou milovat celým svým neporušeným srdcem, měla zcela určité rysy. Viděl ji v myšlenkách před sebou. Ale nepotkal ještě takové. Ani neví, je velká či menší? Je jako proutek ohebná či ne? Jen ty velké oči a rusé vlasy viděl a rty vábně skrojené a ten neporušený pel broskvových tváří.

Přichází k domu, v němž bydlí rodiče. Nedočkavě vyhlíží paní Webrová. „Jarka už jde!“ volá a s tatínkem vybíhají mu vstříc.

Je hezky doma. Je teplo a krásně doma. Ale on má plnou duši rusovlasé krásy – královny svých snů, jak ji prve potkal.

„Je nám tu tak hezky, Jarko,“ nese mu maminka občerstvení.

„Paní Zdenička je tak miloučká! Nechala nám tu klíče od bytu. Půjdeme tam k večeru poslechnout radio.“

S večerem vcházejí do bytu Maříkových. Pan učitel otvírá dveře pokoje. „Pojď, Jarko, máš tolik rád pěknou hudbu. A tuhle,“ rozmáchl se rukou nad pohovku, „tuhle vidíš na foto paní Zdeničku a Káju. Není snad šťastnějšího manželství nad jejich. V máji čekají malého břísklouna nebo břísklounku.“

Jarka netečně zdvíhá oči. Ale v tu chvíli, kdy se zadívá na foto visící nad pohovkou, trne. Prudká bolest od pat do morku kostí a odtud do spánků přeběhla. Ano, to je ona s těma andělskýma očima a křticí neposlušných vlasů narychlo za ouško shrnutou. To je vidina jeho snů. To je ta, kterou dnes potkal. Je vdána. Je vdána, a tím je řečeno všechno. Nepřekročitelná zeď stojí mezi ním a jí. Je vdána! Nedostupná, unikající a přece jediná. Všechny své sny dnes pohřbí nenávratně. Srdce ho bolí. Ale je vdána! A to je zrovna tak, jako že se zahrada vysněného štěstí před ním zavírá navždy.

XXI. MLADÍ O VÁNOCÍCH NA SAMOTÁCH.

Paní lesní byla docela spokojena s dojmem, který „mladí“ udělali v Lážově. Marně hledali na nich závistníci aspoň něco, co by dalo záminku k pomluvě. Byli oba zcela bezvadní. Zdeňa jen maličko silnější, ale rozhodně ještě o mnoho pěknější než za svobodna.

Ted' to bylo horší než dřív, než se odstěhovali. Maminka hajných chystala pro ně večeri na ten den, kdy přijeli, v lesovně také. Hajných by tuze rádi, aby „děti“ o Štědrém večeru byly aspoň nějakou hodinu u nich, v lesovně také.

„Tak to snad,“ říká Zdeňa, „abychom mohli asi od pěti do sedmi být v hajnovně a potom tady.“

„To byste se najedli tam, a Týna by nosila plné mísy od stolu,“ namítá paní lesní.

„Do sedmi by bylo málo,“ vzdychá maminka hajná. „Tady by byli o mnoho déle.“

„Tak snad,“ pokouší se Kája problém rozluštit, „mohli bychom být hodinu tady, hodinu u nás a zase jít sem a zas k nám.“

„Výborně,“ rozesmál se pan lesní mezi dveřmi. „Tys na to přišel! Ani bych si nebyl pomyslnil, jak důkladně to rozhodneš. To by byl moc krásný Štědrý večer. Rozcouraný jako dubnový déšť. To byste roznesli Štědrý večer na patách. Což abyste začali radši hned? Škoda, že je vás tu tolik pohromadě! Inu, ženský rozum! To žádného nenapadlo, že o Štědrém večeru zaženu všechny k nám a druhý večer že se nahneme do hajnovny? Za to vám ručím, že víckrát matka z hajnovny o nás nebude stát. Už by měla začít vyvářet dnes.“

„Vidíš, tatínku,“ doznává paní lesní radostně, „to by nás nebylo napadlo.“

„Tak to budou, pomoz Pán Bůh,“ směje se pan lesní, „to budou jedna, dvě – tři! To jsem si dal!“

„Čeho pak tři?“ ptá se paní lesní zvědavě.

„No, přece báby! Ty, matka hajných, šafářka,“ uhýbá pan lesní sbalenému ručníku, kterým ho chce paní zasáhnout. „A heleď, maminko, to bude pestrá společnost: Tři báby, jedna mladá panička, jedna holka – zrovna na vdávání, naše Týna. Marjánka šafářovic bude zastupovat nejmladší ženskou generaci.“

„Že jsem tak smělá, vzácný pane,“ hlásí šafářka, „mně je teprve čtyřicet.“

„A to se divím, moc se divím,“ zapaluje si pan lesní cigárku, „já myslil podle toho, jak Marjánka kouká po chlapcích, že aspoň šedesátka vám táhne, že ji ponoukáte: Koukej se vdát, dokud máš mámu na živu!“

„Prosím, vzácný pane,“ skoro plačky ozve se Marjánka, „já po chlapcích nekoukám, já – –“

„Já jen po Josefu Motyčkovici,“ přeťal jí řeč pan lesní. „A heleme se! Marjánka je tu taky. Inu ženská! Vidět ji není, ale slyšet dost. Nebreč, Marjánko, však bude veselka, to víš! A co, Týno, co ty si oči utíráš?“

„A to já, prosím, radostí, že je u nás tak veselo,“ popotahuje Týna.

„To, myslím, sotva. Spíš proto, že už i Marjánka o veselce a ty nic. Holka, nic si z toho nedělej! Když se vdala Diviška, ty se vdáš jako mandle. Času dost! Ono to mužské plemínko za moc nestojí,“ smál se pan lesní.

„To jsi řek' jednou svatou pravdu,“ raduje se paní lesní. „Kdybych já byla věděla, co mě s tebou čeká –“

„Tak bys byla jinak pospíchala se svatbou, vid', maminko?“ uhání pan lesní do kanceláře. Ale ještě kliku nestiskl, když se vrátil a dveře do pokoje otevřel: „Ať vás ani nenapadne, abyste některá o svátcích si vzpomněla začít s ‚vyplejtáním‘ povijanu! Aby Zdeňa začala vzdychat a Kája s ní! To by byly pěkné svátky!“

Ted' už to nebyl ručník, ale paní lesní sama se rozběhla ke dveřím. Jenže pan lesní už byl na chodbě a už v kanceláři. –

O Štědrém dni si paní lesní přivstala. Potichoučku s Týnou chystala v kuchyni na všecko, co se dnes bude dělat. Vánoční strom už byl před příjezdem „mladých“ hotov. Stál jako obyčejně ve třetím pokoji a klíč od pokoje nosila paní lesní v kapse. Bylo jí radostno, a kdyby nešetřila spánku mladých, jistě by si byla zazpívala dnes naposled: „Z nebe posel vychází,“ zrovna tak, jak maminka hajná v lesovně vyzpěvovala.

Pan lesní se ozval z pokoje: „Tak co, kdy bude snídaně? Vyvábíte už aspoň dvě hodiny! Čekám! V poledne beztoho dostanu jen ‚těšení na večer‘. Tak zčerstva, maminko!“

Paní lesní už stála ve dveřích s prstem na rtech a tiše, ale důrazně řekla: „Copak nemůžeš těm dětem popřát trochu spaní? A co bys, prosím tě, tatínku, chtěl k snídani? Dnes, o Štědrém dnu? Po osmé dostaneš hrneček slabé kávy a krajíček chleba. Obrazíš si revír a vrátíš se k večeru. Spi ještě!“

Pan lesní se protáhl, něco zabručel, vstal, umyl se a už na cestu do lesa připravený šel do kuchyně.

„Povídalas, maminko, prve něco, že dostanu hrneček slabé kávy. Jako bychom, když nemáme hosti, mívali silnou. A krajíček chleba! Ve špiži voní vánočky, táta dostane krajíček chleba, kterým bude vidět až do Prahy! Vrátit se mám k páté! No, to mám pěkné vyhlídky do budoucnosti! Jestli mne nevytrhne matka v hajnovně.“

„A ta asi ne,“ říká břitce paní lesní. „Tam ani snídani nevaří. Jen tak v deset hodin hrneček mléka vypijí a pak nic až večer. Vánočky voní ve špiži. Ovšem, voní. Však se povedly letos znamenitě. Ale nenakrojí se až dnes večer.“

Paní lesní nesla na stůl hrneček s kávou. Pan lesní jen přivoněl. Ušklíbl se: „To je turecká! Ale ani ne káva, ani muzika, to je, maminko, turecká bublanina – žitný oukrop. Heleď, maminko, nemusím míti od všeho! Dej mi jen ten krajíček, když teda máš. už to srdce, že mne tak odbýváš. A stupečku jeřabinky,“ pokoušel pan lesní.

Paní lesní zrovna povyskočila. „Tatínku, že by ti hanba nebyl takovém dnu po ránu breberku pít! Tuhle se nasnídej a nehřeš!“

„To budou děti míti také takovou dobrotu po ránu?“ pil pan lesní v stoje kávu.

„Ne, tatínku, ty budou mít telecí s nádivkou, dopalo jeden!“ zlobila se. „Ani v takový svatý den pokoje nedáš!“

„Já už běžím, maminko!“ Dojídal pan lesní kůrku. „Tož s Bohem na celý den! Kdyby bylo léto, vydloubl bych si nějaký ten kořínek, ale takhle ani vystřeliti na vránu nebudu moci, protože mi bude ‚škrncat‘ hlasitě v břicho a všechno přede mnou odletí a uteče.“

Po poledni zapadl pan lesní do hajnovny: „Tož naši mne sem posílají. Copak zbylo od oběda, matko, co?“

„Ani jsem,“ lekala se maminka hajná, „ničehož nevařila. Leda mléko bych přinesla,“ nabízí se.

„To už jsem pil ráno v žitném oukropu, matko! To teda děkuji. A rázem páté ať jste u nás! Déle čekat nebudu. Jsem už teď vyhladlý až hrůza!“

Stojí na rozcestí. Je nutno, aby popřál dnes známým v Lážově za celou familii „šťastné a veselé svátky“.

Třebas tuhle něco podají, tamhle něco podají. Jindy nebyval tak při chuti jako dnes, protože déle spal, ale dnes byl probuzen moc časně. Namířil do Lážova. A, kde se nejmíň nadál, že dnes něco dostane, dostal. Na faře! Sklenku vína a vánočku. Řekl hned pan farář: „My načínáme vánočku po ránu k snídani, protože v poledne půst, ničehož nic. Po večeri chvíli se prospím před půlnocí, lačný na kázání a ranní jdu, lačný na kázání a velkou, tož aspoň dnes ráno ochutnám.“

Snědl pan lesní s chutí hned čtyři kousky vánočky, ale také se hned omluvil: „Však vynahradím, ale dnes jsem vyhladl náramně. Naše ženské tuze časně vstávaly. Nesmím přijít domů až k páté.“

Nepřišel pan lesní až k páté! O čtvrté byl doma. A celou tu hodinu tak zlobil v kuchyni, že řekla paní lesní: „Já se něco naplakala, když napsal Staník, že na Vánoce pojede do Vídně k švagrovi, že on sám si ho z Prahy odveze. A teď jsem skoro ráda, že se chlapec ‚nepotatil‘. Ten by se, až dá Pán Bůh, ženy natrápil! To zdědil po mně, že jsem kolikrát na tyhle svátky k příbuzným jela, ne po tobě, tatínku, který jsi se vždycky jen domova držel.“

„Hm,“ nato pan lesní, „ale doufám, vnuk že se ‚potatí‘ i ‚poděkuje‘ a že se tě, maminko, ještě nazlobíme.“

Neulovil v kuchyni téměř nic. Jen zachytl na lžici kousek jiker, ale hned řekl, že bez polévky je to jako nic. Do vařeného sága zase lžící zajel, ale zavrtěl hlavou: „To také nic není!“

A nakonec ho paní lesní vystrčila z kuchyně se slovy: „Povídal prve Kája, že ti chtěl něco říct. Sedí v kanceláři.“

„Tak toho jste už také vyhodily?“ směje pan se lesní. „Tož budeme dva.“

Kája opravdu prve tak překážel v kuchyni, že řekla paní lesní. „Prosím tě, Kájo, jdi si přečíst do kanceláře noviny!“

Byl sice provázen smutným pohledem Zdeni, ale což to bylo platno, když musil jít do kanceláře! Pan lesní se směje na prahu: „Něco prý mi chceš povědět, Kájo?“

„Baže chci, tatínku! Že se mi moc stýská po Zdeně. Maminka jen tak dveře otevřela a řekla: „Běž si přečíst noviny!“ stěžuje si Kája.

„No, hochu, to si gratuluj! Tos dopadl náramně krásně. Mne maminka dočista vystrčila ze dveří! Nejdřív se musíme podívat, jestli sem maminka neuklidila něco k snědku. Mívala kdysi chvalitebný zvyk, že sem tak leccos uklidila.“ Prohlížel skříně: „Bohužel, jak vidím, chvalitebných zvyků se vzdává příliš rychle. Jsou čtyři hodiny. Večeřet se bude v pět, to maminka nesleví ani minuty, kdybychom třeba slabostí padali. Jestli je Zdeňka po ní, hochu, to zkusíš hladu! A při tom nesmíš ani pípnout!“

„Vy jste, tatínku, prve ‚pípal‘ v kuchyni dost,“ směje se Kája.

„A to se mejlíš, chlapče! To měla sólo paní ‚t‘chyně‘. Škoda, že jsem si dřív nevzpomněl! Včera tady roztahovala šafářka dva ručníky, ty že Marjánce sama po chvílích vyšila. Náramná krása! Přes půl jednoho ručníku výjev z ‚Prodané nevěsty‘ – Jeník a Mařenka. V barvách vyšita jsou pod tím slova: ‚Věrné naše milování‘. Přes půlku druhého ohromný ‚pugét‘, hochu, dvě Lízy by měly na dvakrát přidání, a pod tím vyšitá písmena, každé jinou barvou: ‚Mužičku, nezlob se!‘ Moc vtipné a vkusné! Jářku, šafářko, já do toho ‚mužička‘ střelím, ju? Anebo spíš do vás, že jste takovou věc koupila a s tím se píchala. Bodejť by se ‚mužiček‘ – to si vezme Marjánka metrového ‚cvergla‘, ne? – bodejť by se mužiček nezlobil, až si bude utírat obličej tím ‚pugétem‘, a ty pomněnky a pivoňky se mu vytlačí na tváře! A což, až vezme ten s Jeníkem a Mařenkou! Mařenčina zástěra a Jeníkova čepice, to bude jako ‚frotýrovací‘ ručník na kvadrát! Tos měl vidět to gesto, s jakým sebrala tu ruční práci, zabalila a div se neušklíbla: ‚Když holt tomu nerozumějí,‘ a maminka jako hojivým balsámem ji udobřila slovy: ‚To víte, kdepak náš tatínek! Ten tomu vůbec nerozumí! Ale jen co je pravda, moc krásně jste to vyšila! Plně! Kdo by si s tím dal takovou práci!‘ Škoda veliká, že s tím nepřišla šafářka dřív. Byl bych ti napsal expres psaní, abys koupil třeba už vyšitý takový ručník s myslivečkem, namířenou flintou a s průpovídou:

‚Paní ‚t‘chyně‘, ani muk,
nebo je mi všecko fuk‘!“

Kája se uměl smát! A smál se upřímně. Smál se nakonec i pan lesní, až paní lesní rázně otevřela dveře: „V takový svatý den, a oni tu vyvádějí!“

„To Kája, maminko,“ brání se pan lesní. „Já ani nepíp‘! Vidíš, já ti pořád říkal: ‚Dej holku té Bezince!‘ A heled‘! maminko, když se pořád oháníš takovým svatým dnem. Já to všecko uznávám, pravdu máš, ale ty bys mohla mít svědomí a dát už večeři.“

„Však se dočkáš! A buďte trochu zticha. Ruší nás to v práci. Zdeňka prve namíchala do cukru na obalování vdolečků místo utlučené skořice tlučené nové koření.“

„A chudáček, Zdenička,“ vzdychl Kája, „to ona asi vzpomínala na mne.“

„Při čpavé vůni nového koření, Kájo?“ zase už se směje pan lesní.

„To ona spíš přemýšlí, co dostane večer! Tak s maminkou není možno smlouvat. Hochu, to mám hlad! Dej mi ty noviny, ať na něj chvíli zapomenu!“

Lehce se otevřely dveře. Vklouzla jimi Zdeňa s talířkem a pěti maličkatými, velmi maličkatými vdolečky. Zarazila se: „Jéje, tatínku, vy tu jste ještě? Já myslila, že jste šel na chvíli do lesa.“

„Bodejt“, odbroukl pan lesní, „budu k vůli vám už celý den v lese, ne? A copak nám to neseš?“

„To já, tatínku, aby maminka nevěděla, tuhle Kájovi vdolečky.“

„Hm, tuhle Kájovi, a táta je vosk, co? Táta má prohánět s kručením v břiše po lese vrány, a tuhle Kája se tu bude ládovat opejkanými vdolečky. A je to vděk, Pane Bože na nebi! Táto, najez se v lese sněhu nebo pod okapem rampouchů, já ,tuhle Kájovi‘! Sem s tím!“ vztáhl ruku po talířku.

Zdeňa velmi rychle zachytila tři vdolečky a podávala je Kájovi.

Pan lesní v tu chvíli jeden po druhém zcela maličkaté vdolečky vložil do úst.

„Děláte čím dál menší! A byl jsem hanebně ošizen! Já měl dostat jako otec-tchán a příští dědek všech pět. Kája jen talířek vylíznout.“

Zdeňa už byla za dveřmi.

„Tak to bylo, ty dva vdolečky – aby mne Pán Bůh netrestal – jako když naše Rilka chytne dvě mouchy. A hlad mám! Náramný! Dám si polévku aspoň dvakrát a od ostatního také.“

Přece jen se dočkali páté hodiny. Paní lesní v bílé zástěrce, Zdeňa v bílé zástěrce, na stole ten nejparádnější ubrus. Dveře do vedlejšího pokoje dokořán. Zrovna přicházeli hajných. Maminka v tmavě modrých nedělních šatech a dvěma balíčky. V jednom byl starodávný, překrásný šátek po babičce, zrovna takový, které zrovna teď tolik dámy nosily. To paní řídící jí poradila a dodala: „Velkou cenu má!“ A v druhém zvětšený obrázek Cíly a Václava z Vídně.

„Zčerstva, matko!“ pobízel pan lesní. „V těch balíčkách beztoho nesete prezent pro mě, nejspíš ‚laternu magiku‘. A teď hlavní, aby se na nás dostalo dost polévky! Naše maminka sice říká: ‚Kdepak já! Já jsem najedená toho ‚dunstu‘, ale to budete koukat, jak si zasedne k rybí polévce zrovna dnes, když byli dva kapři mlíční a dva jikrní‘.“

„Maminko,“ říká paní lesní a běře maminku hajných za loket, „neposlouchejte toho našeho řečníka a pojd'te se posadit! Tatínku,“ obrací se na pana lesního, „polévka je vylitá.“

„Rány do hlavy,“ maminko, a pročpak jste ji vylejvaly? Já se na ni těšil celý rok.“ Ale už stál za svou židlí, úsměv zmizel s jeho rtů a on se vroucně pokřížoval a začal: „Oči všech v Tebe doufají, Hospodine!“ Přidal „Anděl Páně“, a už jedl. Polévka byla výborná. Pan lesní si opravdu dal dvakrát. Po rybě na černo s knedlíkem byla smažená s bramborovou kaší. Potom rosolovaná a nakonec co kdo chtěl – závin, „muzika“, vdolečky. I datle a fíky, jablka, ořechy, mandle ve skořápce, lisované meruňky. Ale Zdeňa s Kájou pořád jen okukovali do vedlejšího pokoje. Až pan lesní dojedl jablko. „A teď s ‚prezenty‘ na světlo!“ zavelel.

Těžko říci, kdo měl ze všech největší radost. Už tu byli i šafáři, a pan lesní usmíval se nad dvěma demižony, protože Kája. řekl: „Přece jen tatínek musí dostat víc“ Šafář se ulíže nad jedním, a tatínek hajný také nad dvěma se natřásal. To zas Zdeňa zařídila. Jenže maminka hajná řekla hned: „Kampak u nás s tolika pitím! Však on pan Štulc rád za cukr vymění!“

„I toto!“ vykládá pan lesní. „Pozejtří uvaří naše maminka dobrou kávu, ale dobrou! Zdeňo, uklidíš někam pražené žito, aby se nepřipletlo ani zrníčko, aspoň jednou za rok. Pozvu pány z naší lážovské společnosti. Vy si pozvěte koho chcete, a načneme víno. Dva, čtyři – ještě tu byl šafářův demižon!“

...a nakonec – co kdo chtěl...

„S tím zrovna teď Marjánka pospíchá domů,“ směje se paní lesní. „Má pravdu! Jak slyšela ‚načneme‘, už chytila demižon a ze dveří. Bude asi hledět schovat to na svatbu! Snad bys nechtěl tatínku, aby se vypilo dvacet lahví? Pro pána krále, co by tě napadlo? Litr, nejvýš dva, stačí! Slijeme do dvou litrových lahví a ostatní schováme.“

„Ani pomyslení, maminko,“ lekal se pan lesní. „To bych vám dal, cmírat víno! Bude se nalévat z demižonu. Ještě by Zdeňka přidala trochu vody, ty taky, aby se nikomu nic nestalo, a to by to dopadlo! Týno, odnes to do kanceláře! Počkejte, přečtu vám psaní od Krátkých. Nejdřív píše Vráťa gratulaci, pak začíná Hanka:

Drazí přátelé!

Pořád jsme šťastni, zdraví a spokojeni. Zvlášť po narození synáčka Vráti. Jen muž několikrát v týdnu překvapí mne dárkem, div mi vlasy na hlavě nevstávají. Teď před Vánoci už vstávala jsem se strachem, co den dá, totiž co Vráťa přinese. Ale přece jen není možno ho hubovat, protože má vždycky tak velikou radost, když mu děkuji.

Klukovi přinesl ‚Malý Ottův slovník naučný‘ a francouzskou mluvnici. Mně dal poslat několik vědeckých, laiku naprosto nesrozumitelných knih, jednajících velmi učeně o škodlivém hmyzu našich lesů a o vlivu řecké a římské kultury na ostatní svět. Měla jsem tenkrát zrovna rozečteno od Glynové ‚Proč?‘. Spolehla jsem se, že Vráťa si večer nevšimne, co čtu. Ten pracoval na zvlášť obtížných statích matematické příručky pro střední školy. Opravdu celou hodinu od papíru hlavy nezdvihl. Pak odsunul i knihu: „Musím dát chvíli hlavě odpočinout. Čteš, Haničko, pojednání o vlivu římské a řecké kultury na ostatní svět? Zajisté velice tě to zajímá, jak pozoruji. Jenže, myslím, ona kniha má rozhodně větší formát.“ Natáhl ruku po knize, na kterou marně jsem ruce složila. Glynová? Té dáš přednost před vědeckou knihou?“

„Rozhodně, Vráťo,“ řekla jsem pevně. „Tomu alespoň rozumím.“

„A proč, pro Bůh, když beletrii, ne naši českou původní?“

„Protože, Vráťo, bez tvého vědomí nové knihy pro sebe kupovat nechci. Musila bych je čísti potajmu, nebo bys mne hnál k učeným pojednáním. Tuhle mám vypůjčenou.“

Vráťa kroutil hlavou: „To bych přece rád věděl, proč by někoho nedovedly zachytit vědecké knihy! To jsem jakživ neslyšel!“

„Protože jsi se ještě nikoho neptal, Vráťo!“

Vráťa zas už psal. Najednou zdvihl hlavu: „Zajímavý úkaz, Haničko! Tys rozhodně velmi zajímavý úkaz. Rád bych věděl, co by asi profesor psychologie řekl.“

„Snad nemyslíš, Vráťo, že by se divil? Ani dost málo. Či myslíš, že by mě dal jako ‚zajímavý úkaz‘ naložit do lihu? Víš co, Vráťo, jak jsem shledala, ty knihy, které jsi mi posledně přinesl, máš ve své knihovně také. Buď tak laskav, vrať je knihkupci a přines mi za ně Baarova ‚Holoubka‘, Sienkiewiczze ‚Quo vadis‘, Zeyerova ‚Plojhara‘.“

„Počkej, Hanko, hned si to poznamenám. Psal, jak si přála a přidal od Březiny ‚Stavitelé chrámu‘, ‚Přehled české literatury XX. století‘, potom něco od Bezručě.“

Jak jsem lístek přehlídla, řekla jsem: „Ó je, Vráťo, to bude knih za ty vědecké! Však ti ráno připomenu, abys nezapomněl! Kdybys náhodou nemohl vzpomenout, pomoz paměti: „Něco do ruky! A hned budeš vědět, že knihy.“

„Něco do ruky“, si asi Vráťa napsal na nový útržek papíru, protože při tom říkal: „Něco do ruky! To by teda byla jakási mnemotechnická pomůcka!“

Smála jsem se: „Jen žádné pomůcky, Vráťo, ale knihy!“

Přišel druhého dne o celou hodinu později k obědu. Dívám se, snad aspoň nákou knihu nese.

„Hanko,“ říká, „já ne a ne si vzpomenout, co ti mám přinést, ale dopadlo to výborně. Zazněla mi v uších tvoje slova: „Něco do ruky!“ podával mi v balíčku tři páry kožených rukavic čís. 8¼ (mám 6½) – a deštník. „To je přece něco do ruky, ne?“

„Ovšem, ovšem, děkuji ti upřímně, Vráťo.“ A odpoledne jsem si došla sama ke knihkupci.

Před Štědrým dnem nedal za jiné, než že pro ryby půjde sám, že mám dost jiné práce, a že kolegové většinou sami si kapry chodí vybírat, a že přinese také štika. Vyšel milý Vráťa v ½9., přišel v ½1.

„Haničko, to mám hlad! Ale dobře jsem koupil.“

„Rychle jsem vzala od něho tašku. Byly v ní citrony, datle, ale teď jsem div neztuhla. Hovězí jazyk a vepřová krkovička. Rychle jsem mu dala oběd, protože zas už psal, a vytratila se pro ryby. Dá-li Pán Bůh další mrazy, o svátcích se ostatní užije také.“

Pod vánočním stromkem, z něhož měl malý Vráťa ohromnou radost, našla jsem pro sebe nádherně vázanou ‚Alpskou květenu‘ a kožich. To nebyl ale obyčejný dámský kožich. To nebyl ani ‚fórový‘ kus šatstva. To byl kožich pro dva ponocné. Krásný materiálem, ale nemožný k nošení ušitím.“

„Máš radost, Haničko?“

„Ohromnou,“ řekla jsem. „Jenže na mě je veliký, musím jej vyměnit.“ Ještě štěstí, že má Vráťa své obchody, kam jdu pak najisto. Malému Vráťovi koupil ‚tvrďák‘, a moc se divil, když mu spadl až přes bradičku a malý Vráťa začal volat: ‚Bububu!‘ Také přinesl pro Vráťu jistě pět kilo zasýpacího pudru, který, bohudíky, kluk už nepotřebuje. No, nevím, co má muž za úmysly, ale než bych tohle množství na potomky rodu spotřebovala, totě abych zrovna měla příště trojčata a pořád pospíchala dál a dál jen kvůli tomu pudru. Když jste psala, teti, že v květnu čeká Zdeňa rodinu – –“

Zdeňa zčervenala a pan lesní si přisadil: „Vidíš, Kájo, jak to pěkně napsala paní ‚ťchyně‘? Zdeňa čeká rodinu, ty nic. Tys docela přebytný, tys docela vypadl z rodinného inventáře. To Zdeňa, Zdenička čeká rodinu. Mám strach –“ (to už Zdeňa se vytratila do kuchyně a Kája za ní) – „mám jen strach, že konec konců řekne paní ‚ťchyně‘: Kájo, kdyby ses tak někdy zmohl na takového kluka, jakého má naše Zdeňa!“

„To je marných řečí po dvou sklenicích piva,“ durdí se paní lesní. „Pomoz Pán Bůh, až se napiješ toho vína! A víš-li, že jsem si už docela jista, že mi Kája nikdy neřekne ‚paní ťchyně‘, ale vždycky ‚maminko‘?“

„Ale, ale! To teda nevím! Tos mu musila něco moc pěkného slíbit, maminko. Snad jménem Zdeni hned dva kluky najednou, ne?“

Už mu letěl ubrousek přes hlavu s kategoričnou výzvou: „Čti dál, tatínku!“

„Vida, Kája se Zdeňou se ztratili. Je to dobrota, že mají po svatbě a nemá člověk o ně starost! Tak, kde jsem přestal? Tady: že v květnu čeká Zdeňa rodinu.“

„Hned jsem si vzpomněla, že jí polovičku toho prezentu pošlu. Ani tu nezmůže. Kluk je jako šidlo. V tom po tátovi nebude. Ale před 14 dny jsem se lekla a řekla si: ‚Přece se snad potatí!‘ Uklízela jsem v pokoji, a než jsem se do kuchyně vrátila, nejedl kluk slaný rohlík, který jsem mu dala, toto! S velkou chutí kousal do kartáče na šaty. Tátovi je to někdy také jedno. Nejhuř je s ním, když dělá korekturu svých učebnic. To se přes poledne od psacího stolu nehne. I oběd mu tam dám, ale abych za ním stála. To jsme v takové chvíli měli k obědu dukátové buchtičky se šodó. No, snědl rychle čtyři. Dala jsem mu do malé konvičky ještě šodó zvlášť. Jen jsem odešla na chvíli do kuchyně, chtěl si přidat šodó. Oči otočené zas už k práci, sáhl popaměti a na talíř nalil – tekutou gumiarabiku.“

Ale jinak, buď Pán Bůh pochválen, srdce má ze zlata ryzího a kluk a já jsme mu celým světem. Když dá do tisku korekturu, ožíví, je samý vtip a smích. Dobře jsem to chytla v životě. V takových chvílích, kdy má čas věnovat se nám, říkává: ‚Hanko, to mi jen Pán Bůh dal, že jsem všecy všední starosti mohl shrnout na tvou hlavu. Nikdo jiný by se mnou nevydržel nežli ty. Však počkej, až budu hotov s tím, co ještě musím napsat, všecy ti vynahradím!‘

A tož ještě jednou přejem Vám všem v lesovně i hajnovně hodně zdraví, štěstí a Božího požehnání do nového roku, a Zdeňa ať se u nás určitě zastaví, až pojedou přes Prahu! Budou nám vřele vítáni.

Vaše vděčná Hanka.“

XXII. VZPOMÍNKY CESTOU A „PŮLNOČNÍ“.

Bylo milé a velmi příjemné posedění v teplých pokojích. Ale byl čas chystat se na „půlnoční“. Kája hlásil, že půjdou se Zdeňou napřed, protože si mají moc co povídat, a pan lesní se podivil: „To bych přece rád věděl, co si máte pořad co povídat. To my půjdeme, abychom přišli tak zrovna a nezmrzali!“

Měli si co povídat. A řeč jejich se stáčela nejvíc na to, jak to bude za rok.

Průsekem, prosvíceným měsíčním světlem, vyšlapanou cestičkou ve sněhu jde Kája se Zdeňou. Vzpomínají toho, jak bude za rok, budou-li tu s malou Zdeňou nebo s malým Kájou. Vzpomínají si chvíl dětství, v nichž těmito nejdražšími místy na celém světě pobíhali. V Lážově slavnostně zvony vyzvánějí.

„Nikde jinde tak sladce zvony neznějí jako v Lážově, vid', Zdeničko?“

„Ne, Kájo! Ani nikde jinde nejsou lesy i v zimě tak krásné jako u nás,“ odpovídá Zdeňa. „Pamatuješ, jak náš tatínek nám zasázel u plotem obehnané pumpy ty čtyři malé smrčky, jakou jsme měli radost, a jak jsme, když začal padat sníh, vzali od šafářů ty koňské houně a přikryli jimi stromky kolem dokola?“

„Pamatuji, Zdeničko! I to pamatuji, že jsme potom oba byli biti, protože houně do rána sněhem zapadaly a dlouho se musily sušit. A pamatuješ, jak nás tenkrát na jaře Týna prohnala hnedle až k Lážovu, když jsme sehnali s hnízd kolik kvočen? Víš, jak jsme si hráli na ty, kteří, jak nám jednou pan Štulc povídal, že měli přispět fůrou vajec na Kamenný most, aby se do malty syrová natloukla, přivezli vařená, tys tenkrát povídala: ‚Vypůjčíme si na vozejček ta zpod kvočen, když jich musí býti moc‘.“

„A tys, Kájo,“ směje se Zdeňa, „tenkrát řekl: ‚Já beztoho dobře nevím, jestli měla býti ta vejce syrová nebo vařená, tak ta zpod kvočen budou zrovna – na hniličku‘.“

V Lážově už je živo. Ne jako jindy v 11 hodin v noci, ale jako jindy před „velkou“. Chodníky jsou plny přespolních lidí. V oknech vyskakují světla. To Lážovští vstávají na půlnoční. Vběhli na kůr. Pan řídící a zároveň ředitel kůru chystal svíčky na zábradlí, k měchům, k varhanám i nad dvě lavice.

„Pán Bůh rač dát dobrého večera!“ ozval se kostelník zezdola.

„Dej Pán Bůh!“ rozlehl se hlas pana řídícího, a hned také slyšel Kája se Zdeňou: „Zatrápené svíčky! Aby stály, to ne, ale lijí dost.“

Tenhle pan řídící ovšem jich nezastihl ve školních lavicích, ale dobře věděl, jakým je Kája muzikantem. Jak je poznal, šel jim vstříc s upřímným ruky stiskem a prosbou: „Pane inženýre, zahrajte si! Já budu vypomáhat při zpěvu. Milostpaní bude tak laskava, pomůže nám také.“

Ani nevěděl jak, seděl Kája, u varhan. Kostel se rychle plnil. Na kůr vběhly zpěvačky, za nimi zpěváci i hudebníci, a lidí, co se jen vešlo. Dole už nebylo k hnutí! V první lavici hořela svíčka, kněz vyšel ze sakristie. Na kůru začali: „Kristus nám se narodil“. Potom kněz střídavě se sborem zpíval žalmy, až nakonec zpíval, jásal celý kostel s lidmi: „Narodil se Kristus Pán“.

Kněz zašel do sakristie. Na pultíku varhan leží otevřený sešit. Pan řídící ukazuje: „Teď tuhle koledu, pane inženýre. Stará, stoletá havířská koleda: ‚Ulehněte, bratří, výborné nacvičená.‘“

Na konci, když vyzněla v havířské „Klepy-klapy,“ snad všichni viděli tam kdesi v rohu kostela tmavé havířské postavy s rozsvícenými kahanci, že zrovna „vyfárali“ z podzemí a pospíchali uctít nově zrozené Božské Dítě těmi kladívečky, jimiž i na kůru tím „klepy-klapy“ končili.

Hned si vzpomněl Kája, že už je dávno půlnoc, a ponocný na kůru netroubí. Obrátil se na pana řídícího: „Vezmu pedálem tón, ať říkají zpěváci hlasitě týmž tónem: ‚Jedna, dvě...‘“

Pan řídící ihned pochopil. Zrovna ministrant zazvonil, ozval se táhlý pedálový tón, a stejně všichni zpěváci i hudebníci odříkávali při každém novém šlápnutí na pedál do dvanácti. Stará kovářka se naklonila k vedle sedící Koulečkové: „Teta, to je krása! Takhle to nevedou nikdež.“

Tancibudková, aby nezmeškala, seděla ve druhé lavici už od desíti hodin. Modlila se. „Však mám za co,“ říkala si v duchu. „Policajt“ – ona i doma mu říkala „policajt“ – „heleď, mohl bys rozštípnout ten pařízek, co jsem v nůši přinesla! Nemám už takovou sílu!“

A policajt za chvíli rozštípá. Jak dostal „ouřad“ a ji, bylo po lenosti. Moc dobře udělala, že si to tak vyvzpomněla vzít si ho. Přeceť takhle i ona má ouctu. Jak ji vidí Pepík Haštalovic, uhání jen se za ním práší nebo bláto cáká. On tuze rád lidi straší. Ale copak ona Tancibudková se lekne patnáctiletého ouřezka, i když měl na hlavě černou škrabošku a přes ramena „lajntuch“? Ona ho už dávno vyčítala, a jak šel vystrašit Dlábkovou, pane, ta mu jich dala! A ještě pohrozila: „Ostatní ti dodá pan policajt!“ Jenže tomu Pepík uhybal zrovna jako jí. Spíná ruce k modlitbě. Ale jak začaly hodiny, hned si vzpomněla, policajtovi že začíná starost o pořádek, všude aby bylo ticho. Na schodech k věži i „tchóru“, dole v kostele, no všude. Však říkal večer – měli moc dobré časy: kubu, samé hříbky do něj dala, černou povidlovou omáčku na knedlík, „muziku“ a ještě vánočku. Od pana Štulce – byla tam dnes ráno pro česnek – přinesla láhev „ponče“. Povídal pan Štulc: „Uvařte pánovi, ale sobě taky po večeri! On si to zaslouží a vy taky. On – ani by to člověk neřek’, náramný chlapík. Tak paní policajtová, to je ona...“ Jak to povídal? Něco jako „anasovej“ (ananasový!) No, ana – sem, ana tam, ale ta oucta! „Uvařte pánovi!“ To jako myslel policajta, a „paní policajtová“ řekl. Jí, které se donedávna říkalo: „To je jen stará Diviška!“ Ale byl to „ponč“! „To řekne každá žíla, kuš“! liboval si policajt. Ale dostal! Copak o takovém večeru se má říkat „kuš“? Však stará Větrovcová natahovala uši, když to tak krásně pan Štulc povídal.

A policajt jen dopil, oblékal se: „Musím se uchystat, abych držel v městečku ‚ordnunk‘.“ Tancibudka opravdu se držel skvěle. Zrovna když několik výrostků s ohromným dupáním se rozběhlo z věže při pozdvihování, zrovna jednoho po druhém chytal, pár dobře mířených každému položil a bylo zase naprosté ticho.

Kája proháněl klávesy statečně. Pod jeho prsty varhany zrovna zpívaly a zase hřměly, a zase zadudaly, a zase ztichounka šeptaly.

„Mně se zdá, pane inženýre,“ děkoval pan řídící Kájovi, „že mne teď nebudou varhany poslouchat. Zvykly na vaše umění. Ale bylo to moc krásné. Upřímné díky!“ Měl skoro slzy v očích. A smím-li prosit, račte nás jistojistě navštívit. Třebas pozítří, ano?“

„Pozítří, pane řídící, bude tatínek v lesovně načínat slovenské víno. To račte být jistě u nás,“ usmívá se Kája.

A Vlasta správčovic, která ještě nemá ženicha, říká Emince Šábkovic: „Je to zvláštní! Ten pan Mařík je čím dál hezčí.“

„Však ona také. Jako růžička,“ odsekla jí Eminka, protože měla zlost, že Vlastička pořád při poslední zkoušce nabízela mentolky mladému Smetánkovi, který přece chodí s ní, s Eminkou.

Cesta z půlnoční byla čerstvější. Mrzlo důkladně, „jen to popohánělo“. Týna běžela napřed, shrabala žhavé uhlíky a přistavila vodu. Však každému přijde vhod sklenka horkého čaje.

I hajných musili se zahřát, ale pospíchali už. Tatínek hajný šel napřed, pořád si bručel: „Narodil se Kristus Pán“, a maminka hajná za ním oplakávala. Radostí! Radostí nad „dětmi“, a dnes, zvlášť radostí nad tím jejich chlapcem, jak on si jen tak jako zrovna doma ke stolu, za varhany sedne, a jak hraje! Inu, musí se ona moc modlit a poslušně plnit příkázání Boží i církevní, aby Bůh „mladým“ pořád žehnal a zlého je chránil. A jen aby jí dočkat dal viděti jejich dítě, pohýčkat je na svých loktech!

Kája proháněl klávesy statečně.

„Maminko,“ ztišil se hajný, „já na tebe sice nevidím, ale mně se všechno zdá, že pláčeš. Dobře, že nemáš ‚fousy‘! Přimrzly by ti k tvářím. A proč pláčeš, když Bůh je k nám tak dobrý?“

„Inu, tatínku, jsme lidé smrtelní. Myslím si, jen abych se dočkala toho drobečka, jen abych ho pohýčkala na svých loktech.“

„Maminko,“ divil se hajný, „ty mluvíš jako kniha! A co se týče toho hýčkáni, jen dá-li Pán Bůh zdraví a mladí na dovolenou v srpnu přijedou, nahýčkáš se, až tě budou ruce bolet. To víš! Rozběhnou se oni do lesa a řeknou: „Bábo, chovej!“

XXIII. ZDEŇA, MAMINKY, „DUDLÍK“ S PŘISLUŠENSTVÍM.

Druhého dne v hajnovně v pokojíku po obědě, který všichni mamince hajné uznale pochválili, dolehl na paní lesní stesk po Staníkovi. Už se ukázala i slzička. Pan lesní se lekl.

„Pro pána krále, jen to ne! Dvě matky, dcera a Týna, to bude za chvíli pláče a slz! Odplaveme! Staník není Zdeňa, maminko! Tomu jsou lesy ‚fuk‘. On jen kleštičky, šroubečky, hřebíčky, to je jeho svět! Káju a Zdeňu do konce života budou lákat brdské lesy, ale Staník je radši u strýce ve Vídni. No, nač mu bránit! Je to k jeho dobru. Však on na prázdniny přijede. A jak rád! Ne k vůli lesům, ale pospraví všechny ty vaše kuchyňské ‚mašinky‘. Užiješ ho, maminko, z domu se ti nehne! Jestlipak se ještě pamatuješ, jak to bylo, než se Staník narodil? Přišlas, potrhávala jsi cípkem zástěrky a ‚tatínku, mně se zdá‘ – – „

„Pojďme do kuchyně,“ honem vstávala Zdeňa, „tatínek už zase začíná.“

„Nono,“ smál se pan lesní. „To víš, že maminka byla jinší hrdina než ty. Ta nepsala své mamince: „Prosím vás, napište to...“

Zdeňa už byla mezi dveřmi, za ní obě maminky s Týnou a Kája na poskoku, jen aby byl u Zdeni.

„Poslyš, Kájo, nemusíš u všeho být. Nech je! Teď tam budou rokovat o karkulkách, Zdeňa by se darmo červenala.“

A Kája nerad vrátil se ke stolu.

Sedly si v kuchyni. Týna přiložila, tak hezky v kamnech suché dříví praskalo, a maminka hajná začala: „Tak se mi zdá, že to všecko ani pravda není. Dlouho-li to, co Zdenička s naším chlapcem lesy probíhala, a teď abychom pomýšlely na výbavičku. Dvě prachové peřinky jsem už připravila. Maminka z lesovny beztoho karkulek uháčkovala dost, košilek i kabáteků. Teď jen hodně pěkné povlaky na ty peřinky. Jestli snad štykované karnýry do cípu, nebo jiné?“ Dívá se tázavě po ostatních. „Povijany tři, tuze krásné, poslala Cilka z Vídně,“ otvírala maminka hajná zásuvku stolu, z ní krabičku.

Opravdu byly velmi vkusné. Ale Zdeňa hned řekla: „Jenže moc se jich neužije. Teď už se děti neutahují do peřinky, aby vypadaly jako vánočky. Teď se nechají jen tak rozvalovat na peřince.“

Pan lesní v tu chvíli otevřel dveře a zaslechl poslední slovo. Viděl v rukou maminek povijany. Honem přirazil dveře a hlásil v pokojíku: „Neřek’ jsem to? Peřinky, povijánky. Ale Zdeňa něco pleskla, protože obě ‚t’chýně‘ jsou tuze polekané a povijánky jim v ruce vlají jako stuhly pohřebních věnců. Týna se dokonce drží stolu. Řečniti je slyšet jen Zdeňu.“

Zdeňa opravdu řečnila: „Karkulky? Těch nebude třeba. Ty už se vůbec dětem nedávají. Leda zvlášť pěkná ke křtu. Já ušiji ke křtu takový, jak bych řekla, no, jako ‚futrál‘, jako pouzdro chci říci, do kterého se dítě vloží a nese do kostela. Nejhezčí je některá světlá pastelová barva, zdobená jemnými kraječkami, prošitá něžnou vložičkou. A to řeknu hned: Šidítka nesmí dítě dostat ani za nic na světě!“

Zdeňa se při té řeči dívala snivě do okna. Nepozorovala změn, které se na ostatních dály. Až teď se podívala.

Zacházely všechny tři do pokoje. Ten „dudlík“ jim dodal.

„Ubohé dítě! Nebudou ho utahovat do peřinky, křivě poroste, ke křtu dušičku ubohou ve ‚futrále‘ ponosou! Dudlík nesmí ani vidět! Jaké by mělo – chudinka – ouška, kdyby nenosilo čepičky hezky pod krčkem utážené?“ rozkřikla se skoro paní lesní na prahu. „Kájo, kde to ta holka sebrala? Co vám z toho dítěte vyrosté?“

Kája už byl u dveří. Pospíchal se smíchem k Zdeně: „Maminko, to já jí koupil knihy o správné výchově nemluvnat!“

„Nemluvnat!“ smál se pan lesní. „Prosím tě, snad jich nebude kolik najednou?“

Ale paní lesní se zlobila a maminka hajná také. Ta potichu. Paní lesní řekla netrpělivě: „Hloupé vtipy, tatínku. O dítě se jedná!“

„Já také myslím,“ řekla tiše maminka hajná, „že se dítě musí s počátku utahovat, aby rovně rostlo. A také jsem Cilce i Václavovi dudlík koupila. Ale Kája jednou, když pořád křičel a dala jsem mu pocukrovaný dudlík do pusy, sekl jím o zem a tak dělal vždycky.“

Panu lesnímu to bylo moc k smíchu, protože hrozně nerad viděl takovou věc v ústečkách dítěte. A také, když byla Zdeňa malá, nestačila tehdejší Týna běhat k panu Štulcovi pro dudlíky, protože on, kdykoliv se dala, „tu ohavnost“, jak říkal, Zdeně nebo se stolu vzal a hned spálil. Paní lesní se často divovala: „To jsem přece blázen! Teď tu dudlík ležel a je pryč. Totě, aby Zdeňa je polykala! Týno, doskoč!“

„Já už běžím k Štulcovům,“ dodávala Týna.

Vyložit si paní lesní nedala, že by to šlo „bez“, musil takhle.

Řekl teď: „To je vidět, že byl Kája už v peřině čiperný chlapec. V tom s mladými docela souhlasím. Co se týče toho zavinování, maminko, malé dítě – krom té drahé duše – je jako mladý strůmek. Když je dobře ošetřováno, vyroste rovně i bez povijanů. Jako strůmek roste rovně, když se o něj dbá, a větry jej nešlehají. Děti s věčně zavázanými čepičkami také vidět nemohu. Vždyť to škrtí! A co se týče toho ‚futrálu‘, já myslím, do futrálu od basy že dítě nedají, že to bude něco s kraječkami, zkrátka paráda. Tak je to všechno v pořádku. A jsem opravdu rád, v tomhle že se Zdeňa ‚potatila‘, že její vnitřní hlas jí neradil, aby si dělala zásobu dudlíků. Děti, pojd’te mezi nás!“ zavolal do kuchyně.

Maminky se na sebe podívaly a řekly si očima: „Ten nás usadil, co?“

Týna přece jen se neudržela a řekla panu lesnímu, který zavíral dveře se slovy: „Vytřeli nám zrak! Potřebuje se jim někdo míchat do jejich rozhodnutí, dobře mají,“ – řekla tedy: „Kdyby vzácný pán viděl ty krásné povijany!“

„Tak bych ti řekl, abys z nich našila ‚krabátlí‘ pro Křampulu. Beztoto tu je teď tuze často. Za mnou, Týno, asi nechodí!“

„Tááák!“ polekala se Týna. „Aby vzácný pán všechno na světě neuhod!“

No, pravda je, že jí Křampula už kolikrát říkal: „Já jen dostat za ženu pořádné děvče, hned bych byl jiný. Takovou jako jste vy, Týnynko!“

Ona ovšem se nerozhodla. Musil by jí dáti černé na bílém, že bude docela jinačí. No, jak Pán Bůh dá. Na jenerála s tím svým nosem smýšlet nemůže, a přece jen by se tuze ráda vdala.

„Tak, matky, abyste chystaly svačinu! My se proběhneme po lese, a jestli někde najdeme tam ty naše děti, my je proženeme!“

XXIV. ZDEŇA A HYACINTY.

Tak zčerstva den po dni mizel. Už bylo i po příjemném odpoledni, v němž v lesovně otvíralo se slovenské víno. Už i pan lesní trochu posmutněl, když viděl uplakanou maminku chystat vánočku a jiné věci do balíků a koše. A po odjezdu mladých, když rozběhl se do lesa, skrytě i on slzu setřel a zahuboval:

„Jako by nemohl ten kujón být aspoň v Praze!“

A děti, jak už nevděčnými bývají, říkaly si ve vlaku: „U nás je to moc hezké, ale teď jedeme zas domů. Copak asi Webrovi?“

Jak byli rádi, že paní Webrová pamatovala na dobu jejich příjezdu a pečovala, aby měli vytopený byt a připravenou číšku horkého čaje! Jenže přišli o hodinu dřív. Chytli lepší

spojení a tak, jak tiše na chodbu vešli, aby důkladně překvapili, slyšeli zřetelně ze svého bytu „Sotvejzinu píseň“ od Griega. Hra byla dokonalá a oni zůstali stát.

Dozněl poslední akord. Zticha otevřeli dveře. Vyšel Jarka Weber a bylo slyšeti hlas paní Webrové: „Přiložil jsi v pokoji, Jarko?“

„Přiložil, maminko,“ a Jarka udělal pár kroků a stál tvář v tvář Maříkovým. Ve zřejmých rozpacích uctivě pozdravil a hned se omlouval: „Račte, prosím, pane inženýre, prominout, že jsem bez dovolení sáhl do kláves vašeho klavíru. Poklona, ruku líbám, milostivá paní!“

Chtěl odejít, ale Kája přátelsky podával mu ruku: „Nemýlím-li se, pan učitel Weber, Jarka Weber. Je nám potěšením, že vás poznáváme. Jen odložíme, přijdeme k vám.“

Ale už vyběhli učitelovic.

„Zdeničko, celý večer jsem proplakala radostí nad tím obrázkem! Vždyť jsme zrovna s každým dítětem si mohli porozprávět. Velikou radost jste nám udělali, vid', tatínku?“

Pan učitel jen zářil a upřímně děkoval. Hned musili Maříkovi slíbit, jen kabáty svléknou a přijdou.

„Čaj je připraven,“ pobízeli Webrovi.

„A to ne,“ řekl Kája. „U nás je podle všeho teplo, pustíme si radia. Pojd'te hned!“

Jarka stojí. Zdráhá se jítí dál, ale musí. Diskretním hedvábím růžového stinidla na lampě zabalil se proteplený pokoj v čarovnou intimitu dokonalé spokojenosti stejně smýšlejících duší. Zlatitý čaj svítivým reflexem zářil na bílém ubruse. Na stole na uměleckých skleněných mísách, které se zdály být otevřeným, jiskřivým kalichem bájných květů, bylo navrženo drobných pamlsků z lesovny, ale Kája a pan učitel sáhli raději po plátkách růžové domácí šunky, třeba byly složeny jen na talíři. Zato paní Webrová si libovala: „Ať je to jak chce, ale zákusky podané na tak skvělých mísách chutnají nesmírně.“

Zvlášť vanilkové věnečky jí chutnaly, a pobízela Jarku i na máslové koláčky: „Jsou výborné, Jarko, vezmi si!“

Ale Jarka, když se byl dřív dovolil, smí-li i on si cigaretu zapálit, seděl skoro až u klavíru a říkal si v duchu: „Královna mých snů, a je pro mne navždy ztracena! Jen jedna v světě vyrostla, vykvetla, ale ne pro mne! jiný ji utrhl, jiný ji ke rtům zdvihl, jiný se jí těší. Stalo se! Změnit nelze. Ale on už nikdy víc jiné hledat nebude. Zůstane sám, docela sám. Nesnesl by vedle sebe ženy, která by se paní Zdeničce zcela nepodobala. A že takové už na světě není, byl pevně přesvědčen.

Ne, nikdy se neožení! Jen při návštěvě rodičů přihřeje si srdíčko na výsluní štěstí svých snů. Četl kdesi: Život je přeplněn hořkými sousty, jež nutno polykat jedno za druhým. A on k tomu v duchu dodával ironicky: Jen hořkými sousty? I toto! Kdepak sousty! To jsou zrovna kameny, které polykat musí. To je zrovna žluč sama, která na jazyku hořkne do utrpení. A ten máslový koláček, který mu maminka prve podala, a který jen tak z povinnosti rozdrobil mezi zuby, chutnal jako blín.“

Čísí ruka dotkla se zlehka jeho ramene. Křišťálová mísa v podobě květinového zvonku zatřpytila se před jeho očima. Ano, byla to ona! Paní Zdeňa! Říkala mu vlídně: „Což, pane učiteli, tyhle ty mandlové řezy!“

Byl by sáhl třeba po černém vdolku přechoťně, kdyby mu jej byla nabídla.

Ostatní zabrali se v živý hovor u stolu, a Zdeňa, která manželstvím, jak myslila, ukrutně zvážněla, a snad i o pár let zestárla, mohla podle svého zdání na takové hochy jako byl Jarka (ačkoliv podle pravdy byl o rok starší) dívat se opravdu jako na hochy. Proto jak by komukoli ze známých položila mu ruku na rameno, nabídla řezy. Jarka zdvihl k ní oči, záhadně se ptající oči. Oči, které sice dovolily ruce, aby se vztáhla po mandlovém řezu, ale které se neodvrátily od jejího obličejce ani vteřinu. Snad chtěl v tu chvíli na věky vrýt si její tahy v svoje srdce. Ihned Zdeňa odtrhla ruku s jeho ramene. Ne, ne, pro pána krále, ona přece ničeho nemyslí. Staví rychle mísu na lavičku a už sedí u Káji. Její oči jsou zlekané.

Nepoznala nikoho jiného než Káju, na celém světě nikdo není tak dokonale dobrý, krásný, miloučkový a trpělivý jako on. Myslí si, no, chlapec je Jarka, skoro jako dítě se jí zdál, a on se tak díval! Víckrát mu ničeho nenabídne. Víckrát se naň nepodívá.

U stolu hezky se všem povídá. Radio pěkně vyhrává, ale Zdeňa přece jen si myslí, aby už on byl pryč. A když osaměli a Zdeňa jako obvykle pročešává své dlouhé, husté vlasy na pohovce, opakuje Kájovi kolikrát za sebou: „Kájo, kdybys ty věděl, jak tě mám ráda!“

A Kája líbá proudy plavých vlasů a odpovídá: „Já tebe ještě o mnoho víc.“

Protože byl dobrý sněh, lyžařili příští dny a Zdeňa byla velmi šťastna, že jí Jarka nepřišel do cesty.

„Na Silvestra časně ráno Jarka pojede,“ vzdychla paní Webrová. „Musí být ten večer na místě. Hraje v sekstetu housle. A Zdeňa si pomyslí: „To je dobře!“

Rozloučení s ním bylo zcela krátké. On ani očí nezdvihl, když večer s rodiči od nich odcházel. A když Zdeňa na sv. Silvestra po ráno otevřela dveře na chodbu, aby vzala s prahu mléko, které mlékařka už o sedmé tam stavěla, viděla za bandaskou ležet dva čerstvé květy hyacintů. Když je zvedla, mezi jejich stopkami viděla úzko složený lísteček. Pochopila hned, od koho. A třebaš tolik milovala každý květ, a třebaš květ hyacintů byl dokonale krásný, lístečkem nepohnula, ale na rozhořelé uhlí v kuchyni květy i s lístečkem položila a prudce dvířka přirazila. Kdyby byla lístek četla, málo by se dozvěděla. Jen těchto několik slov: „Odpusťte mi, odpusťte mi!“

Teprve při denním světle prohlédla si pracně vyšívanou velikou plenu – krásný dar od učitelů. Měla radost a hned vzpomněla mamčinu rozkazu. „Tohle v tom koši je učitelovic. Mám půl starostí s krku, když vím, že se můžeš poradit.“

Zdeňa šla s košíkem k Webrovům.

XXV. NA VEČÍRKU.

Kája přišel domů s novinou: „Nic platno, Zdeničko, na půl jsem slíbil. V sobotu musíme na večírek.“

Zdeňa se lekla: „Ve – čírek?“

„Večírek, ano,“ dodal Kája. „Je to večírek na rozloučenou s panem vrchním inženýrem. Jsou pozváni též z jiných kanceláří. Byl tu velice oblíben. No, na lepší jde. Přijdou i páni od soudu. Zkrátka, večírek bude ve velkém sále ‚u Kovaříků‘. Mám něco zahrát, mají prý tam velmi dobrý nástroj. Pak zahraje úřednický orchestr něco od Dvořáka a Fibicha, potom bude společná večeře, přátelský rozhovor, a já slíbil.“

„Máš ty nápady, Kájo!“ skoro plačky řekla Zdeňa. „Copak teď, teď mohu někam chodit? Vždyť už každý na mně uvidí změnu a řekne: ‚Kdyby seděla doma‘!“

Kája se zasmál: „Předně, Zdeničko, kdo tě znal, když jsi bývala jako prut ohebná a štíhlá, a viděl tě teď, řekne: ‚Zesílila, ale sluší jí to znamenitě. Lepší ještě než dřív.‘ Věř mi na slovo!“ A teď zvažněl: „A potom, Zdeničko, i kdybychom šli do společnosti ještě za dva nebo za tři měsíce, co by to muselo být za surovce, který by se ti posmál nebo se ušklíbl? Či myslíš, že mateřství není poctou pro ženu? Že nově zrozené dítě není zrovna zázrakem Božím? To mne skoro bolí, Zdeničko, to mne bolí! Já bych nejraději každý den sebou někam šel, abych se mohl tebou chlubit.“

Zdenička ani muk. Jen se červenala. „Prosím tě, Kájo, já to tak nemyslíla. Vždyť jsem přece tolik ráda! Jen mi pověz, které šaty obleknu. Jak vidím jen z náhodného setkání, dámy, které znám, jdou ruku v ruce s poslední módou. Myslím, že rozhodně pro večerní společnost nosí se šaty bez rukávů, s velikými výstřihy, a takových žádných nemám.“

„A kdybys měla, tak jich nosit nebudeš, milá Zdeňo! Víš co, dojdi si k paní inženýrové Klenkové, s tou se dost znáš, poradí ti. To není žádná hanba poptat se po věci, o které málo

člověk ví. Jiný kraj, jiný mrav, možno, že zrovna tady dámy chodí do večerní společnosti střízlivě oblečeny. Zajdi tam, až půjdu do kanceláře!“

A Zdeňa poslechla. Paní Klenková ji velice srdečně přivítala. Sotva Zdeňa pověděla, co má na srdci za starost, otevřela skříň a rozhodila, kam se dalo, své večerní toalety. Zdeňa dobře hádala. Ani „šaty“ vlastně se tomu říci nemohlo. Spíš jakési fantastické přehozy bez rukávů.

Paní Klenková Zdeňu pobídla: „Zkuste si tyhle! Není na vás doposud patrné změny pozorovat! K vaší pleti a barvě vlasů by šly výborně. Jenže, kdy už se odhodláte dáti si zastříhnout vlasy? Není myslitelné, aby tak rozkošná, mladá dáma nosila nádherný sice, ale přece jen ‚drdól‘!“

„Ten mám dnes náhodou,“ směje se Zdeňa. „Jindy nosívám copy stočené kolem hlavy.“

„Vím. Vám to sluší, ale je to hrozně nemoderní. Nuže, jestli se bude opravdu tahle barva tak dokonale doplňovat se svěží vaší pletí, volte podobnou!“

Zdeňa se otáčí před velkým zrcadlem. Třebas je velmi skromná, přece jen vidí, že jí šaty velice dobře sluší.

„Máte velmi pěkně modelované ruce a krásně klenutou hrud. A podívejte se, jak získaly vaše nožky, když jste odložila četné punčochy a nemoderní střevíčky.“ (Zdeňa totiž musila se obléci od paty.) „Věru, věčná škoda schovávat tak hezky rostlé nohy a neupozorňovat na ně ostatní. Vidíte, světlounko růžové punčošky a brokátové střevíčky v tónu barvy šatů velkolepě vám sluší. Vyzouvají se vám trochu, pravda? Máte jistě záviděníhodné číslo šestatřicítka. Mně jsou tyhle krátké a úzké, a jsou to osmatřicítky! Teď kdyby vás viděl pan inženýr, měl by velkou radost!“

Zdeňa sice si to nemyslila, ale přece jen sama sobě se líbila. A skoro s povzdechem natahovala černé punčochy.

„Bez zastřížených vlasů jste rozhodně, milá přítelkyně, nemožná ve společnosti,“ vykládala paní Klenková. „Vlasy musí pod nůžky, nic platno. Ohromně získáte přes to, že i takhle jste roztomilá. A vůbec ani klobouček na ty spousty vlasů dnes nikde nekoupíte. A s rukávy, to je vyloučeno. To by bylo monstrum. Šaty s rukávy! Nebo snad černé punčošky? Ne, to rozhodně nejde! Je pravda, milá přítelkyně, máte svěží pleť s broskvovým nádechem, přirozenou růžovou barvu tváří, obočí tmavé a heboučké jako hedvábí, ale to všecko nestačí. Musíte se řádně napudrovat! Lepší ovšem je tekutý krém. Obočí musíte přetáhnout černou tyčinkou, řasy ještě víc přibarvit, zvětšit ještě více oči – červenou tyčinkou v koutku očním – podbarvit do temna dolejší oční víčka! To všecko musí být!“

Zdeňa už neměla stání. Poděkovala srdečně. Dočkat se nemohla Kájova návratu. Nechtěla hned začít, a Kája jako obvykle vyprávěl, co nového v kanceláři a s kým mluvil. Vykouřil cigaretu a sedl si k pianu.

Zdeňa si myslí: „To já vím, že bez hraní nemůže býti živ, a také mu to přeju a tuze ráda poslouchám, ale dnes se měl dřív zeptat, jak jsem pochodila. Což o to! Vlasů bych neželela! Odpadlo by večerní, dlouho trvající pročesávání a nová práce ráno. Ondulovat bych si je vůbec nemusila dávat. Zakrucovaly by se v přirozených vlnách. Ale jen jak začít? S Kájou, panečku, bude tuhý boj. A ještě kdož ví, jestli vyhraju.“

Když dohrál, nesla večeři.

„Myslím, Zdeničko, že zahraju Smetanovu ‚Vltavu‘ a potom něco svého. Abych nezapomněl, jak jsi pochodila u paní Klenkové?“

„No, konečně,“ myslí si Zdeňa, ale docela lhostejně říká: „Dobře, Kájo! Oblekla jsem jedny šaty. Tu barvu mi rozhodně paní Klenková doporučuje.“

„No, to jsem rád! Dlouho se nezdržíme. Myslím, že nejdéle o půl jedenácté budeme doma.“

„Jenže, Kájo, já jsem naprosto nemožná ve společnosti.“

„Tááák!“ podivil se Kája. „A to bych rád věděl, proč! Ty jsi naopak moc možná ve společnosti. Proto bych tě tam nerad často viděl, aby tě moc neokukovali.“

„Vidíš! A přece řekla paní Klenková: Milá přítelkyně, v ‚drdolu‘ jste nemožná. A v dlouhých rukávech zrovna tak!“ (Raději najednou Zdeňka všecko vypoví.) „Ano, Kájo, jsem nemožná!“

Kája odložil nůž i vidličku. Dojedl. Svýma sazovýma očima zadíval se do Zdeniných očí, které dnes měly ve zřítelnicích trošičku vzdoru. Vzal ji za ruku, přitáhl její hlavu k své tak, aby musila se do jeho očí dívat. Jeho rudé rty jen zcela maličko proběhaly zcela pravidelně tesanými zuby.

„Všecko na světě, Zdeničko, dovedu si představit. I Týnu z lesovny s Křampulou, i Divišku jako mladou paní, i naši maminku z hajnovny, jak jde vyžínat trávu s paraplíčkem, které jsem jí tenkrát koupil k svátku. I v klobouku na hlavě si maminku dovedu představit, i tatínka z hajnovny ve fraku nebo s cylindrem na hlavě, maminku v lesovně, jak si barví rty a obočí, tatínka z lesovny, jak se dal načisto vyholit a chodí v kožených bílých rukavicích do lesa a krmí psy paštikou. To všecko dovedu si představit, ale tebe, má milá Zdeničko, tebe si nedovedu představit v ustřížených vlasech, s holýma rukama, jak bys zrovna od necek odešla, a ve světlých punčoškách, ne – ne, Zdeničko, to bys nebyla ty, to by nebyla má milá, jediná Zdenička. To by byla docela cizí paní, které bych se studeně zeptal: ‚Přejete si?‘ Ty by ses pro úsudek pár povrchních lidí zbavila svých překrásných copů? Ty bys dovedla být ve společnosti s rukama obnaženýma až k rameni? Čí by to byla Zdenička, která by ochotně vystavovala svou heboučkou pleť lačným očím mužů, kteří těží tolik z dnešního uvolnění mravů žen? To by nebyla moje Zdenička! Toto! Kdybys i se lstí na mne šla, kdybys už v kožichu přišla a řekla: ‚Pojď!‘ a tam až bys kožich odložila, a já viděl, žeš taková jako ostatní, já bych ti hned pošeptal: ‚Už nejsi moje Zdenička. Já půjdu domů, a ty se tu bav podle libosti‘.“

Zdeňka už zcela zjihla a zeptala se pro jistotu: „A kdybych potom asi za dvě hodiny přišla sem domů, ty bys mne sem nepustil?“

„Ne, Zdeničko, rozhodně ne! Já bych se tě zeptal: ‚Kdo jste?‘ A kdybys řekla: ‚No, přece tvoje Zdenička,‘ zavrtěl bych hlavou a řekl: ‚Moje milá Zdenička umřela mi v tu chvíli, v níž si dala zastříhnout své krásné vlasy, které mám tak rád. Umřela mi v tu chvíli, v níž nahé ruce, nahé až k rameni, vystavila pohledům cizích mužů. Já už neznám Zdeničku. Umřela mi‘.“

Zdeňka už oběma rukama objímá Kájovu šíji. Vidí sice, že se zastříženými vlasy a šaty bez rukávů, které jí přece tolik slušely, i s těmi tělovými punčoškami to naprosto prohrála, ale docela nic se nermoutí. Vidí zároveň velikou lásku Kájovu a na nikom jiném jí přece nezáleží. Obleče ty hezoučké, světlehnědé, hedvábné šatky, které tolik získaly našitím trošičku rozhrnutého límečku z pestrého hedvábí, jímž také lemovány do široka jsou rukávy, sahající přes lokty.

„No, tos mne poslal na pravé místo, Kájo!“ směje se... „A kdybych se tobě nelíbila, Kájo, komu jinému na světě, chci se líbit, než tobě? A když ti stačím tak, jak jsem, dobrá! Paní Klenková tvrdila, že se musím napudrovat, oči zvětšit, podmalovat, a kdož ví, co všecko. Ale Kájo, jestli se ti potom bude líbiti tam některá jiná, tož to budu já, která půjde dřív domů než ty, a nepustím tě domů.“

Když v sobotu večer Zdeňka splekla husté vlasy do dvou dlouhých copů a otáčela je kolem hlavy, vzdychla tichounce: „Přece jen“ – ale nedořekla.

Světlé šaty s pestrým límcem znamenitě jí slušely. Ale už v šatně, kde odložili vrchní šat, šeptala Zdeňka Kájovi: „Napočetla jsem devatenáct dám a všechny s mikádem. Kájo, hned bych se vrátila. Podívej se, toho přepychu v toaletách! Jsem hotovou Popelkou mezi nimi. Mně je to jedno, ale jak budu mezi nimi vypadat?“

Kája jí pošeptal se svým nejkrásnějším úsměvem: „Jak budeš vypadat? Jako někdo docela jiný než ony! Roztomile a něžně.“

Jeden z čilých výborů už je zpozoroval. Tak pospíchal, až za ním poletovaly cípy fraku. Přece nedá si ujít tak skvostnou příležitost k seznámení se s tolik půvabnou paní inženýrovou Maříkovou. Přece ukáže ostatním, že on to bude, který ji do sálu uvede k jejich stolu. Překotně se dral k nim a trousil kolem sebe samé „pardon, pardon, račte dovolit, moment“. „Ruku líbáme, milostivá paní, poklona, pane inženýre, je mi velikou ctí, že budu smět milostivou uvést k vyhrazenému stolu. Prosím, račte, milostivá,“ skoro jedním dechem hrnulo se ze rtů pana výbora. Nastavil Zdeně rámě, aby ji mohl uvést. Zdeň zružověla ještě víc, přívětivě poděkovala za pozdrav a vztáhla ruku ke Kájovi.

„Pan doktor promine. S kýmpak by šel Kája?“

A panu výborovi nezbývalo než jít před nimi a dívat se po obličejích kamarádů, kteří docela nepokrytě se zlomyslně usmívali.

Řekl mu potom inženýr Wahnut: „Milý hochu, to není kytička z naší zahrádky! Ta je až z brdských lesů! Nefalšovaná jako ty lesy tam v Brdech, vonící čistou krásou věrné ženy a ne provoněná sterými drahými parfumy našich dám, těmi parfumy, které někdy se podobají protivnému pachu mizerného krému na boty. Tady bys asi marně udával spousty svých obdivujících a jiné ženy omračujících frází. To bylo by vskutku zbuhdarma, jak někdy kolega Mařík říká.“

To jsou vlasy, co? A hochu, za halíř není na ní pudru, neku-li nějakého toho mazání. A což ty jednoduché šatky, které jí přece tak rozkošně sluší? Jediná tady mezi všemi, která má rukávy do půl lokte! A jistě její ruce jsou docela jinak modelované než – podívej se tamhle vlevo v těch výstředních zelených šatech s tím velkým výstřihem a chlapecky zastřiženými vlasy. To je – poznáváš přece – milostivá Wahnutová, moje velevážená paní choť. Také má šat – ačli se to málo může jmenovat šatem – bez rukávů, jako když se chystá kucht husu. Slyšíš snad až sem klepat ty kostnaté ruce do stolu? Kdo může za to, že je velmi hubená? Vždyť dřív se mi líbivala i tak, ale není třeba tu hubenost vystavovat. S tím chlapeckým účesem mne překvapila dva dny po svatbě, kdy si přišla pro peníze na raketu a tenisový úbor. Dřív vypadala docela jinak. Ještě chce být hubenější – ona říká štíhlejší – provádí odtučňovací kuru. K smíchu věc.“

Mezitím se sál zcela naplnil. Wahnut s výborem stáli v rohu, nepřekáželi.

„A dívej se dál! Jedna má hlavu zkadeřenou jako pudlík, druhá má hlavu jako šnitlík, třetí patku až na nos a do půl hlavy vyholený krk. Přeběhni ty další, zastav se očima u paní Maříkové. To je rozdíl, co?“ A tuhle poslední větu řekl tak hlasitě a prudce, že ji zaslechl výbor pan Kočlan a hned se zeptal: „Copak, copak?“

„Povídám, příteli, to je rozdíl! Paní Maříková, a naše dámy, co? Má ten člověk štěstí!“

„Zrovna totéž jsme povídali. Právě pospíchám požádat pana inženýra, aby si neobtěžoval na chvíličku zajít do salonku vedle podia. Bylo nutno trochu změnit program.“

Zdeň, když prve přeběhla očima dámy, sedící u vyhrazeného stolu, pomyslíla si: „No, pravdu měla paní Klenková. Musím vypadat mezi námi jako strašidlo. Pánu Bohu poručeno!“

Některé dámy znala, jiným ji Kája představoval. Prve jak ke stolu šli, vyměnily dámy mezi sebou pár pepných poznámek.

„Venkovská husička s copy beztoho falešnými.“

„A jak se červená! Nejspíš prvně přišla mezi elegantní lidi.“

„A což ty šaty! Děsné, že inženýr Mařík, takový báječný fešák, si ji vzal!“

„Bude to švanda k popukání, až si ji tu vypůjčíme.“

Ale v duchu všechny stejně si říkaly: „Safraportsky hezká ženská! Kdyby byla moderně oblečena a měla mikádo, bude zle!“

Se známými Zdena vyměnila několik běžných vět. Nově představeným se zdvořile sice, ale bez afektace uklonila. Byla-li dáma starší, dodala: „Je mi ctí, že jsem mohla poznat.“ A už seděla. Ale v tu chvíli chtěla vyskočit. Vedle ní nesedí Kája. Ani s jedné, ani s druhé strany.

Sedí mezi dvěma jí cizími pány. Ti okamžitě vyskočili a představovali se. Byl to doktor Kudrna, známý světák, a profesor Čejka. A Kája sedí až třetí od ní na rohu stolu. Vedle něho jsou dvě poklopené židle. Usmál se povzbuzujícími slovy: „Abych měl blíž k podiu, Zdeničko!“

Ale ona dobře ví, že tomu tak není. Že ji kdosi úmyslně semhle posadil a Káju od ní odvedl! Teď bude bez Káji jako levá. Ale nepřivede ho do rozpaků, toto! A už je v křížovém ohni otázek, hrnoucích se se všech stran. Odpovídá s úsměvem, klidně, pochopí jemný vtíp a stejně vtípně odpoví.

Dámy z „venkovské husičky“ už hodně slevily. Vedle Káji posadili se dva členové úřednického orchestru.

„Pane inženýre Maříku, vy budete hrát ‚Vltavu‘ ?“ volá nápadně nalíčená blondýna, které se Kája velice líbil, ač on s ní slova nevyměnil a ani jí neznal. Sršela zrovna zlostí, že má takovou ženu, která je sice nemoderní v obleku, dokonce má dlouhé vlasy, ale přece je tak rozkošná. Ale s takovou putičkou hned by se pustila v boj. Vyhrát by musila. Vyprovokuje Maříka k debatě, při které si půjde k němu sednout, a za chvíli za ní poběží. Snad Kája slyšel, snad ne. Ale jisto bylo, že se mu hnusily přemalované ženy ve výstředních toaletách až k zalknutí. Jedním uchem poslouchal bedlivě, co říká Zdeňka, druhé ochotně přijímalo odborný hovor dvou hudebníků.

Nápadná blondýna zavolala silněji: „Pane inženýre Maříku!“

Tentokrát Kája slyšel, ale nebude přes celý stůl začínat rozprávku zvláště s takovou koketou! Ne! On tuhle ani na svou milou Zdeničku nevolá, a je mnohem blíž. Blondýna zařala rty. Nahnula se k svému muži, úředníku banky, který se bavil velmi živě s dcerou pana ředitele banky: „Poslyš, jakže říkají v kanceláři kolegové inženýru Maříkovi?“

„Přece Kája,“ odpověděl.

„Pane Kájo!“ zavolala silně a už se těšila, jak ta putička zbledne, jak se zakoktá, a jak on, inženýr, k ní přiběhne.

Kája zrovna odcházel s jedním z výborů, ale velmi zřetelně slyšela zavolání Zdeňky. Srdíčko se v ní zatetelilo – jak teď se zachovat? Přece není její Kája Kájou pro takovou namalovanou paničku? Ostatní u stolu ztichli. Jak by vzduch mezi všemi zhutněl, jak by vyletěla elektrická jiskra, povel k slovní potyčce.

„Přestřelila,“ řekly si dámy očima. Nápadné tichou tohoto stolu bylo přerušeno příjemným hlasem Zdenky: „Ta paní se zmýlila. Pro mne, paní, je to Kája, ale pro vás vždycky pan Mařík!“ Pokračovala tišeji v hovoru: „Apropos, paní profesorová, je to opravdu zvláštní náhoda, že račte znát partii u ‚jezířka‘ v našich lesích.“

Ostatní zaniklo v ladění nástrojů na podiu. Blondýna, paní Dražilová, zbledla pod ličidlem. Ulevila si poznámkou svému muži: „Sprostáčka, co?“

Muž, který náhodou sledoval tento krátký výjev, trhl koutkem rtů: „Nic lepšího se ti nemohlo stát. Paní Maříková je opravdu rozkošná dáma. A duchaplná. Mohla bys k ní chodit na hodiny.“

Slečna byla sice tuze ráda, že Dražil paničku takhle usadil, ale aby tolik tu Maříkovou chválil, nebylo potřebí. Otevřela příruční taštičku, vytáhla tyčinku na rty a přebarvila si je: „Snad není dokonce ta Maříková zajímavější než já?“ zeptala se svůdně.

Dražil, který se jí kořil k vůli protekci, zavrtěl hlavou: „Ani pomyšlení! Vás, slečno, nelze k nikomu přirovnat!“

V duchu si myslil: „Nemůžeš za to, chudinko, že máš takový ohromný nos a vodové oči bez řas, jen podčtrnuté černou tyčinkou. Ale kdybys aspoň byla trochu skromnější. Také tvůj vyholený krk a chlapecký účes z řídkých, jako odbarvených vlasů naprosto krásy ti nepřidá. Ale na tom konečně by nezáleželo. Jen na tom, že když už některá žena je nehezká, nemá si tu nehezkost zvyšovati výstřelky módy a hleděti krásu duše nahradit krásou těla.“

„Rozhodně, slečno, jste dnes zvlášť rozkošná!“ dodal nahlas. „Myslím si totiž, že půvab ženy leží přece jen v jejím vystupování a hloubce rysů.“

Paní Šedivcová, choť vrchního rady, měla už zrovna dost toho, že vlastně Zdeňka stala se středem vyhrazeného stolu. „Jak dlouho jsou tu ti lidé?“ ptá se v duchu sama sebe. „Inženýr Mařík. Co je proti ní, proti paní vrchní radové? Ta jeho panička, upřímně řečeno, má krásu i ducha, ale nelze přece trpět, abych já, paní vrchní radová, byla přehlížena k vůli ní!“

Slyšela, že inženýr Mařík bude hrát. Proto si teď řekla: „To nevěděli o naší Iréně, která přece tak krásně hraje dojemné kusy ze ‚Salon-Perlen‘? Copak může umět takový inženýr? A vůbec u piana se vždycky rozhodně lépe vyjímá dáma než pán. Jak by to Irénce dnes slušelo, kdyby v těch svých vzdušných šatkách seděla u piana na podiu! Nemá štěstí Irénka! Je pořád tak naivní jako dítě. Tenkrát, pravda, jak byli v Praze, stal se ten malér s tím chlapcem Borotičkou, s tím koncipientem, ale za to Irénka nemohla. Odvezli ji na pár měsíců ‚do lázní‘, řekli ‚aby zesílila,‘ ale ona by byla sílila i bez lázní. Ještě dobře, že to umělo. Borotička zmizel z Prahy dřív než Irénka. Ale tady o tom nikdo neví.“

Irénka zívá vedle marná.

„Irénko, nezívej!“

Irénka sedí vedle na židli jako kus nudlového nákypu. Paní vrchní zvyšuje hlas, protože zrovna k Zdenině židli přistupuje a k ní se sklání Kája.

„Pane inženýre, vy vskutku budete účinkovat? To jste tak velkým umělcem?“

„Nemyslím, milostpaní, ale velmi rád si zahraju. Zvlášť na takovémhle křídle.“

„Na křídle? Pro Boha, vy budete hrát na křídle? já myslila na pianě.“

„Ovšem, milostpaní,“ přemáhá se Kája, aby se nerozesmál.

Je to výborný nástroj, tam to křídlo Bösendorfovo.“

Teď teprve nevěděla paní vrchní radová s místa. Ale „řádnout“ ho musí: „Nevím, nevím, jak pochodíte! Tuhle naše Irénka je výborná umělkyně. Já sama také v mládí hrávala samé krásné věci, jako ‚Mlýn na samotě‘. Jen abyste se neblamoval! Jak pravím, rozumíme hudbě výborně.“

„Pozoruju, milostpaní,“ neodepřel si Kája poznámky, „už podle toho křídla. Pardon!“ sklonil se k Zdeně.

Bylo velmi hezké podívání na ty dvě mladé, krásné hlavy vedle sebe. Ta jedna s vlasy jako uhel černými a očima zrovna jako saze, ta druhá rusovlasá s pletí jako růžový lísteček a očima, které v tu chvíli, když je zdvihla ke Kájovi, zrovna hvězdičkami svítily. Zdeňka neměla klasické krásy, podlouhlého obličej, očí precisně mandlovitého skrojení. Přísný kritik byl by řekl, že její obočí je příliš tmavé, že její vlasy měly by být o tón světlejší. Zdenina krása vyzařovala z ušlechtilého srdce, z čistoty duše, z bezelstných očí, a její úsměv byl úsměvem dítěte, které neví o svých půvabech. Celek byl podmaňující.

Bylo slyšení ladění nástrojů. Dvořákův čtvrtý tanec byl prvním číslem. Hráli pěkně. Druhým číslem byla Kájova improvisace. Poklonil se lehce, vteřinou podíval se na Zdeňku, lehce přeběhl klávesy a už byl v brdských lesích. Dnes to nebyly vzpomínky na mládí, ani na chvíli, v níž pod křížem na Skalce se rozhodoval buď do světa a daleko s uměním, anebo pevné postavení ve vlasti, zastříhnout křídla touhám, volajícím ho v cizí země. Dnes to bylo vědomí, že jeho milá Zdeňka je jeho ženou, jeho miloučkou, oddanou ženou, vědomí, že zanedlouho bude držet v náručí své dítě. Dnes to byla zrovna modlitba prosebná, vroucí, aby Bůh všem zdraví dal, aby to dítě rostlo jim k radosti. Dnes to byla jemná, sladká ukolébavka, která za chvíli přešla v divokou melodii cikánského tance. To jak vzpomněl, že čas rychle běží, a dočká se chvíle, v níž to dítě bude nekonečnou radostí jeho i Zdeničky. Dnes to bylo štěstí, které probíhalo jeho prsty a které vkládal do kláves. Časem provlnilo se improvisací kousek některé ze slovenských písní. V minutě zachytil sluch: „Zelení hájové“, ale to bylo zrovna jen tak, jak by kdesi v dálce zelení hájové sami to zašuměli. Hned jak sáhl do kláves,

oči všech obrátily se k němu. Bylo absolutní ticho. Byli tu mnozí, kteří byli trochu předpojatí proti mladému inženýrovi. Stáli přece výš na společenském žebříku než on. Konečně bylo mezi nimi také dosti dobrých hudebníků. Zdálo se jim, proč vlastně oni – místní – nebyli vyzváni výborem k spoluúčinkování, a tento cizí, mladý, kdož ví, jak v hudbě obeznaný, sedí na místě, kde teď měl sedět některý z nich.

Ale jak začal, chvilčku hrál, rázem vrchní páni radové i presidentové kanceláří rychle opouštěli svoje „špryslíky“, stojící přece prve vysoko nad Kájou, a stáli svorně hluboko pod Kájou.

Pan vládní rada, nejlepší přítel loučícího se pana vrchního inženýra, pošeptal mu do ucha: „Měl jsem trochu dopal, že nepozvali mne, ale kampak já vedle tohodle muzikanta!“

Zaposlouchali se. Nikdo po sklence nesáhl, nebylo slyšet ani šoupanutí nohou, ani zakašlání. Jen paní Dražilová, kdyby nebyla měla tak silně pomalované rty, byla by si je zlostí rozkousala pomyšlením, že vlastně prve byla hanebně poražena slovy té protivné Maříkové, a ke všemu ještě on, ten krasavec, ten Mařík, s očima černýma jako nejtemnější noc, s kterým by tak ráda flirtovala, hraje tady tak, že všichni zrovna zkameněli. To ona panička teprve se bude natrásat, když teď vidí, jak ho všichni poslouchají. Ale aspoň mu ukáže, že o jeho hraní nedbá, že se nudí.

Kája hraje improvisaci na Zdeninu zamilovanou arii Rusalky:

„Měsíčku, postůj chvíli,
řekni mi, řekni, kde je můj milý!“

Srdce všech jsou podmaněna. Je vidět na stole ruce, opírající skloněná čela. Pod zrovna záračnými prsty Kájovými i těm, kteří „Rusalku“ neviděli, neslyšeli, bylo, jak by před nimi najednou otvíral se průsek lesa, zalitý měsíčním světlem, a víla, jejíž šat setkán je z pavučinových, jiskřivě svítících vláken, zpívá píseň plnou touhy. Echem opakuje Kája: „Měsíčku, postůj!“

Paní Dražilové se zdá, že teď je nejvhodnější čas k pomstě. Udeří sklenicí do pivního tácku a vysokým, nepříjemně skřehotavým hlasem zavolá: „Pane vrchní, pivo!“

Protože Kája hrál echo zcela lehounce, zaslechl i on. Lehký úsměv škul mu rty. Neviděl, že ruce, které prve podpíraly skloněné hlavy, hrozně se zdvíhaly proti té, která takovým profánním způsobem vpadla do jejich snění. On slyšel jen: „Pane vrchní, pivo!“ A protože byl vtipný a záleželo mu na tom, aby se neřeklo: „Lekl se, přestal hrát,“ začal ne improvizovat, ale hrát: „Dej si ještě jednu!“

Zahrál než několik akordů, ale bylo tu tolik hudebníků a samí Češi, kteří ihned pochopili, že jde o výbornou odezvu profánního zaječení. Proto sálem zrovna zabouřilo volání: „Výborně! Výborně!“ A potlesk měnil se v demonstraci proti paní Dražilové, kterou muž dost nešetrně rýpl pod lopatky s výzvou: „Už koukej, ať zmizíme! S tebou tak někam jít!“

Jen rychle vyšli, nepřestávající aplaus vyvolal znovu Káju. Vyšel a poklonil se lehce. Ale nedošel zpět do salonku za podiem. Pan vládní rada Kříček vyběhl na podium a zadržel ho: „Pane inženýre, nic platno, musíte něco přidat. Ale chlapík jste i co do muziky, i co do vtipu. Hned pohotově. To bylo výborné, jak jste vystihl situaci. Vroucí dík vám!“ A posadil ho znovu k pianu.

Paní vrchní radová Šedivcová úporně přemýšlí: „Ten pan inženýr je opravdu báječný člověk. Jak usadil Dražilovou! Pro tu jeho paničku, která tu sedí bez výstřihu a bez mikáda, je ho škoda. To tuhle Irénka docela jinak by se vedle něho vyjímala. Ona by ho reprezentovala! Jen kdyby Irénka nebyla takové ‚budižkničemu‘. Kdyby párkrát se na něho líbezně usmála – vždyť má všechny zuby zlaté – on by hned poznal, že by náramně ‚profitíroval‘, kdyby se dostal do takové rodiny. Ona přece, dcera ředitele cukrovaru, a muž vrchním radou – a zrovna

prve odpovídala ta jeho panička na otázku, kam že v létě pojedou: Kam jinam než na samoty k tatínkovi a mamince do hajnovny a lesovny!' To by neměla říkat tak nahlas. To není tak velké panstvo, aby se tím chlubila. A inženýr je moc hezký člověk. Konečně, když by oni zatlačili, brzo by postoupil. Škoda, že muž dnes nemohl přijít!

„Pane vrchní, pivo!“

Že je ženatý, na tom přece dnes docela nezáleží. Dal by se rozvést a Irénka by konečně byla paní.

„Iréčko“, šeptala jí, „usmívej se pěkně na toho inženýra! Pochval, že hezky hraje, pozvi ho třeba na náš čaj, který podáváme vždy ve středu o páté!“

Iréna se zřejmě nudila. Kája se jí sice velice líbil, ale on přece měl se s ní začít bavit. Vypadá ona docela jinak než ta jeho panička. Má moderní názory, a on má šlakovitě krásné oči a vlastně je ze všech mužů, které kdy poznala, nejhezčí. On by asi rád už byl začal, ale ostýchá se. Musí mu pomoci.

Jak Kája dohrál na přidání Chopinovo Nokturno, znovu zabouřil sál výkřiky obdivu, pochvaly a nadšení. Kája rychle odešel do salonku u podia a odtud k vyhrazenému stolu. Doktor Kudrna ne a ne se dostat k slovu. Už kolikrát otvíral ústa k slovům: „Milostivá, jste rozkošná jako víla z pohádky. Já neustanu, dokud si vaší přízně nezískám,“ ale vždycky ho předběhl někdo jiný. Když zahlédl přicházet Kájů, bez ohledu na to, že Zdeňka právě někomu odpovídala, řekl to polohlasitě a důrazně. Čekal aspoň povzbuzující úsměv, ale kdepak Zdeňka! Slyšela sice, ale usmívala se na přicházejícího Kájů. Vycítila instinktivně, že s doktorem Kudrnou není radno promluvit. Zachytila prve mimoděk několik jeho tak podivných pohledů, až se jí dušička zachvěla. Jak přišel Kája blíž, hned řekla: „Pan doktor Kudrna mi prve slíbil, Kájó, že tě pustí na svoje místo, pravda, pane doktore?“

A teď v jistotě Kájovy ochrany a trochu také ze strachu, aby Kudrna neřekl: „Nic jsem neslíbil,“ usmála se na něho s novou pobídkou: „Pan doktor dovolí?“ a dotkla se rukou opěradla židle. Co mu zbývalo? Viděl u dveří do hudebního salonku stát několik svých kamarádů, kteří velmi bedlivě sledovali, co se děje, a jízlivě se usmívali. Věděl, že jemu. Chvástal se přece už do poledne, té rozkošné paní Maříkové že dnes bude dvorným rytířem, ale jak se mu hodí, hned jí řekne: „Báječně se mi líbíte, milostivá! Doposud ani jedna žena mi neodolala, vy byste chtěla dělat výjimku? A potom,“ řekl nedbale, „potom už všechno půjde obvyklým chodem, a že já budu prvním jejím domácím přítelem, je zcela jisto.“

Jak se Zdeňka dotkla opěradla židle, vstal a řekl hodně hlasitě: „Ovšem, pane inženýre, slíbil jsem milostivé.“ A s poklonou odcházel. Nesmí dáti na sobě znát, že byl hanebně zklamán. A proto, jak došel několika těch svých kamarádů, zamnul vesele rukama: „Velkolepý úspěch, hoši! Báječný!“

„Viděli jsme,“ prohodil Hallich, „div by tě milostivá se židle pod stůl nebyla srazila. Víš, co říkal Wahnut Ludřkovi? To že není kytička z naší zahrádky, ta že je z brdských lesů, a tam v těch krásných samotách že vyrůstají dívky v ženy věrné a oddané. Jen se přiznej, Otto, že zabránila, abys mohl s ní mluvit! Věřte, hoši, jsou ještě dnes ženy, které vycítí na dva metry, že ten, který se k ní blíží, není hoden jediného pohledu. Buďme si upřímní aspoň někdy, hoši! Byli bychom dopadli všichni tak jako Kudrna. Patří mu to, jako by to patřilo nám. Buďme si upřímnými i v tom, když si řekneme – třeba bychom rozhodně uznávali všechny svoje špatné vlastnosti – větší vina leží na ženách na dnešních tak zvaných moderních ženách, které nám jdou tak vstříc, až se to hnusí. Ženy mužatí k své vlastní škodě. Mimo vzácné výjimky není na nich a už ani ne na dívkách rozkošného pelu, té pravé ženskosti, není u nich studu ani rozpaků. Nerozlišují svobodných od ženatých, a to je právě ten kámen úrazu, o který se dnes tluče rozvodový zákon.“

„Máš pravdu, Hallichu!“ odpovídal Kudrna. „Ženy nám jdou vstříc příliš daleko, než aby nám mohly býti vzácné a žádoucí. Říkal jsem vám přece o Iréně Šedivcové? Pozvali mne na středeční čaj o páté. Dodnes nevím jak, ale najednou mne Iréna zavedla k své sbírce starožitností. Hoši, jen tak tak jsem utekl! Nechci se dělat lepším než jsem. Kdyby místo Irény to byla jiná, aspoň trochu půvabná, rozhodně bych nebyl utíkal. Ale dnes se mi najednou rozsvětlo, proč člověk, který je v jistých věcech tak lehkomyšlný jako já, doposud nikdy nebyl odmítnut. Dnes nejsou ženy a dívky pevností, kterou nutno dobývat, dnes běží člověku vstříc, jen se podívá.“

„Pravdu máš,“ dodává Skála. „A inženýr Mařík je vzácně šťastný člověk, že si uměl takhle vybrat. Jenže nepřišli jsme probírat tyto otázky. Paní Bajfalová už si odkníkala svoje sólo. Hoši, mně se zdá, že slečna Iréna kroutí oči po Maříkovi. Místa u stolu dost, pojďme tam! Když nic jiného nezískáme, aspoň se potěšíme pohledem na ten dokonalý manželský pár Maříkových. Apropos, abych nezapomněl! U Maříků za pár měsíců budou tři! Tedy zcela tak, jak bývalo. Tak kdyby všude bylo, všem by se radostněji žilo. Šťastný Mařík!“

Všech šest hrnulo se k vyhrazenému stolu. Doktor Kudrna s omluvou: „Vyhrazený stůl, pravda, pane inženýre?“ obrátil se ke Kájovi. „Ale my všichni jsme také muzikanti. Vlastně muzikanti se rozběhli hned po celém sále, a vyhrazený stůl pozbyl svého pojmenování. Mimo to milostivá mne prve dost nešetrně vyklidila od stolu.“ A mezitím se tu jiná místa uprázdnila a šest přátel zabralo židle proti Maříkovým.

„Jen se račte u nás posadit!“ usmívá se Kája. „Což o to! Zdenička se nezdá, ale je diplomatka náramná.“

Chvilčku trvalo vzájemné představování těch, kteří osobně s Maříkovými nebyli známí. A už začal orchestr směs z Blodkovy „V studni“. Pak byla přestávka, po níž byly proslovy loučícího se pana vrchního inženýra, a skončeny budou Smetanovou „Vltavou“ a posledním číslem orchestru.

V přestávce pokračovala slečna Iréna ve výpadech na Káju, protože prve dělal naprosto hluchého, jak se zabral do řeči se Zdeňou. „Tedy, jak jsem řekla, pane inženýre, ve středu vás čekám na čaj o páté!“

Teď už musil Kája slyšet. Díval se kamsi k podiu, když odpověděl: „Rozhodně nepřijdu, slečno! O páté čeká Zdenička se svačinou a pak jdeme na procházku.“

Iréna byla neodbytná a drzá. „Ale, ale, pane inženýre, snad jste špatně pochopil. Řeknu: k nám na čaj o páté, a vy se domníváte, že bych dopustila, abyste se otravoval nudným hovorem ostatních hostů? Toto! Odejde do mého pokoje, zahrají vám na klavír, ukáží vám své sbírky starožitností, velice příjemně vám bude. A paní Maříková jistě uzná, že tak inteligentní pán, jakým jste vy, musí se pobavit ve společnosti inteligentní dámy. A vaše paní může zatím doma třeba spravovat punčochy.“

Kája by nejraději vstal a sklenicí „bacil“ ji po hlavě jako tu zmiji v jejich lesích. Ale věděl, že je ve společnosti, že by tím rozrušil toho, k jehož cti je dnešní večírek pořádán. Proto nejdřív stiskl rty a potom řekl důrazně: „Paní Maříková, slečno, bohudíky, nemusí ještě zašívát punčochy, protože jich oba máme na denní střídání velikou zásobu.. A až k tomu jednou dojde, budu jí při tom předčítat nebo hrát, aby tak nudná práce šla jí veseleji od ruky. A co se týče té inteligence, slečno, to byste musila chodit ke Zdeničce na hodiny. Jenže, jak ji znám, po vašich dnešních urážlivých slovech by se vás štítila. Tak! A teď o něčem jiném. Pane doktore, to bych rád věděl, čemu se smějete.“

„To nic, pane inženýre! To já jen si vzpomněl na jednu sbírku starožitností.“

Paní vrchní radová zlostí a omylem přetřela si rty prstem. Červeň, jimiž byly nabarvené, roztáhla se skoro k uším. Byla rozhodně k smíchu. Řekla hlasitě Iréně: „Hned půjdeme domů. Kdopak by se tu dal urážet! Vy, pane Maříku, byste mohl být rád, kdybyste se dostal do takové rodiny, jako je naše!“ Odšuměly.

Hallich se rozesmál: „Prve Dražilovi, teď tihle. Opravdu zajímavé, jak opouštějí bojiště. Nesou si porážku.“

„Což, milostivá paní,“ obrací řeč Kudrna, „jak asi teď je v brdských lesích?“

Zdeňa se usmála: „I teď krásně, ale tak velikánské ticho, že je zrovna slyšet, jak mráz jde průseky a láme větvičky. Fučí od mrazu na všechny strany, ale dlouho to netrvá. Už v březnu bývají teplé předjarní dny... To tatínek už sněženky domů nosíval, a v dubnu, to stráž za naši lesovnou rozkvítá do modra a voní do daleka prvními fialkami.“

Zdeniny oči byly plny záře. „Ale to pořád ještě docela nic není! To je než tak, jako když někdo velmi milý zaklepá na dveře a my musíme volat: ‚Hned, hned, jen chvilinku počkej, hned ti půjdu vstříc!‘ Za chvilinku potom už šafář s naší maminkou vybalují růžové keře ze zeleného příkrovu smrkových větví. Za chvilinku potom už tatínek přiběhne z lesa: ‚Už jsou tady špačkové! Bude-li takhle týden, jsou tu vlaštovky.‘

Blatouchů, pomněnek a lechy jsme přinesli domů, kolik jsme do ruky pobrali, a maminka pořád měla dost váz a starodávných džbánů, do kterých je vkládala. Potom to bývalo u nás v pokojích jako na louce. Tatínek přinesl větvičky modřínu i hedvábné borovice. Nikdo na světě nedovede tak pěkně upravit luční prosté květy do váz, jako naše maminka.“

Přeběhla očima ty, kteří ji pozorně poslouchali. Když viděla jejich bezvadný zevnějšek, když si uvědomila, že to bílé světlo je umělé, ta vůně roztodivných voňavek že je paskvilem vůně brdských lesů, jako by její oči pohasly. Než se přikryly dlouhými tmavými brvami, ještě jednou se otevřely její červené rtíky, aby prořekly: „Copak v á m povídat o kráse brdských lesů! To je marná řeč!“ A její drobné prstíky skoro beznadějně složily se nad stolem.

„Nemyslíš, Kájo, abychom šli?“ dívá se na něho skoro prosebně.

Jen odešli, vzdychl Hallich: „Tak to vypadá teď, jako když sluníčko zapadne. Šťastný Mařík! Všimli jste si při večeři? Tak jsme všichni začali jísti beze všeho. Oni oba se pokřičovali tak prostě, jak se vlastně patří, ale co my už dávno neděláme. Ne snad z nevážnosti k Bohu, ale jen proto, že to ostatní také nedělají. Kdyby ostatní před jídlem dělali kotrmelce, budeme je rozhodně dělati také, protože přidati se k většině znamená vždycky míň riskovat. Maříkovi byli v menšině, ale přece jen všimli jste si, že po tom kříži, kterým se oni přežehnali – ne proto, aby vyvolali pozornost, ale prostě proto, že nedovedou si představit, že by mohli večeřet, aniž by se pokřičovali – už to nebyli oni sami, kteří se pokřičovali. Tak se mi zdá, že to u nich ani jinak není možno, než že se večer společně modlí. Věřte mi, hoši, z dálky to vypadá jako absurdnost, ale po tom, jak jsme je dnes poznali, je to docela přirozené. Oni se modlí, toť jisto, a Bůh jim žehná. A i kdyby na chvíli se od nich odvrátil a dal jim zlých chvil se dočkat, oni se modlíti nepřestanou. A modlitby jejich budou – sázím sto proti jedné – ještě vroucnější.

Všecko to bylo dnes krásné. Pan vrchní inženýr je jistě dnes spokojen. Proslovy byly krátké, ale věcné. Ze všeho bylo nejkrásnější to, že jsme nahlédli do života dvou lidí krajně spokojených, kteří patrně založili svůj život na plnění příkázání Božích. Tak, hoši, domluvil jsem. Hlásí se někdo o slovo? A to vám říkám hned: Dopijeme a půjdeme také. Nač utrácet peníze ve všelijakých lokálech jen kvůli tomu, abychom zítra měli morální kocovinu? Čermáčku, ty chceš mluvit?“ obrátil se na komisaře Čermáků, který, protože mnoho nevyrostl, byl jmenován Čermáčkem.

„Mluvit ani moc nechci, příteli! Tys toho sám namluvil dost. Byl jsi dnes náramně vejřečný. Já chci jen dodat: Pravdu máš! A pojďme domů!“